

KIRMIZI BEYAZ

HAYAT KÜLTÜRÜ DERGİSİ

11 2012
KIŞ

* KARDEŞ İNSANLARIN
KARDEŞ ŞEHİRİ LAHOR

* TOPKAPI SARAYI
VE SARAYDA YAŞAM

* HAYAL GÜZELLİĞİNİN EL
DOKUSUYLA SANATA
DÖNÜŞMESİ: TELKARİ

* GÖZ ALICI TASARIMLARLA
AYNALAR

albayrak

MUHYİDDİN İBNÜ'L-ARABÎ VE TASAVVUF

Bazı Şeylerin Değeri Zor Günlerde Belli Olur!

yenisafak.com.tr

Yeni Şafak
TÜRKİYE'NİN BİRİKİMİ

Yeni Şafak Gazetesi 18 yaşında.Yayın hayatına başladığımız ilk günden itibaren ülkemizde demokrasinin tüm kurumları ile yerleşmesi, milli irade ve değerkimizin hakim olması için tüm gücümüzle çalıştık. Bu ülkenin geleceğinin derin sularda boğulup gitmemesi için çaba sarf ettik. Fırtınalı günlerde sığınılacak bir liman olduk. Bugüne kadar ülkemize yapmış olduğumuz katkıyı bundan sonra da okurlarımızın desteği ile sürdürmeye devam edeceğiz. Her gün Yeni Şafak'la yeni bir umut olacak.

MUHYİDDİN İBNÜ'L-ARABÎ VE TASAVVUF

Kültür ve medeniyet anlayışımıza yön vermiş, düşünce ve gönül dünyamızı derinden etkilemiş önemli değerlerimizi ele almaya devam ediyoruz. Bu sayıda, Selçuklu ve Osmanlı düşüncesi arasında bir 'köprü' niteliğinde olan ve sadece bize değil bütün dünyaya hitap edebilen büyük bir mutasavvıf-düşünürü, Muhyiddin İbnü'l-Arabî'yi kapak konusu yaptık. Uzmanlara göre İbnü'l-Arabî, tasavvufun ve daha genel çerçevede İslâm düşüncesi-nin seyrini değiştiren, onu İslâm ilimlerinin birikimiyle harmanlaştırarak yeni bir biçime ve dile dönüştüren kişidir. Bu nedenle ona 'Şeyh-i Ekber' ünvanı layık görülmüştür.

Tasavvuf, İslâm'ın ahlâk görüşünün işlendiği bir alan olarak her devirde olduğu gibi günümüzde de pek çok insanın ilgisini çekmektedir. Bu ilginin düzeyi kimi zaman hobi niteliğinde kalmakta, bu sebeple pek çok yanlış anlamalar ortaya çıkmaktadır. İbnü'l-Arabî, geliştirdiği bakış açısıyla hem kendisinden önceki tasavvuf anlayışını değiştirmiş hem de tasavvufun gerçek mahiyetini ortaya koymak için dönemin hemen hemen bütün düşünce sistemleriyle hesaplaşmıştır. Bu bakımdan onun günümüz insanına söyleyeceği çok sözü olduğunu düşünüyoruz.

Önemine rağmen, İbnü'l-Arabî'nin gerek dünyada gerekse ülkemizde yeterince dikkate alındığını söylemek zor görünüyor. Dünyanın sayılı İbnü'l-Arabî uzmanlarından biri olan İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ekrem Demirli, dergimizin bu sayısında bizlere konuk olarak İbnü'l-Arabî'yi ve onun tasavvuf anlayışını hangi zeminde anlayacağımız konusunda bizleri aydınlattı. Sayın Demirli'nin söyledikleri, İbnü'l-Arabî'nin nasıl büyük bir idealin temsilcisi olduğu ve bugüne kadar pek çok kalburüstü düşünürün, hakkında konuşmaya yanaşmadığı önemli konuları nasıl bir maharetle ele aldığını göstermiştir.

Bu sayıda incelediğimiz bir diğer önemli konu ise unutulmaya yüz tutan el sanatlarımızdan telkari. Telkari gümüş, altın ve diğer madenlerin titizlik, sabır ve ustalık isteyen bir çabayla, basit bir hammaddeden göz alıcı bir sanat eserine dönüşmesinin hikâyesi aslında. Yapılan araştırmalar bu sanat eserinin ilk vatanının Anadolu olduğunu göstermiştir. Ancak bugün, teknoloji ve endüstrinin gelişmesine bağlı olarak zaten sayılı ustaların elinde varlığını devam ettirmeye çalışan telkari sanatı unutulma tehlikesiyle karşı karşıya. Midyat, Beypazarı ve kısmen Trabzon'daki çeşitli atölyelerde hayatini sürdüren bu sanata hepimizin gereken ilgiyi göstermesi gerekiyor.

Albayrak Grubu olarak 2012 yılında 60. Yılımızı kutluyoruz. Merhum Hacı Ahmet Albayrak'ın ilk inşaatını yapmasının üzerinden tam altmış yıl geçmiş. Bu vesileyle tüm çalışanlarımız, iş ortaklarımız, müşterilerimiz ve ülkemiz için 2012 yılının hayırlara ve sile olmasını temenni ediyor, bir önceki yıldan daha fazla mutluluk, kazanç ve huzur getirmesini arzu ediyoruz.

Dr. Ömer Bolat
Albayrak Grubu
Genel Koordinatörü

18 EKONOMİ DÜNYA EKONOMİSİNİ NELER BEKLİYOR?

26 GEZİ KARDEŞ İNSANLARIN KARDEŞ ŞEHİRİ LAHOR

32 KÜLTÜR TELKARİ SANATI

44 GEZİ SEVDANIN İNANCIN VE İŞİĞİN ŞEHİRİ VAN

60 MEKÂN HATAY HAS KRAL SOFRASI

64 SPOR 2012 AVRUPA SPOR BAŞKENTİ: İSTANBUL

70 SAĞLIK DİYABET YA DA ŞEKER HASTALIĞI

74 TEKNOLOJİ ELEKTRİKLİ OTOMOBİL

80 OTOMOBİL KLASİKTE UZAK, RADİKAL VE SPOR BİR TASARIM JAGUAR XJ

ALBAYRAK HOLDİNG A.Ş.
ADINA SAHİBİ | NURİ ALBAYRAK
GENEL YAYIN YÖNETMENİ | GÜVEN İLGÜN
SORUMLU MÜDÜR | AV. MUSTAFA DOĞAN İNAL

YAPIM TÜRK MUTFAĞI İLETİŞİM HİZMETLERİ
BÜYÜKDERE CD. NO: 157/10 ZİNCİRLİKUYU-İSTANBUL
TEL: 0212 275 7505 www.tmi.h.com.tr

BASKI | İHLAS GAZETECİLİK A.Ş. | YENİBOSNA İSTANBUL TEL: 0212 454 35 08

İRTİBAT ADRESİ
ALBAYRAK GRUBU KURUMSAL İLETİŞİM KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ÇAYHANE SOKAK NO: 1 34010 TOPKAPI İSTANBUL TEL: 0212 467 3636
FAKS: 0212 544 4748 E-POSTA: kirmizibeyaz@albayrak.com.tr

EDİTÖR | HACI BAYRAM BAŞER SANAT YÖNETMENİ | ALİM ARAS
FOTOĞRAFLAR | HALİT ÖMER CAMCI
KATKIDA BULUNANLAR | FAHİRİ SARRAFOĞLU

06 KÜLTÜR

MUHYİDDİN İBNÜ'L-ARABİ VE TASAVVUF

14 TASARIM

GÖZ ALICI TASARIMLARLA AYNALAR

38 ALBAYRAK

TARIMDA TÜMOSAN DEVRİMİ DEVAM EDİYOR

ALBAYRAK
Grup'tan Haberler

4-5

KÜLTÜR
Muhiddin-i Arabi (HZ.)
ve Tasavvuf

6-13

TASARIM
Göz Alıcı Tasarımlarla
Aynalar

14-17

EKONOMİ
Dünya Ekonomisini
Neler Bekliyor?

18-21

İŞ HAYATI
Patron Mu
Ceo Mu?

22-25

GEZİ
Lahor

26-31

KÜLTÜR
Telkari Sanat

32-37

ALBAYRAK
Tümosan

38-43

GEZİ
Van

44-53

KÜLTÜR
Telkari Sanatı

54-59

MEKÂN
Hatay Has Kral Sofrası

60-63

SPOR
Avrupa Spor Başkenti İstanbul

64-69

SAĞLIK
Şeker Hastalığı

70-73

TEKNOLOJİ
Elektrikli Otomotiv

74-77

HOBİ
Kitap Koleksiyonculuğu

78-79

OTOMOBİL
Jaguar XJ

80-83

BAŞARI PORTRERLERİ
Gökhan Hotamışlıgil

84-85

SİNEMA
Dedemin İnsanları

86-87

ALİŞVERİŞ
İş Yaşamında Yeni Teknolojiler

88-89

KÜLTÜR-SANAT

90-91

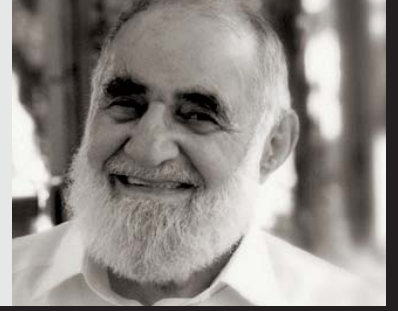
KİTAP

92

Hacı Ahmet Albayrak Dualarla Anıldı

Geçtiğimiz yıl dâr-ı bekâyâ irtihal eden Albayrak Holding Kurucusu ve Onursal Başkanı Hacı Ahmet Albayrak için 03 Aralık 2011 Cumartesi günü Hatm-i Şerif okutuldu. Beylikdüzü'nde 2009 yılında yaptırdığı Hacı Ahmet Albayrak Camii'nde düzenlenen merasime aile mensupları, yakınları ve holding çalışanları katıldı.

Yapılan duanın ardından herkese Aile İlmihali kitabı ve yemek ikram edildi.

YEŞİL ADAMLAR ATIK YÖNETİMİ'nin Yurt Dışı Ağı Genişliyor

Irak'ın Necef ve Kûfe şehirlerinde hizmet vermeye başlayarak yurt dışına açılan grup şirketimiz Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, Pakistan'ın ikinci büyük şehri Lahor'da yakın zamanda atık yönetimi hizmetlerini vermeye başlayacak.

Pencap Eyaleti Başbakanı Şahbaz Şerif'in de katıldığı Lahor kentinin atık toplama hizmet anlaşmasını Albayrak Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Albayrak imzaladı.

Anlaşma çerçevesinde Lahor şehrinin yarısının 7 senelik atık yönetimi hizmetini alan Yeşil Adamlar Atık Yönetimi, 4.000 personel, 220 iş makinası ile 2.700 Ton/Gün - 81.000 Ton/Ay ve yıllık yaklaşık 1.000.000 tonluk kapasitede atık toplama ve depolama hizmeti verecek.

İş gücünün yarıya yakınının finans ve bankacılık, emlak ve gayrimenkul, sosyal hizmetler gibi sektörlerde çalıştığı Lahor, ortalama % 5,6'lık büyüme hızı ve 40 milyar dolar GSYİH'si ile Türk işadamları için cazip bir pazar konumundadır.

ALBAYRAK GRUBU 60. YILINI KUTLUYOR

Albayrak Grubu bu yıl 60. yılını kutluyor. Grup, 1952 yılında Hacı Ahmet Albayrak tarafından Albayrak İnşaat olarak başlayan faaliyetlerine, bugün 6 sektörde 20 firma ve 10.000'i aşkın çalışanı ile yurt içinde ve dışında devam ediyor. Grubun 60. yıl logosu olarak seçtiği simge ise sonsuzluk işareti oldu. Bu işaret; Albayrak'ın sürekli büyüme hedefini ve bu başarıda emeği geçen bütün çalışanları ve sevdikleriyle kesintisiz olarak birlikte olma niyetini simgeliyor.

YENİ ŞAFAK'LA 18 YIL

1995 yılında 'Türkiye'nin Birikimi' sloganı ile yayın hayatına başlayan ve ülkenin demokratikleşme sürecine büyük katkı sağlayan Albayrak Grubu medya kuruluşlarından Yeni Şafak Gazetesi, 18. kuruluş yıl dönümünü Merter'deki Green Park Otel'de düzenlediği kahvaltılı toplantı ile kutladı.

Toplantıya Albayrak Holding CEO'su Ömer Bolat, Genel Yayın Yönetmeni Yusuf Ziya Cömert ve gazete Genel Müdürü Mehmet Ziya Gökalp başta olmak üzere, gazetenin Yazı İşleri Müdürleri Özcan Ünlü ile Fuat Atik, Haber Müdürü Fatma Demircioğlu, Ankara Temsilcisi Abdülkadir Selvi, Washington Temsilcisi Ali Akel, TV Net Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Karagül, Yurt Haberler Müdürü Kadir Demirel, İstihbarat Müdürü Hikmet Gök, Ekonomi Müdürü Fikret Çengel, gazetenin eski Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Ocaktan, eski Haber Müdürü Mehmet Köşker ile Yeni Şafak yazarları ve personeli katıldı.

ALPORT Trabzon Liman İşletmesi ve Nakil Lojistik A.Ş. 5. Logitrans Lojistik Fuarına Katıldı

Albayrak Grubunun 2003 yılından itibaren işletmesini yaptığı ALPORT Trabzon Limanı yatırımlarına devam ediyor. Kapasite kullanımının 8 yılda 3 milyon tondan 10 milyon tona çıkarıldığı limanda son olarak Mobil liman vinci LIEBHERR LHM 550 hizmet vermeye başladı. 144 tonluk kapasitesi ile Türkiye'deki ikinci vinç olan LHM 550, Post-Panamax container gemilerine hizmet verecek. Vinç, saatte 2.000 ton dökme yük elleçleme gibi muhteşem bir performansa sahiptir.

8 Aralık 2011 tarihinde açılışı yapılan 5. Uluslararası Logit-rans Lojistik fuarına grup şirketlerimizden ALPORT Trabzon Liman İşletmesi ve Nakil Lojistik A.Ş. birlikte katıldı. Dünyanın önde gelen liman otoriteleri ile denizcilik şirketleri de fuara büyük ilgi gösterdiği Logitrans Transport Lojistik Fuarı deniz, hava, kara ve demiryolu taşımacılarının tümünün temsilcilerinin bulunduğu Münih-Şanghay hattındaki en büyük fuar olma özelliğini taşıyor.

İstanbul Fuar Merkezi'ndeki fuarda kurulan standta, limanın gelişimi hakkında bilgi veren ALPORT Limanı Genel Müdürü Muzaffer Ermiş, şartları zorlayarak kapasitenin 8 yılda 3 milyon 900 bin tondan, 10 milyon tona çıkarıldığını belirtti. Liman derinleştirme çalışmalarının sürdüğünü belirten Ermiş, "Yatırımlarımız sayesinde MSC ve CMA'dan sonra dünyanın en büyük denizcilik şirketi MAERSK'in de 2012 yılında limanımıza servisi olacak" dedi.

TRABZON LİMANI
ALPORT

İSLAM DÜŞÜNCESİNİN EN BÜYÜK YORUMCULARINDAN BİRİ OLARAK

MUHYİDDİN İBNÜ'L-ARABÎ VE TASAVVUF

Düşünceleriyle tarihimize damgasını vurmuş birkaç isim saymak istesek şüphesiz İbnü'l-Arabî bunların başında gelir. İbnü'l-Arabî sadece İslam medeniyetinin değil, bütün insanlığın yetiştirdiği en önemli ve etkili birkaç isminden biridir. Fütûhât-ı Mekkiyye ve Fusûsu'l-Hikem gibi eserleriyle İslam metafizik düşüncesinin yeni bir perspektif ve üslupla hayata yön vermesine öncülük eden İbnü'l-Arabî'yi dünyanın en önemli tasavvuf ve İbnü'l-Arabî uzmanlarından biri olan İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ekrem Demirli ile konuştuk.

Söyleşi: Hacı Bayram Başer

İbnü'l-Arabî bütün tasavvuf tarihinin en önemli düşünürü. Aynı zamanda sizin çalışmalarınızda dile getirdiğiniz üzere, bütün insanlığın yetiştirdiği en büyük birkaç isimden biridir. Siz de onun en önemli eseri olan on sekiz ciltlik Fütûhât'ı tercüme ettiniz ve Fusûs'a da bir şerh yazdınız. Aynı zamanda İbnü'l-Arabî geleneği üzerinde de kitabınız yayınlandı. Önce bize İbnü'l-Arabî hakkında bilgi verseniz. Yaşadığı zaman, coğrafya ve dönem hakkında neler söylersiniz?

İbnü'l-Arabî bir 13. asır (1165-1240) düşünürüdür. Endülüs'te doğmuş, henüz gençliğinde İspanya'dan ayrılarak Kuzey Afrika'dan doğu İslam dünyasına geçiyor, Mısır'a, Mekke'ye, Anadolu'ya, uzun süre kaldığı Malatya'ya, Konya'ya geliyor. İbnü'l-Arabî bu geniş coğrafyada yaşıyor. Bir düşünür olarak en üretken olduğu yerler Mekke, Şam, Malatya ve Konya! Yaşadığı dönem, aşağı yukarı kelâmın, İslam felsefesinin ve tasavvufun olgunluk dönemine girdiği dönemdir. İbnü'l-Arabî İslam bilim ve düşünce mirasına yeni bir bakış açısı kazandıran kişidir. Bu mirası vahdet-i vücûd anlayışını merkeze

alan bir anlayışla yorumluyor. Bu bakış açısında en merkezde tasavvuf ve ahlak var. Bu perspektifle dinin temel konularını, Allah-insan ilişkilerini yeni bir gözle yorumluyor. Yeni bir söylem, yeni bir yorum ortaya koyuyor. Bu bakımdan İbnü'l-Arabî'ye İslam düşüncesindeki son büyük yorumcu olarak bakabiliriz. Zaten Şeyhü'l-ekber, yani 'en büyük şeyh' tabiri de buna işaret eder.

İbnü'l-Arabî uzun bir seyahat gerçekleştirirken aynı zamanda çok velud bir yazar olarak karşımıza çıkıyor. Nasıl bağdaştırmış böyle hareketli bir hayat ile bu kadar eser yazmayı? Eserleriyle yolculuğu birbirini nasıl etkilemiş? İbnü'l-Arabî'nin bu entelektüel serüveni hakkında neler söylersiniz?

İbnü'l-Arabî'nin bu kadar hareketli bir hayata bu kadar eseri nasıl sığdırdığını anlamak hakikaten güç! Sezai Karakoç bir şiirinde 'yolları bir urgan gibi ayağına sarmış Muhyiddin' diye bir tabir kullanır. Çok isabetli bir anlatım! Tam da öyle! İslam dünyasında gezmediği yer kalmamış. Ama daha da önemlisi konuşmadığı insan kalmamış. Bence işin en önemli tarafı bu! İbnü'l-Arabî herkesle konuşmuş, herkesi dinlemiş, İslam dünyasının

birikiminin bir şahidi. Bir gün İbnü'l-Arabî üzerinde daha derin çalışmalar yapılırsa, onun eserlerindeki insan tiplerini üzerinde de durulacaktır. O zaman İslam medeniyetinin bilgi anlayışı, sıradan insan ile seçkinler arasındaki ayrımın neredeyse ortadan kalktığı "erdem" esaslı derecelenme fikri daha bariz olarak ortaya konulacaktır. Bu kadar hareketlilik içinde de pek çok eser yazmış. Bazı araştırmacılar beş yüz civarında eseri olduğunu söylüyor. Bunların çok önemli bir kısmı küçük risalelerden oluşmakta. Eserlerinin en önemlileri Fusûsu'l-Hikem ve Fütûhât-ı Mekkiyye. Bu eserler İslâm düşünce geleneğinde zirveyi temsil ederler. Az önce de söylediğim gibi büyük bir seyahat gerçekleştirmiş İbnü'l-Arabî. 'İlim için seyahat' pek çok düşünürün hayatında görebileceğimiz bir şey. Genellikle çevreden merkeze doğru gelme zorunluluğu. Tarihsel olarak baktığımızda Endülüs'te siyasal ve sosyal kargaşa başlıyor bu dönemde. Bu durum da yolculuğun amillerinden birisi olarak karşımıza çıkıyor.

Hocam! O dönemde Endülüs'te düşünce hayatında bir gerileme anlamına da gelir herhalde söyledikleriniz. Tam bu noktada araya girerek, İbnü'l-Arabî'nin 'Endülüslü' olması üzerinde durmak istiyorum. Bu husus öteden beri üzerinde çok durulan bir mesele. İbnü'l-Arabî'nin Endülüs-İspanya'lı olmasını nasıl anlamak gerekir? Hıristiyanlık tesiri-etkileşimi içinde bir tasavvuf anlayışından mı söz edeceğiz?

Endülüs'te düşünce hayatında bir gerileme olduğu kesin. Ancak bence zaten Endülüs düşünce hayatı çok çalkantılıdır. Düşüncenin gelişmesi ve zirveye ulaşması çok kısa sürede oluşmuştur. Bu itibarla Endülüs çağımızda özellikle de Kuzey Afrikalı bazı yazarlar ile İbn Rüşd'ün Avrupa üzerindeki tesirini dikkate alan kimseler tarafından fazla öne çıkartılmış. Müslümanların İspanya dönemi hiçbir zaman

İbnü'l-Arabî'yi ancak hayatı ve insanı ciddiye alan biri hakkıyla anlayabilir. Daha doğrusu İbnü'l-Arabî'nin metinleri kendini böyle birine açar. Sadece onu değil, Hz. Mevlana'yı, Yunus Emre'yi ve diğer isimlerin hepsi böyledir.

Hayat bize 'Ben kimim?' sorusunu paranteze aldırıp statü kazanmayı dayatıyor. Hâlbuki statünün bir niceliksel değişim olduğunu kendisine ulaştınca öğreniyoruz. Hakikat tüm statüleri anlamsız sayıp 'Ben kimim?' sorusuna yönelmemizi istiyor. Yunus, Mevlana, İbnü'l-Arabî bunun için büyük düşünürdür. Bize sormamız gereken soruyu hatırlattıkları için.

Doğu İslam dünyası kadar üretken bir yer olamadı. Bunun nedenleri üzerinde durmak lazım. Kanaatime göre Endülüs doğu tecrübesinden yeterince yararlanmadı ve Doğu'da ortaya çıkan felsefi gelenek orada yeniden kurulmaya, keşfe çalışıldı. Bu durum Endülüs'ün daha sınırlı imkânlarla dayanmasına yol açtı. Felsefe ve tasavvuf bu duruma iyi örnek teşkil eder.

İbnü'l-Arabî'ye dönersek, kanaatimce İbnü'l-Arabî'nin Endülüs bağı üzerine gereğinden fazla duruluyor. Böyle yapılarak onun Batıdan ve bilhassa Hristiyanlıktan etkilendiği ima edilmek isteniyor. Endülüs'ün genel İslam düşüncesine dönük katkısı da içinde fazla abartılıyor. Ben İbnü'l-Arabî'nin ruhen Endülüslü beslendiği kaynaklar itibarıyla da Doğu'ya müntesip olduğunu düşünürüm. İslâm'da bilimin merkezi her zaman Endülüs merkezden uzak kalmanın kendisine kazandırdığı bir özgür üslup ve söyleme sahip oldu. Bu durum Endülüs kökenli yazarlarda belirgindir. Bu tavrın İbnü'l-Arabî'de devam ettiğini görmekteyiz. İbnü'l-Arabî kendisini açık bir şekilde herhangi bir mezhebe veya ekole bağlamaz. Bu sayede az önce bahsettiğim 'uzlaştırıcı ve barıştırıcı' tutumuyla İbnü'l-Arabî, bütün ekol ve fırkalara nesnel bir yaklaşım ortaya koyabilmiştir. Bütün ekolleri ve hizipleri barıştırabilecek üst dile sahip metinler ortaya koydu. Burada Endülüslü olmanın tesiri açık bir şekilde görülür.

Biraz da tasavvufun menkıbe diline dönersek, bu seyahat bildiğim kadarıyla menkıbelerde de ele alınmıştır. Özellikle Konevi irtibatı menkıbelerde zikrediliyor.

Evet, tabii ki! Bir menkıbede İbnü'l-Arabî'nin Endülüs'ten Doğu'ya doğru seyahat sebebi anlatılır: İbnü'l-Arabî bir rüya görür. Rüyasında Endülüs'ten ayrılacağını ve Doğu'ya doğru gideceğini görür. Der ki İbnü'l-Arabî 'Bunun sebebini öğrenmeden gemiye binmem' dedim. Sonra şöyle bir ilham alır: 'Doğu'da Sadreddin (Konevi) adında biri var, onu yetiştireceksin.' Bence vakıalar bu menkıbeyi doğrulamıştır. İbnü'l-Arabî'nin aslında iki büyük eseri vardır: Birincisi Fütûhât-Fusûs (ayırılmak lazım), ikincisi ise Konevi'dir. Konevi İbnü'l-Arabî'nin İslâm düşüncesinde müessir olmasının temel amillerinden birisi. Ekberî gelenek Konevi ve talebeleri vasıtasıyla teşekkül etti. Konevi'nin katkısı olmasaydı bu gelenek sistematik bir yapı kazanamayacaktı. Konevi bir yandan İbnü'l-Arabî'nin düşüncelerini daha sistematik bir dille ifade etti, bir yandan da yetiştirdiği talebeleri vasıtasıyla bu düşüncenin yaygınlaşmasına hizmet etti. Bu itibarla Konevi'yi Ekberî geleneğin ikinci kurucusu olarak görebiliriz.

İbnü'l-Arabî, Mevlana, Yunus Emre, Sadreddin Konevi vs. Bütün bu isimleri hangi ortak payda bir araya getirmektedir? Yaklaşık olarak hep aynı asırda yaşamış bu insanlar bizim için ne ifade eder?

Soruya birkaç yönden cevap verebiliriz. Bence hepisi hayatın ve insan olmanın manası hakkında en doğru cevapları vermiş kişilerdir. Ortak paydaları budur. Aynı zamanda onları kalıcı kılan da budur. Çünkü hayat ne kadar değişirse değişsin, hayat ve

insan hakkındaki bilgelik kadim bir bilgiden geliyor. Bu nedenle de o bilgi değişmiyor. Mesela Hz. Mevlana 'sazlıktan kopartılan kâmiş' misaliyle veya İbnü'l-Arabî daha derin bir tahlille insanın olmanın anlamı sorununa cevap verir. Her insan için en önemli soru şudur: 'Ben kimim?' Ben kimim sorusu bütün bir hayatı inşa edebilen cümledir. Bir bakıma Arşimet'in kaldıraçtaki sabit noktasına karşılık gelir. Her şey bu sorunun bir parçası olarak bizi ilgilendiriyor. Sûfiler bu soruyu o kadar önemsemişler ki, Hz. Peygamber'in 'Kendini bilen insan rabbini bilir' hadisini baş tacı etmişlerdir. Bütün tasavvuf aslında bu hadisin bir yorumu: insanı bilmek, Allah'ı bilmek. Birine marifetü'n-nefs ötekine marifetullah diyoruz ki tasavvufun iki adıdır bunlar. Bütün sûfilere bir araya getiren ana nokta budur. Hepsi aynı soruya cevap vermek istemişler, insana şunu demişlerdir: Statü veya toplumsal sınıf 'ben kimim' sorusuna bir cevap değil, tam tersi bir perde olabilir ve ben kimim sorusunu erteletmeye yol açabilir. İnsanın hayatı ise ben kimim sorusuna yeterli ve gerçekçi bir cevap bulmadan bir yere oturmayacak. O zaman meseleyi şöyle özetlemek lazım: Hayat bize 'ben kimim?' sorusunu paranteze aldırıp statü kazanmayı dayatıyor. Hâlbuki statünün bir niceliksel değişim olduğunu kendisine ulaşınca öğreniyoruz. Hakikat tüm statüleri anlamsız sayıp 'ben

kimim?' sorusuna yönelmemizi istiyor. Yunus, İbnü'l-Arabî bunun için büyük düşünürdür. Bize sormamız gereken soruyu hatırlattıkları için.

Esas itibarıyla bu sorulara en doğru cevapların Hz. Peygamber tarafından verildiğine inanırız. Zaten İbnü'l-Arabî, Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektâş-ı Veli gibi isimler, farklı çağlarda ve farklı coğrafyalarda Hz. Peygamber'in şarihleridir. Başka türlü düşünülemez. İbnü'l-Arabî 'ben kimim?' sorusuna Hz. Peygamber'in verdiği cevabı yeni şartlara göre güncelleyen bir düşünür olarak bakmamız lazım. Bu iki nokta bence onları bütün zamanların parçası haline getiriyor. O zaman hepimiz Mevlana'nın, Yunus'un ama en çok da İbnü'l-Arabî'nin çağdaşı ve talebesiyiz.

İbnü'l-Arabî'yi anlamaya-okumaya öncelikle hangi noktadan başlamamız gerekir sizce? Nasıl bir zihinsel hazırlık yapmak lazım? Hangi kavramlar üzerinde daha çok durmalıyız? Bu hususlarda çok sözler söyleniyor, sizin kanaatiniz nedir?

İbnü'l-Arabî'yi ancak hayatı ve insanı ciddiye alan biri hakkıyla anlayabilir. Daha doğrusu İbnü'l-Arabî'nin metinleri kendini böyle birine açar. Sadece onu değil, Hz. Mevlana'yı, Yunus Emre'yi ve diğer isimlerin hepsi böyledir. Tasavvufun bir ciddiyet ve samimiyet yolu olduğu

İbnü'l-Arabî kendisini açık bir şekilde herhangi bir mezhebe veya ekole bağlamaz. Bu sayede 'uzlaştırıcı ve barıştırıcı' tutumuyla İbnü'l-Arabî, bütün ekol ve fırkalara nesnel bir yaklaşım ortaya koyabilmiştir. Bütün ekolleri ve hizipleri barıştırabilecek üst dile sahip metinler ortaya koyabilmiştir.

yönündeki meşhur ifadeyi ısrarla vurgulamak isterim. Ciddiyetle yönelmek ve samimiyet yoksa onları anlamamız mümkün değil. Onların metinlerinin ortak özelliği samimiyet ve ciddiyetle verilmiş bir emektir. İnsanlığın en önemli eserlerini ortaya koymuş kişilerden söz ediyoruz. İbnü'l-Arabî okurundan 'insaf' bekler. İnsaf aslında empatiyle karşılayabileceğimiz bir kavramdır. Bir tür yol arkadaşlığı olarak da görebiliriz. Çünkü bizim için bir şey yapmak istiyor ve biz iyi niyetli olmazsak ondan yararlanamayacağız. İbnü'l-Arabî'ye yol arkadaşı olmamız lazım. Birinci mesele budur.

Bunun dışında İbnü'l-Arabî'nin konuştuğu alanın İslâm ahlakı olduğunu unutmamamız gerekiyor. Hangi konu ele alınırsa alınsın, mesele burada varır. Ana referansları her zaman Kur'an-ı Kerim ve Sünnettir. Cüneyd-i Bağdâdî 'Tasavvuf, Kur'an ve Sünnetle sınırlı bir ilimdir' der. Bu ifade Hz. Mevlana'da 'Ben Kur'an'ın bendesiyim' şeklinde tezahür eder. İbnü'l-Arabî'de 'Hz. Peygamber'e ittibâ ve O'nun izinden gitmek' diye ortaya çıkar. Dolayısıyla akılda tutmamız gereken ikinci önemli nokta, Kur'an ve Sünnet çerçevesinde bir metafizik ve ahlak düşünürüyle karşı karşıya olduğumuzu bilmektir. Bu şu demektir: İbnü'l-Arabî insana merhameti öğretmek isteyen bir düşünürdür, cömertliği, tevazuu, başkalarına saygıyı, kadirşinaslığı, sabrı, sevmeyi vs. ahlakın temel erdemlerini öğretmek isteyen bir düşünürdür. İçimizden en merhametli veya en cömert, en mütevazı olanlar İbnü'l-Arabî'nin ahbabları olabilir. 'Benim affedemeye-

ceğim hiçbir suç yoktur' der bir yerde. Başka bir sözünde 'Âlemde değersiz gördüğüm hiçbir şey olmadı' der. Çünkü her şey Hakk'tandır ve her şey Hakk'a bir ayet. İbnü'l-Arabî bu ahlakı öğrenmeden insanın 'ben kimim' sorusunu cevaplamayacağını bize öğretti. Ben kimim sorusunun cevabı, merhametten, saygıdan, tevazudan geçiyor. Onu perdeleyen kibir ve benlik iddiası!

Üçüncü olarak İbnü'l-Arabî'nin aynı zamanda bir metafizikçi olduğunu unutmamamız lazım: Bir metafizikçi olmak İbnü'l-Arabî'ye belirli bir zaman, mekân ve dil sınırı olmaksızın bütün çağlarla ve medeniyetlerle iletişim kurabilme imkânı kazandırır. Aslında bu vasıf İslâm'dan geliyor. Çünkü Müslümanlar uzun zamandır İslâm'ın evrenselliğini unutmuş görünmekte. Hâlbuki İbnü'l-Arabî'nin düşüncesi şu ilkelerden hareket eder: Allah herkesin Rabbi, İslam herkesin dini ve Hz. Peygamber herkesin peygamberi. İslam hiçbir şekilde yerellelikle bağdaşamaz. Ama İslâm'ın bu özelliği ancak büyük düşünürler vasıtasıyla ispat edilebilir. İbnü'l-Arabî bence İslâm'ın evrenselliğini en iyi anlayan düşünürdür. Metafizik, insanın temel sorunlarına insanlık dilini bilerek yaklaşır. Muhtemelen İbnü'l-Arabî dünyanın bu alanda yetiştirdiği üç-beş büyük isimden biridir. İbnü'l-Arabî okuru bunu bilmeden onu anlayamaz.

Ben İbnü'l-Arabî'nin çevresinde fazla dolanmadan kendi metinlerine inmeyi tavsiye ederim. Fütühât'tan herkesin anlayacağı çok şey vardır herhalde. Yoksa hiçbir şeyin hazırlık süreci tamamlanmaz.

İbnü'l-Arabî bence İslâm'ın evrenselliğini en iyi anlayan düşünürdür. Metafizik, insanın temel sorunlarına insanlık dilini bilerek yaklaşır. Muhtemelen İbnü'l-Arabî dünyanın bu alanda yetiştirdiği üç-beş büyük isimden biridir. İbnü'l-Arabî okuru bunu bilmeden onu anlayamaz.

Bazı araştırmacılar İbnü'l-Arabî'ye karşı oluşan tepkilerin iki aşırı uca sahip olmasını ön plana çıkartıyorlar. Üstelik buradan İbnü'l-Arabî'yi "sakıncalı düşünür" gibi yorumlamak isteyenler var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? İbnü'l-Arabî sakıncalı bir düşünür müdür gerçekten?

İslâm düşüncesinde ihtilafların olması tabiidir. Belki de bir medeniyetin ve düşüncenin büyüklüğünün bir göstergesi de sayılabilir ihtilaflar. İbnü'l-Arabî sevenleri ve eleştirenleri olan bir isimdir. Ama bir bütün olarak baktığımızda İbnü'l-Arabî'nin sevenlerinin onu eleştirenlerle kıyasla çok fazla olduğunu söylemek lazım. Ben bu eleştirilerin fazla abartılması taraftarı değilim. Neticede bir düşünür hata yapabilir, onun hataları doğrularından istifade etmeyi ortadan kaldırmaz. Nitekim bizzat İbnü'l-Arabî bize hatalı pek çok ekole nasıl bakmamız gerektiğini öğretir: Bence bu metoda günümüzde de çok muhtacız. İbnü'l-Arabî diyor ki, bir şeye önce o şeydeki doğru yönü görerek başlamalıyız. Sonra eksiklerden söz edeceğiz. Bu çok önemli bir yaklaşım farkıdır ve günümüzde biz buna çok muhtacız. Hiçbir şey mutlak yanlış olamaz. O zaman her şeydeki doğruyu görmek insanın en temel vazifesidir. Bence burada da meseleye böyle bakmakta fayda var. Bir de şunu görmek lazım, İbnü'l-Arabî bu yaklaşımıyla birbirinden farklı ekolleri bir

maksat uzlaştırmıştı. Bu açıdan İbnü'l-Arabî İslâm ümmetini barıştıran büyük bir düşünürdür. İbnü'l-Arabî'ye baktığımda şöyle düşünüyorum: İbnü'l-Arabî Endülüs'tür, Kurtuba'dır, Fas'tır, Tunus'tur, Kahire'dir, Bağdat'tır, Şam'dır, Mekke'dir, Malatya'dır, Konya'dır. Bütün bu şehirleri kardeş şehir yapmıştır yolculuklarıyla ve eserleriyle.

Buradan devam ederek, İbnü'l-Arabî'nin felsefî düşünceye bakışını anlatabilir misiniz? Çok söz söyleniyor tasavvuf-felsefe veya tasavvuf-akıl ilişkisi hakkında? Gerçekten de 'akılla olmaz mı?' Nedir bu aklın sûfilerin dilinden çıktığı diyesi geliyor insanın eleştirilere bakınca! Hâlbuki akıl bizi mükellef haline getirmiyor mu? Evrensel bir düşüncedir dediniz İslam düşüncesi, evrensel olan bir düşünce akı ne kadar dışlayabilir ki? İbnü'l-Arabî bu soruna nasıl bir yaklaşım getiriyor?

İbnü'l-Arabî'nin felsefe anlayışı insan ve varlık görüşünün bir yansımasıdır. İbnü'l-Arabî insanın samimiyetine inanır. İnsanın hakikat arayışının başarısız kalamayacağını söyler. İnsan hakikati ararken pasif bir şeyi aradığını düşünür. Ancak hakikat Hakk ise iş değişir: Bize kendini bildirmek isteyen bizzat Hak'tır. İlk hatırlamamız gereken bu. Yani biz, bilinmek isteyen bir Allah'ı arıyoruz. Kendini göstermek ve tanıtmak

1969'da Rize'nin İkizdere ilçesinde doğdu. 1993 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu ve Araştırma Görevlisi olarak atandı. 1995 yılında yüksek lisansını tamamladı ve bu tarihten itibaren çalışmalarını İbn Sina, Muhyiddin İbnü'l-Arabî ve Sadreddin Konevî gibi İslam düşüncesinin merkez şahsiyetleri ve onların takipçileri olan Selçuklu-Osmanlı düşünürleri üzerinde yoğunlaştırdı. Konevî'nin bütün eserlerini ve söz konusu düşünce geleneğine ait pek çok klasik eseri Türkçe'ye kazandırdı. Mayıs 2003'te Sadreddin Konevî'de Bilgi ve Varlık konulu doktorasını tamamladı. 2006 yılında Türkçe'ye çevirmeye başladığı, İbnü'l-Arabî'nin hacimli eseri Fütûhât-ı Mekkiyye'yi 18 cilt halinde yayınladı. Bu, eserin tamamının, Arapça'dan başka bir dilde ilk kez okunabileceği anlamına gelmektedir ve bu yönüyle Türk düşünce hayatındaki büyük bir boşluğu doldurmuştur. Aynı zamanda İbnü'l-Arabî'nin, bütün tasavvuf tarihinin en önemli kitabı kabul edilen Fusûsu'l-Hikem adlı eserine özgün bir şerh yazdı. 2009 yılında "İslâm Meta ziğinde Tanrı ve İnsan" konulu çalışmasıyla doçent ünvanı aldı. 6. Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) 2011 Vizyon Ödülleri'nde "Stratejik Vizyon Sahibi Bilim İnsanı Ödülü"nü kazandı. Hakemli akademik dergilerde makaleleri bulunan ve Arapça, Farsça, İngilizce bilen Doç. Dr. Ekrem Demirli halen İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalı'nda öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.

Ekrem Demirli

Bence Müslümanların İslam mirasını ciddiyetle ele alması lazım. Artık İslam dünyası pek çok bakımdan rahat. Bilimsel faaliyetlere daha çok önem vermek lazım. Üstelik meslek ayrımı yapmadan, herkes bir katkı sağlamalı. Doğrusu Türkiye'de bir İbnü'l-Arabî Araştırmaları Merkezi kurulmasını çok isterim.

isteyen Allah anlayışına inanmak bizim eşyaya bakışımızı değiştirir. Her insan hakikat hakkında eksik de olsa bir bilgi elde eder. Çünkü Allah herkese şah damarından daha yakındır. İnsanın Allah'a inanıp inanmaması bunu değiştirmez. Bunu hiç unutmamak lazım. Bu çok önemli bir düşüncedir. Benim kanaatime göre İslam'ın evrensellik düşüncesinin bir yansımasıdır bu tavır. İbnü'l-Arabî aklın yetersizliğini bize anlatır. Akıl en önemli bilgi imkânımız olsa bile, vahiy ile ikmal edilmeden bizi tatmin edemez. Bu nokta genellikle yanlış anlaşılır ve süfilerin akıl karşıtlığını savundukları düşünülür. Kesinlikle böyle bir şey söz konusu değildir. Tasavvuf için herhangi bir şekilde akıl karşıtlığı ifadesini kullanmak doğru değildir. Doğru tabir, aklın yetersizliğini savunmaktır. Zaten felsefe de bunu kabul eder.

İbnü'l-Arabî'nin düşünce geleneğimizdeki yeri hakkında neler söylersiniz? Bilhassa üzerinde yaşadığımız coğrafya'daki tesirlerini hesaba katarsak neler söyleyebiliriz? Mesela İstanbul'da yaşayan bir akademisyen, bir şair, bir iş adamı veya sıradan bir insan niçin İbnü'l-Arabî okusun?

Bence İbnü'l-Arabî esas itibarıyla 'Büyük Anadolu' diye tabir ettiğim bir coğrafyanın müntesibi. Hadiseye önce buradan bakmak lazım. İbnü'l-Arabî bu topraklarda "Şeyh-i ekber" oldu. İbnü'l-Arabî kendi eserleriyle pek çok şehri kardeş yaptı demiştim! Bu etki ölümünden sonra da devam etti ve yeni şehirler eklendi halkaya. Bursa geldi, İstanbul, Bosna, Kırım, Sofya, İran, Azerbaycan, Hindistan vs. İslam coğrafyasının neredeyse bütününü birbirine bağlandı İbnü'l-Arabî'nin eserleri üzerinden. İbnü'l-Arabî'nin Sünni dünyada yorumcuları oldu, Şii yorumcuları oldu. Bu bakıma mezhepleri aşabilen ender düşünürlerden biridir. Bu durum çağımız için de büyük imkânlar sunar bize.

İbnü'l-Arabî genel İslâm düşüncesinde çok önemli bir yere sahip. Fakat bilhassa da Selçuklu, Osmanlı ve sonrasında Cumhuriyet dönemine kadar gelen düşünce hayatımıza tesir eden birisi. Selçuklu-Osmanlı düşünce geleneği İbnü'l-Arabî'nin derin izlerini taşır. Büyük Anadolu coğrafyasını anlamak İbnü'l-Arabî'yi ve Konevî'yi anlamakla mümkündür. İbnü'l-Arabî ve onun eserleri tarikatlar-üstü bir kabul görmüştür. Bu sayede bütün tarikatları etkilemiş, farklı tarikatların müntesiplerini kendi eserlerin etrafında toplamıştır. Muhtemelen bu da üzerinde çok durulması gereken bir nokta.

Araştırmalarınızı İbnü'l-Arabî ve sonrasında oluşan düşünce geleneği üzerinde yoğunlaştırdınız. İbnü'l-Arabî başta olmak üzere Konevî gibi isimlerin eserlerini Türkçe'ye kazandırdınız. Karşılaştığınız başlıca zorluklar nelerdir? Sizce İbnü'l-Arabî ya da onun gibi isimler üniversitelerde ya da genel olarak gerekli ilgiyi görmekte midir?

Kendi adıma, akademik hayata intisabımdan itibaren çalışmalarımı bir plan dâhilinde yürütmek istedim. Bu planda çalışılacak konuları, yazacağım yazıları, makale, tebliğleri ve tercüme edeceğim eserleri belirledim. Zaman içerisinde bunları uygulamaya çalıştım. Önce Konevî'den başladım, eserlerini tercüme ettim ve hakkında kitaplar yazdım. Şunu gördüm: Bir düşünürü en iyi okumak yolu onu tercüme etmek imiş. Bu tecrübeyi

sonradan çalıştığım kişilere ve bilhassa İbnü'l-Arabî'ye tatbik ettim. Aslında tercümeler kendi okuma serüvenim bir parçasıydı. Özellikle genç araştırmacılara bu yöntemi tavsiye etmek isterim. Fakat pek çok güçlükle karşılaştım tabii ki! Özellikle Konevî'yi anlamak haki- katen çetin bir işti. En çok onda zorlandım. Türkiye'de istişare edilebilecek pek kimse yoktu. Kendi el yordamımla sorunlarımı aşmaya çalıştım. Hatasıyla sevabıyla eserler ortaya çıkabildi. İbnü'l-Arabî'de daha rahattım. Fusûsu'l-Hikem tercümesi ve üzerinde yazdığım şerh akademik hayatım için büyük değer taşıyordu. En niha- yet Fütûhât-ı Mekkiyye tercümesine başladık ve şimdi ikmal etmek üzereyiz, Allah'a hamd olsun. Türkiye'de İbnü'l-Arabî hakkında çeşitli yayınlar yapıldı ve yapıl- maya da devam edecek. Belki ileriki yıllarda daha derin çalışmalar yapılabilir diye umut ederim.

Bence Müslümanların İslam mirasını ciddiyetle ele al- ması lazım. Geçmişte büyük sıkıntılar vardı, fakat o dö- nemlerde güzel işler yapıldı. Artık İslam dünyası pek çok bakımdan rahat. Bilimsel faaliyetlere daha çok önem vermek lazım. Üstelik meslek ayrımı yapmadan, herkes bir katkı sağlamalı. Doğrusu Türkiye'de bir İbnü'l-Arabî Araştırmaları Merkezi kurulmasını çok isterim. İnşal- lah ileriki yıllarda böyle bir müessese teşekkül eder ve İbnü'l-Arabî üzerindeki çalışmalara katkı sağlar.

Teşekkür eder, çalışmalarınızda kolaylıklar dileriz.

BÜYÜLÜ BİR DÜNYAYA YOLCULUK GÖZ ALICI TASARIMLARLA AYNALAR

İnsanın kendini görme arzusu var oluş kadar eskidir denebilir. Uzmanların, günümüze kadar ulaşan kalınlardan vardıkları sonuç, aynanın tarihinin sandığımızdan daha eski olabileceğini gösteriyor. Taş ya da maden kullanılmadan önce bile insan, suyu bir ayna olarak kullanıyordu. Günümüzde ise ayna üretim teknikleri o denli ilerledi ki gündelik bir eşya olan aynalar, artık muhteşem sanat eserleri olarak da dikkati çekiyor.

İnsanın en temel duygularından birisi hiç kuşkusuz kendini tanıma ve kendisi hakkında bilgi sahibi olma düşüncesidir. Ayna asırlardır insanın bu duygusunu tatmin etmiş bir nesne olarak, belki de onu çok büyük bir merakıtan kurtarmış sayılabilir. Ancak ayna icat edildikten sonra onu sadece bir eşya olarak kullanmakla kalmamış, ona aynı zamanda derin bir sembolizm yüklemiştir. Tasavvuf düşüncesinde ve edebiyatında ayna, en çok kullanılan sembollerden biri olarak dikkati çekmektedir. Bundan başka ayna, insanda var olan güzellik duygusunun çeşitli şekillerde dışavurumuna başka bir deyişle sanat eserinin ilk olarak ortaya çıkışına modellik yapmıştır denilebilir.

Bir sanat eseri olarak ayna, özellikle 14. yüzyıldan sonra camın arkasına gümüş veya kurşun levha konularak üretilmiş; bunun yanı sıra kuvars yani kaya kristali aynalarda da aynı teknik uygulanmıştır. 16. yüzyıldan itibaren farklı bir alışıma kullanılarak üretilen Venedik aynaları dünyaca meşhur olmuştur. Bu tarihten sonra ayna üretiminde farklı teknikler devreye girmiş ve günümüze kadar özellikle Avrupa saraylarında aynanın kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Barok çağı getirdiği sanat anlayışına paralel olarak çok zengin kabartma, oyma ve yaldızlı süslemelerle zenginleştirilen aynalar, Osmanlı saraylarında da sıkça kulla-

*Tamamen Türkiye'de
tasarlanan ve
Üretilen el yapımı
aynalar, Mirror
Fabbrica'nın butik
Çalışma tarzı
sayesinde kişiye özel
tasarımları, özel
renk ve ebatlardaki
Üretimleri de
mümkün kılıyor.*

Mirror Fabbrica, dekoratif ayna ve sanatsal cam alanında geliştirdiği yenilikçi tekniği ile iç mekânlarda ayna anlayışını değiştiriyor.

nılırdı. Geçmişte gümüş aynalar yerine alüminyum tercih edilmiş-ken günümüzde artık daha sağlam ve işlemeye daha müsait olan nikel ve bakır karışımı silveroid, krom ve paslanmaz çelik aynalar kullanılmaya başlanmıştır.

Ayna tasarımları konusunda insanlık bugün çok daha ilerdedir. Ülkemizde bunun en güzel örneklerinden biri Mirror Fabbrica markası. Ankara'da bulunan Mirror Fabbrica, dekoratif ayna ve sanatsal cam alanında geliştirdiği yenilikçi tekniği ile iç mekânlarda ayna anlayışını değiştiriyor. Bünyesinde bulunan Art Ney Sanatsal Cam Tasarım firmasının cam işleme üzerindeki 25 yıllık birikimleri sonucunda ortaya çıkarılan 'newlife style' tekniği, füzyon tekniğindeki ısı işlemlere izin vermeyen aynalar üzerinde erimiş cam rölyefleri ve görüntüsünü Mirror Fabbrica markasıyla mümkün kılıyor. Ayna yüzeyindeki şeffaf ya da renkli kabartılardan kaynaklanan ışık kırılmaları, aynadaki yansımalarla birleşerek ortaya tablo niteliğinde dekoratif aynalar çıkıyor. Ünite halinde duvara asılmak üzere üretilen aynalar, flotat ayna paneller halinde duvar kaplaması olarak da üretiliyor.

Mirror Fabbrica'nın sayısı her geçen gün artan özel müşterilerini, iç mimarlar, özel konutlar, mimarlar ve tasarımcılar oluşturuyor. NEXEF Design adında iç mimari, endüstriyel tasarım, grafik tasarım ve resim alanlarında kendi tasarım ekibini bünyesinde barındıran Mirror Fabbrica, her geçen gün daha fazla mekânda yerini alıyor.

Tamamen Türkiye'de tasarlanan ve üretilen el yapımı aynalar, firmanın butik çalışma tarzı sayesinde kişiye özel tasarımları, özel renk ve ebatlardaki üretimleri de mümkün kılıyor. Ürün seçerken deneyimli iç mimarlardan evinizin tarzına en uygun model ve renkler konusunda öneriler almak ya da tamamen müşteriye özel üretimler için herhangi bir aracı olmadan tasarımcıların kendisiyle görüşmek Mirror Fabbrica'da mümkün. Ürünler Türkiye'nin tüm illerine içi destekli ahşap sandıklar içinde, hasar durumunda yenden üretim garantisi ile gönderiliyor.

***Ayna icat edildikten sonra
onu sadece bir eşya olarak
kullanmakla kalmamış,
ona aynı zamanda derin
bir sembolizm yüklemiştir.***

KIRMIZI
BEYAZ

17

tasarım

KRİZLER ÇAĞINDA BÜTÜN İNSANLARIN KAFASI KARIŞIK DÜNYA EKONOMİSİNİ NELER BEKLİYOR?

Yazı: Fahri Sarrafoğlu

Bilindiği gibi küresel kriz 2007 yılının ikinci yarısından itibaren ABD mali sektöründen başlayarak derinleşmiş ve 2008 yılının sonbahar aylarında banka kurtarma operasyonlarıyla doruğa çıkmıştı. Bu tarihten sonra şiddetini arttırarak tüm dünyaya yayılmış ve giderek bir üretim krizine dönüşmüştü. Şimdi bütün dünya bu krizlerin başta işsizlik olmak üzere büyük şirket ve hatta ülke iflaslarına sebep olacağından endişe ediyor.

FED Açık Piyasa Komitesi'nin (FOMC) Kasım ayı başında yaptığı açıklamada, FOMC'nin Eylül ayında yaptığı toplantıdan bu yana elde edilen bilgilerin, üçüncü çeyrekte ekonomik büyümenin bir dereceye kadar güçlendiğini, bununla birlikte istihdam piyasasındaki koşulların zayıf kalmaya devam ettiğini ve işsizlik oranının yüksek seviyesini koruduğunu gösterdiğini bildirdi. Gelecek çeyreklerde ekonomide ılımlı büyümenin sürmesinin beklendiği ve işsizlik oranının kademe kademe düşeceğinin tahmin edildiği belirtilen açıklamada, "Buna ilaveten, küresel finansal piyasalardaki gerginlik dâhil olmak üzere ekonomik görünüme ilişkin önemli aşağı yönlü riskler var" denildi. Enerji ve diğer emtia fiyatlarındaki yükselişin etkilerinin giderek yok olması nedeniyle enflasyonun gelecek çeyreklerde yatışacağına ve uzun vadeli enflasyon beklentilerinin istikrarlı kaldığına işaret edilen açıklamada, FED'in, enflasyon değişimi ve enflasyon beklentilerine dikkatle izlemeyi sürdüreceği ifade edildi.

Ekonomide güçlü toparlanmayı desteklemek ve enflasyon seviyelerini korumaya yardımcı olmak için FED'in, Eylül ayında açıkladığı 400 milyar dolarlık tahvil programına devam etmeye karar verdiği bildirildi. Hane halkı

harcamalarının son aylarda kısmen arttığı, işletmelerin ekipman ve yazılım yatırımlarının büyümeye devam ettiği, ikamete mahsus olmayan inşaatlara yatırımın halen zayıf olduğu ve konut sektöründeki durgunluğun sürdüğü vurgulanan açıklamada, FED'in azami istihdamı ve fiyat istikrarını destekleyeceği kaydedildi.

FED, toplantıda yüzde 0 ve yüzde 0,25 aralığındaki gösterge faiz oranını da değiştirmede. Gösterge faiz oranını Aralık 2008'den bu yana değiştirmeyen FED, daha önce 2013 yılı ortasına kadar bu seviyeyi koruyacağını bildirmişti. Fed, 20-21 Eylül'de düzenlediği toplantıda, ekonomideki büyümeyi desteklemek ve borçlanma maliyetlerini düşürmek için "Twist Operasyonu" olarak adlandırılan 400 milyar dolarlık tahvil programı açıklamıştı. FED'in, Haziran 2012 sonuna kadar 6 ila 30 yıl vadeli 400 milyar dolarlık Hazine tahvili satın alacağı ve 3 ya da daha az vadeli aynı miktarda Hazine tahvili satacağı bu programla, uzun vadeli faiz oranları üzerindeki baskının azaltılmasının amaçlandığı belirtilmişti. Bir dizi tahvil satın alma programıyla bilançosunu 2,8 trilyon dolara çıkaran FED, 600 milyar dolarlık tahvil satın alma programını haziran ayı sonunda tamamlamıştı.

Ekonomist Gazeteci Süleyman Yaşar'a göre Dünya mali

krizi Amerikan piyasalarında ortaya çıktı ve hızla küresel bir ekonomik krize dönüştü. Amerikan mali krizinin ortaya çıkmasında bankalar önemli rol oynadı. IMF baş ekonomisti Olivier Blanchard'ın hesabına göre, ekonomik kriz nedeniyle 2010-2015 arasında dünya gelirinde 30 trilyon dolar tutarında kayıp ortaya çıkıyor. Dünya gelirinde yaşanan bu kayıp, krizi tetikleyen konut kredilerinin neden olduğu ekonomik kaybın 100 katına ulaşıyor. Çünkü 2008 ortasında konut kredileri krizinin maliyeti 300 milyar dolar olarak hesaplandı.

Peki, bundan sonra dünya ekonomisinde neler olacak? Beklentiler olumlu. Amerikan Merkez Bankası'nın son tahminine göre ABD ekonomisi bu yıl yüzde 3.4 ile yüzde 3.9 arasında büyüyecek. Perakende satışlar ABD'de 2011'de yüzde 4 artacak.

IMF'nin son tahminlerine gelince... Dünya ekonomisi 2011'de yüzde 4.5 genişleyecek. Gelişmiş ülkeler yüzde 1.6, gelişmekte olan ülkeler yüzde 7 büyüyecek. Çin'in büyüme oranı yüzde 9.5, Rusya'nın yüzde 4.6, Hindistan'ın yüzde 7.9 ve Brezilya'nın yüzde 5.1 olacak.

Türkiye'ye gelince... IMF'nin Türkiye için büyüme tahmini 2011'de yüzde 3.6, Hükümet'in tahmini ise yüzde 4.5 olarak belirtilmişti. Ama 2010'da Türkiye ekonomisinin büyümesi, tahminlerin aksine yüzde 8'in üzerinde olacağından, 2011 büyümesi de yüzde 6'ya yaklaşacak. Çünkü 2011 Ocak ayında tüketici güven endeksi 91.29 gibi yüksek bir orana ulaştı. Geçen yıl ocak ayında tüketici güven endeksi 79.24 seviyesindeydi. Anlaşılan, Türkiye'de vatandaşın ekonomiye güveni sürekli artıyor. Dolayısıyla hata yapılmadığı takdirde, yaratılmak istenen kaos ortamına ve ülkeyi istikrarsızlaştırma çabalarına inat, ekonomi güçlenerek büyümeye devam edecek ve Türkiye'nin istikrarını sağlayan en önemli unsur olacak.

The Economist dergisi dünya ekonomisinin geleceğiyle ilgili oldukça karamsar. Dergiye göre, ekonominin gidişatı nedeniyle 'korkmamız' gerekiyor. The Economist dergisi, dünya ekonomisinin bir kara deliğe doğru ilerlediğini iddia etti. Derginin 'korkun' başlığı taşıyan makalesinde, politikacıların daha cesur adımlar atması halinde, felaketin kaçınılmaz olduğu belirtiliyor.

IMF baş ekonomisti Olivier Blanchard'ın hesaplarına göre, ekonomik kriz nedeniyle 2010-2015 arasında dünya gelirinde 30 trilyon dolar tutarında kayıp ortaya çıkıyor.

Uzmanların Türkiye için büyüme tahmini 2011'de yüzde 3.6 iken Hükümet'in tahmini ise yüzde 4.5 olarak belirtilmişti. Ama 2010'da Türkiye ekonomisinin büyümesi, tahminlerin aksine yüzde 8'in üzerinde olacağından, 2011 büyümesi de yüzde 6'ya yaklaşacak.

The Economist'e göre bu kadar karamsar ve umutsuz olmak için üç neden var. İlki, Avrupalı liderlerin Euro'yu kurtarmak için varmaları gereken anlaşmadan çok uzak olmaları. İkinci neden, zengin ülkelerdeki kemer sıkma ve gelişen ekonomilerdeki yavaşlama nedeniyle dünya ekonomisi için beklentilerin kötümserleşmesi. Son neden ise, Amerikalı politikacıların mali konulardaki sorumsuzluğu ve riskli adımlarının iyileşmeyi tehdit etmesi.

Dergiye göre, bu karamsar tablonun en büyük sorumlusu Euro Bölgesi liderleri. Avrupalı politika belirleyiciler şu an krizi aşmak için daha fazlasının yapılması gerektiğini bilseler de, bunu nasıl yapacakları konusunda büyük bir fikir ayrılığı içindeler. Yunanistan'ın borcunun yeniden yapılandırılması ve İtalya'nın etrafına koruyucu bir bariyer örülmesi gibi en acil konuların çözümü Merkel ve Sarkozy'nin şu ana kadar sergilediği siyasi cesaretin çok daha fazlasını gerektiriyor. ABD'de ise mali politika ekonomide durgunluk riski yaratıyor.

ABD halen 2012'de büyük ekonomiler arasındaki en katı mali sıkılaştırma yolunda ilerliyor. Ancak eğer Kongre mantıklı davranarak Obama'nın istihdam planını onaylar ve Kasım'a kadar orta vadeli bir bütçe kısıntısı planı üzerinde anlaşabilirse, durum değişebilir. Diğer

yandan, gelişen ekonomiler olması gerektiği gibi yavaşlıyor. Ancak bu durum gelişen ekonomilerin dünya ekonomisine sağladığı desteğin azalmasına yol açıyor.

Ekonomistlerin ortak değerlendirmelerine göre dolarda şu gelişmeler olacak: Dolar/TL: Dolar/TL'nin kısa orta vadeli yükselen trend kanalının içerisine girmesi ile net şekilde 1.71 hedefi gerçekleştikten sonra başladığı yükseliş üst bandı seviyesi olan 1.80'i göremeyerek 1.79'a yakın seviyeden döndü. Kısa vadeli hareketli ortalamalarının geçtiği bölge olan 1.74-1.75 bandına yaklaştı. Mevcut görünüm 1.74'ün altına gelmedikçe dolar/TL'nin hâlâ 1.80'i görme potansiyelinin olduğu yönündedir. Ancak 1.74'ün altına gelmesi durumunda ise 1.72'deki yükselen trend desteğine değin sert bir düşüş görülebileceğinden, 1.74-1.75 bandı çok önemlidir.

Avrupa Birliği ülkeleri Euro'yu kurtarmak için Yunanistan'ın borçlarının yarısını silerken; Türkiye TL'nin değerini korumak için yeni bir yol haritasını uygulamaya koydu. Oysa 1 Ocak 2002'de, AB ülkelerinin Euro'ya ilk geçtiği yılda Türkiye'nin sorunu TL'nin itibarı ve yüksek kamu borçlarıydı. Bugün ise roller değişmiş durumda. AB liderleri Yunanistan'ın borçları ve kurtarma fonunun limitlerini yükseltme konusunda zorunlu olarak anlaşırken, Merkez Bankası'nın (MB) kararları

makro ekonomiyi, üreticiyi, tüketiciyi ve tasarruf sahiplerini yakından etkileyecek. MB, açıkladığı kararlarla bir yandan bankaları rahatlattı, bir yandan da faiz silahını kullanarak; enflasyona ve TL'nin değerini yitirmesine karşı bayrak açtı. Başka bir deyişle MB'nin kararları mevduat faizlerinin yükselmesine ve TL ile tasarrufun teşvik edilmesine neden olacak. Son kararlardan sonra faizlerin artma sürecine girmesi, konut-otomobil-tüketici kredisi kullanmak isteyenlerin işini zorlaştıracak. Çünkü MB sıkı para politikası ile bu eğilimi frenlemek istiyor. MB, faiz silahını kullanarak son aylarda artan döviz kurlarının enflasyon üzerinde baskı yapmasının önüne geçmek istiyor. Bu da, gerek tüketici gerekse iş adamları için girdi maliyetlerindeki hızlı artışın frenlenmesi anlamına geliyor. İhracatçı ve turizm sektörü açısından son aylarda artan döviz fiyatları avantaj oluşturdu. Bundan sonra ise ihracatçı için önemli olan kurların ne olacağı değil, öngörülür, tahmin edilir olması. Çünkü yeni yıl siparişleri kapıda. Bunun için de yabancı alıcılara tutarlı fiyat vermek gerekiyor. Ayrıca MB hem parayı kıstığı hem de faizi yükselttiği için paranın maliyeti artıyor. Fakat MB aldığı kararlarla bankalara nefes

aldırıyor. Bankaların Merkez Bankası'nda faizsiz olarak tutulan TL zorunlu karşılıklarının döviz ve altın varlığı ile değiştirilmesine olanak sağlandı. Böylece hem bankalar rahatlayacak hem de zorunlu karşılıklardaki döviz ve altın birikimi Merkez Bankası'nın döviz ve altın rezervini yükseltecek. Merkez'in ilk uygulaması, 1 ve 6 aylık vadelerde zorunlu karşılık oranlarını 1-5 puan arasında indirmesi oldu. MB bu yıl enflasyonun hedefleri aşacağını ilan etti. Fakat orta vadede enflasyonun düşmesi temel hedef olacak. Bu risk, son dönemin en yüksek seviyesinde bulunuyor. Özel sektörün açık pozisyonu 119.3 milyar dolar. Bu nedenle kurlarda frene basılması özel sektör için de önemli.

Bunların yanı sıra Türkiye'nin izleyeceği yeni yol haritasında zorunlu karşılığın dövizde tutulacak oranı yüzde 40'a çıkarılabilir, yüzde 10'u ise altın olarak tutulabilir. Orta vadede enflasyonun yükselmesine izin verilmeyecek ve faiz koridoru esnekleştirilerek bankalara nefes aldırılacak. Ayrıca yüzde 12.5 ile bankaların talepleri karşılanacak. Bu bağlamda gerekirse dövizde doğrudan müdahale edilecek.

Avrupa Birliği ülkeleri Euro'yu kurtarmak için Yunanistan'ın borçlarının yarısını silerken; Türkiye TL'nin değerini korumak için yeni bir yol haritasını uygulamaya koydu.

PROFESYONEL YÖNETİCİLER VE PATRONLAR ÜZERİNE

PATRON MU CEO MU?

Fahri Sarrafoğlu

Dünya giderek küçülüyor. Dünyanın öteki tarafında olan bir değişim kısa sürede dünyanın öteki tarafına geliyor ve uygulama alanı buluyor. Türkiye’de aile şirketlerinin ömrü kısa olduğu için buna bir çözüm olması için CEO bularak sorunu çözmenin gayreti içerisinde. Ama görüyoruz ki bu da çare olmadı. Peki, bir patronla mı çalışmak daha avantajlı yoksa CEO ile mi? Konunun uzmanlarının düşüncelerini sizler için araştırdık.

Türkiye’de şirketler zaman içinde büyüdü, iş kolları yaygınlaştı. Yeni işletme modellerine ihtiyaç duyuldu. Çeşitli holdinglerin başına getirilen CEO’lar ya uzun süreli olmadı, ya sık sık değişti ya da CEO gelmesine rağmen holdingden kopmalar durmadı. İşte Sabancı örneği ve işte Vestel örneği. Henüz bu saydığımız holdinglerde küçülme durmuş değil. CEO için 2000’li yılların başına kadar ‘koordinatör’ deyimini kullanıldı. Ancak isimden de anlaşıldığı gibi koordinatör; koordinasyonu sağlayan kişidir. Yaptırım ve yürütme gücü zayıf. Ama Executive Officer yürütmenin başı; her şeyi planlayan, uygulayan kişidir. CEO, şirketinin geleceğini inşa ederken her türlü kaynağı en akıllı ve verimli bir şekilde kullanan; şirketini gelişmelere göre konumlandıran, şirketin başarılarından veya başarısızlıklarından birinci derecede sorumlu olan kişidir.

Hazım Kantarcı, Türkiye’nin ilk CEO’su unvanını taşıyor. Kantarcı, 2000’de Türkiye’de henüz CEO’luk kavramı kullanılmadan önce Sabancı Holding’de CEO’luk pozisyonuna gelen ilk profesyonel yönetici oldu. Sabancı gibi çok güçlü bir ailenin hâkim olduğu bir grupta, yönetimin profesyonellere devredilmesi ilk onunla başladı. Bu kritik sorumluluğu holdingin kurumsallaşma sancıları yaşadığı bir dönemde taşıdı. Kantarcı, bir profesyonelin gelebileceği son koltukta 3 yıl kaldı. 2003’te 58 yaşındayken emekliliğini isteyerek ayrıldı. Kantarcı kendi dilinden o günleri ve neden ayrıldığını şöyle anlatıyor: “... Bunu tenkit olsun diye değil, o gün yapılanı anlatmak üzere belirtiyorum. Üçüncü ve en önemli çalışmamız, yönetimin CEO’ya devredilmesi, yani icraatın tamamen profesyonellere bırakılması ve ailenin icradan çekilerek yönetim kurulu seviyesinde olmasıydı. Bu kaideleri ve alt detayları ile çok güzel bir çalışmaydı. Büyük

ölçüde kabul gördü. Ama daha sonra bu süreç tıkanı. Belirlenenler pek olamadı. Süreç tıkanınca benim Sabancı’daki en önemli misyonumda kopukluk oldu. 2003’te yollarımızı ayırdık...”

İstanbul Ticaret Odası Meclis Üyeleri ve ASKON Genel Başkanı Mustafa KOCA profesyonel yönetim sorunları konusunda şu görüşleri dile getiriyor:

“Profesyonel yönetim biz zorunluluktur. Artık şirketlerin kurumsal olmak gibi bir mecburiyetleri var. Sürekli büyüyen gelişen ve sofistike hale dönüşen yapılarda herkesin her şeyi bilmesi diye bir durum söz konusu olmaktan çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında zorunlu olarak profesyonelleşme yapıldır. Şirket içindeki her alan artık uzmanlaşmayı gerektirecek kadar derinlik kazanmıştır. Klasik yönetim tarzından veya aile şirketlerinden profesyonellerin yöneteceği şirkete geçiş yaparken uyulması gereken bir kısım kurallar ve takip edilmesi gereken bir kısım süreçler vardır. Bunların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerekir. Bunları doğru yapamayanlar yanlış kararlar ve yanlış yönetimler, yanlış yönetici seçimleri dolayısıyla ciddi sıkıntılara düşebiliyorlar. Sonra suçu profesyoneller ve ya profesyonelleşmeye atıyorlar. Bu doğru değildir. “İyi insan çalıştırmak” yönetim kitaplarının önemli bir başlığıdır. İş sahipleri bunu nasıl becereceklerini öğrenmelidirler.

CEO en üst kademe profesyonel yöneticidir. Şirketin çapına göre gayet tabii ki bun ada ihtiyaç vardır. Yöneticilerin yönetimi ve yönetim kurulunun işlerliğinin sağlanması da önemli bir yönetim işidir. İyi bir CEO bunların tamamını organize edebilir. CEO’nun her zaman dışarıdan olması da gerekmez. Ama önemli olan aynı derecede yönetim kurullarının uygulanabiliyor olması

Profesyonel yönetim biz zorunluluktur. Artık şirketlerin kurumsal olmak gibi bir mecburiyetleri var. Sürekli büyüyen gelişen ve sofistike hale dönüşen yapılarda herkesin her şeyi bilmesi diye bir durum söz konusu olmaktan çıkmıştır.

Uzmanlar CEO'luğun 1970'li yıllara dayanan doğuşunu çokuluslu - çok sektörlü dev şirketlerin yönetim ihtiyaçları ile açıklıyorlar. CEO'luk bu anlamda 'küresel' bir yönetim düzeyi olarak görülüyor.

dır. Hem yönetim kurulu başkanı hem CEO olabilecek insanlar olabilir.

Patron yönetimi derken herhalde geleneksel anlamda şirketi kuran insanların yönetimi devam ettirmesi kastediliyor. Biraz önce ifade ettiğim gibi eğer o şahsın yetenekleri aynı zamanda hem Yönetim Kurulu Başkanlığı hem de CEO görevini yapmaya müsait ise bir süre yürütülebilir. Ancak istatistikler genellikle tersini söylüyorlar. Kurucuların çok önemli bir kısmı uzun süren yöneticilik görevinde aynı zamanda şirketlerin duraganlığının da sebebi oluyorlar. Dünyanın değişik bölgelerinde 200 adet satış noktası olan bir şirketin evrensel anlamda bir tasavvur sahibi olması bir kaçınılmazlıktır. Konuyu patron-profesyonel çıkmazından daha farklı değerlendirmeye çalışmak gerekir.”

Özel Finans Kuruluşları Birliği Genel Sekreteri ve İTO Meclis Üyesi Osman Akyüz ise yönetim tarzları hakkındaki görüşlerini şu şekilde belirtiyor:

“Aslında patronlukla profesyonellik birbirini tamamlayan yönetim biçimidir. Patron ismi üstünde işin sahibi, kurucusu, sermayedarı ve stratejisidir. Profesyonel ve yönetici ise emek bağı ile o iş yerine bağlı günlük işleri

sevk ve idareden sorumlu kişidir. İşletme için her ikisi de vazgeçilmezdir. CEO veya Genel Müdür icra görevin başıdır. İşletmenin sevk ve idaresi için zorunlu ve gereklidir. Yetki ve operasyonel gücün tek elde toplanmasını temsil eder. Patronun koyduğu genel kurallar ve istekler doğrultusunda işleri yönetir. Sonunda patrona hesap verir. Patronla profesyonel bir birini tamamlar. Birini diğerinin yerine ikame edemeyiz. Eğer çağdaş bir yönetim yapısına sahip bir işletme oluşturacaksa patronunun ve profesyonelliği bir arada kendi fonksiyonlarını yerine getirebilecek şekilde oluşturmak durumundayız. Patron aynı zamanda yönetici ise o is bireysel bir iştir. Kurumsallaşma iddiası olamaz.”

İTO Meclis Üyesi M. Salih Şadoğlu'na göre ise iş yerinde, profesyonel yönetim, kurumsallaşma, faydalıdır fakat işletmenin büyüklüğü ile ilgilidir. Profesyonel yönetim işvereni rahatlatır, kontrolü kolay veya kendi içinde otokontrol kurulabilir. Orta ölçekli işletmelerin üstünde büyüklükteki firmalarda profesyonel işgücü büyümeyi kolaylaştırır ve verimi artırır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerde patron yönetimi ekonomik ve daha hızlı büyümeye sağlayabilir. Yani illa da profesyonel yönetim şart değildir. Şadoğlu'na göre Türkiye de CEO yönetimi olmazsa olmazı değildir hatta bazı durumlarda gereksizdir. Türkiye'deki kurumlar, kurumlar arası ilişkiler düzeni oturmamıştır. Teknik olarak bilinen ekonomik kurallar şarlara uygun olmayabilir o ana ve şatlara göre şirketin selameti için yazılı olmayan kural ve politika gerekebilir. Farklı iş kollarında çalışan ve uluslararası iş yapan büyük ölçekli firmalarda CEO gerekli ve başarılı olabilir.

Farklı iş kollarında çalışan ve uluslararası iş yapan büyük ölçekli firmalarda CEO gerekli ve başarılı olabilir. Bununla beraber dersine iyi çalışmış ve dış dünyaya açık tek patron yönetimi Türkiye şartlarına daha uygun olabilir.

Yine İTO Meclis Üyesi ve Meclis Başkanlığı Kâtip Üyesi Öznur Sanbay Değirmenci görüşlerini şu şekilde aktarıyor:

“İşletmelerin yönetim şeklini değerlendirirken öncelikle işletmenin kurumsallaşma düzeyinin göz önüne alınması gerekir. Patronun yönetimde olduğu bir şirkette illa ki kararları patron alacak demek olmadığı gibi son derece profesyonel bir yönetimin olduğu bir şirkette patron dominantı dolayısı ile sıkıntılar olabilir. Türkiye’de genel olarak şirket evrimine baktığımızda şirketlerin ağırlıklı olarak üretim odaklı olduğu ya da evrimin bir sonraki aşaması olan satış odaklılığa kadar ilerleyebildikleri görülmektedir. Bu da tabii, kurumsal yapıların, şaşılabilecek şekilde çok büyük şirketlerde bile oldukça az olduğu, organizasyon ve yönetim yapılarının, işletme süreçlerinin oldukça ilkel durumda bulunduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bu tip şirketlerde profesyonel yönetimlerin verimli olması neredeyse imkânsızdır. Ama önemli markalar yaratma, büyüme ve tüketiciye sadece mal satmanın ötesinde topluma bir katkı sağlama hedefi olan şirketlerde profesyonel yönetim bir zorunluluktur. Profesyonel yö-

netimin bir artı haline gelebilmesi için patronun kendi yarattığı sistemin dışına çıkma arzu ve niyeti olmazsa olmaz şarttır. Bu durumda, şirket yapısına uygun bir organizasyon şeması ile görevlendirme, göreve uygun niteliklerde kişinin yerleştirilmesi ve uygun bir şekilde motive edilmesi ile süreçler çok daha sistemli, disiplinli işletilebilir, üretimden başlayan ve markanın/ürünün toplum üzerinde bıraktığı etkiye kadar uzanan sistem çok daha sağlıklı işletilebilir. Sonuçta hiçbir patron büyüyen bir şirketi verimli bir şekilde tek başına bütün işleri yaparak sürdüremez, bu eşyanın tabiatına aykındır.

CEO organizasyonun tüm aşamalarına tam anlamıyla hâkim olunması, geleceğin iyi öngörülerek doğru adımların atılması aşamasında çok büyük hizmetler verebilir.

Ancak tüm bunların gerçekçi olarak uygulanması için şirketin büyümesi, farklı markalar ya da ürün kategorilerine hizmet edecek dolayısı ile bu tip bir hizmete ihtiyaç duyacak bir boyuta gelmesi gerekir. Sonuçta her şey patron ya da patronların işe hakim olamayacak kadar şirketi büyütmelerine ve bu işleri hakkı ile yapacak insanlara gerekli bütçeyi ayırmalarına ve inisiyatif verme niyetlerine dayanmaktadır.”

KARDEŞ İNSANLARIN KARDEŞ ŞEHİRİ LAHOR

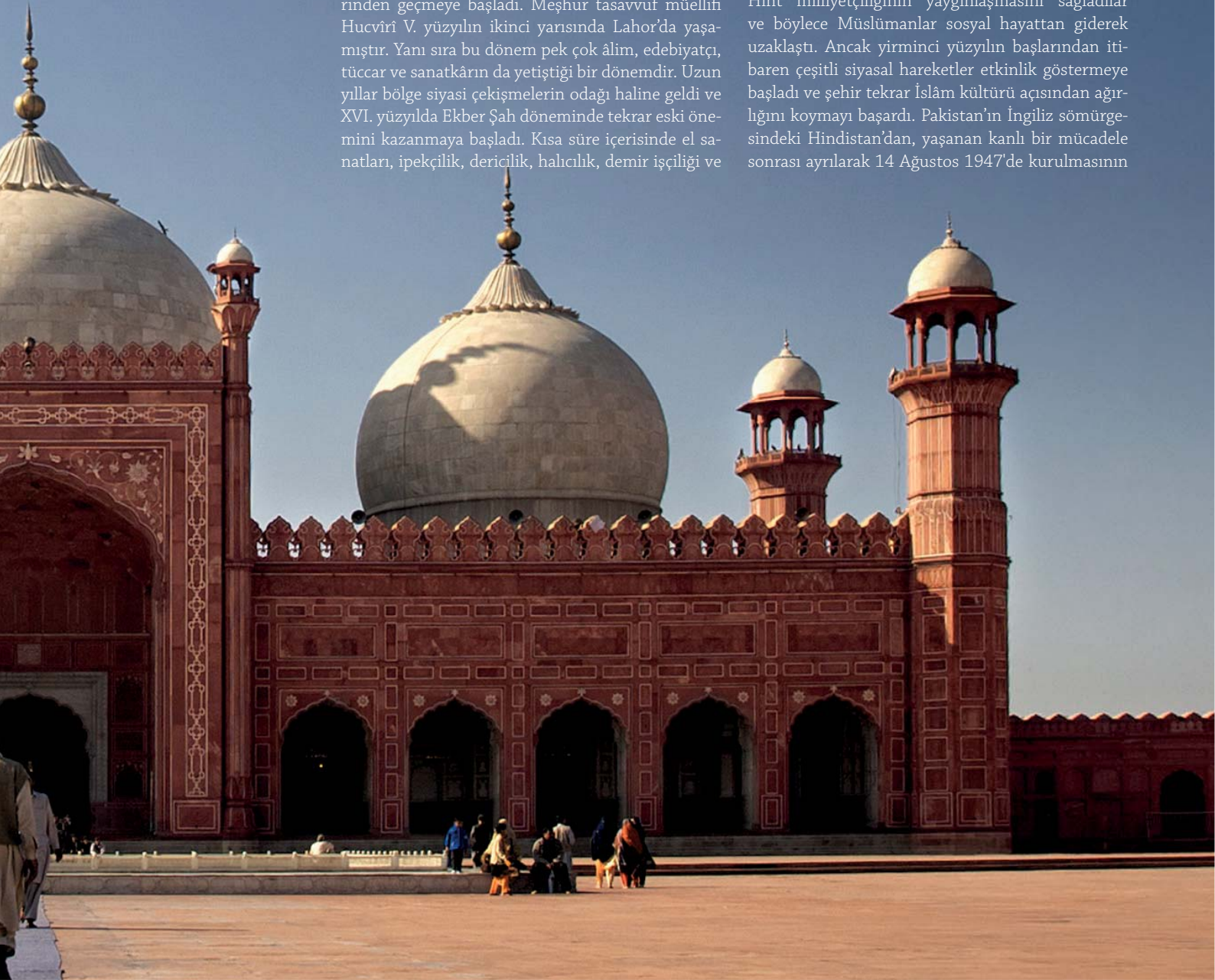
Lahor, İstanbul'un kardeş şehirlerinden biri. İki ülke insanı arasında, dünyanın başka memleketlerinde göremeyeceğiniz bir yakınlık ve ünsiyet hâsıl olmuş. Tarihi, kültürel ve siyasal alanlarda Türkiye ve Pakistan her zaman olumlu ilişkiler yürütmüştür. Bu iyi ilişkiler, giderek ekonomi ve hizmet alanlarına da yansıyor. Bu durumun son örneği Albayrak Holding'in Lahor'un çöp ve katı atık ihalesini kazanması.

Pakistan'ın batı kesimindeki en büyük yerleşim birimi ve Pencap eyaletinin başkenti olan Lahor, on milyonu geçen nüfusu bakımından da ülkenin en büyük ikinci şehridir. Meşhur İndus ırmağının büyük kollarından biri olan Ravi bu şehirden geçiyor. Lahor bölgenin en eski şehirlerinden biri aynı zamanda. Bazı Hindu tarihçileri şehrin adının, tanrı-kral Ramacandra'nın oğlu Lava'dan geldiğini iddia etseler de tam olarak bu ismin nereden geldiği bilinmiyor. Bu bölgede İslâm kültürünün yerleşme süreci, Gazneli Mahmud'un 1014'te şehri fethetmesiyle başladı. Bu fetihten sonra şehir bölgenin merkezi konumuna gelerek devletin en gözde şehirlerinden biri oldu. Özellikle süfîlerin etkili faaliyetleri sonucunda İslâm, Hindistan alt kıtasına bu şehir üzerinden geçmeye başladı. Meşhur tasavvuf müellifi Hucvîrî V. yüzyılın ikinci yarısında Lahor'da yaşamıştır. Yanı sıra bu dönem pek çok âlim, edebiyatçı, tüccar ve sanatkarın da yetiştiği bir dönemdir. Uzun yıllar bölge siyasi çekişmelerin odağı haline geldi ve XVI. yüzyılda Ekber Şah döneminde tekrar eski önemini kazanmaya başladı. Kısa süre içerisinde el sanatları, ipekçilik, dericilik, halıcılık, demir işçiliği ve

silah üretiminde bir numaraya yerleşen şehir, ticari anlamda Ortadoğu ve Hindistan arasında bir köprü vazifesi görmeye başlamıştır. XVIII. yüzyılda Nadir Şah sayesinde imar ve kültür bakımından canlılık kazanan Lahor, bu tarihten sonra eski istikrarına bir daha kavuşamadı. Önce Sihler tarafından hâkimiyet altına alınan ve sonrasında 1947'ye kadar İngilizlerin yönetiminde idare edilen Lahor'da Müslümanların sosyokültürel varlık alanları iyice daraltıldı.

İngiliz sömürüsü altında şehirde İngiliz kurumlaşması yaygınlık kazanmıştır. Eski şehir kısmen yapısını korurken, Avrupalı tarz ihtiyaçlara cevap verebilecek modern yapılar şehri bürümeye başlamıştır. Bu süreçte İngilizler ayrımcılık uygulayarak Hint milliyetçiliğinin yaygınlaşmasını sağladılar ve böylece Müslümanlar sosyal hayattan giderek uzaklaştı. Ancak yirminci yüzyılın başlarından itibaren çeşitli siyasal hareketler etkinlik göstermeye başladı ve şehir tekrar İslâm kültürü açısından ağırlığını koymayı başardı. Pakistan'ın İngiliz sömürgesindeki Hindistan'dan, yaşanan kanlı bir mücadele sonrası ayrılarak 14 Ağustos 1947'de kurulmasının

**Pakistan'ın diğer bölgeleri
gibi, Lahor da kapılarını
Türk işadamlarına
sonuna kadar açmış
durumda. Şehirde özellikle
güneş, su ve kömürden
enerji üretimi, demir
madenciliği, yol, konut ve
işyeri inşaatı ile gıda ve
deri işleme sektörlerinde
yatırıma ihtiyaç var.**

ardından Pencap bölgesinin Lahor kısmı Pakistan'da kaldı ve bundan sonra şehir çeşitli siyasi karmaşalara rağmen gelişimini sürdürdü. Bugün on milyonu geçen nüfusu ve tarım ile dokumacılık sektöründeki ileri konumuyla önemli merkezlerden biri olarak dikkati çekmektedir.

Şehrin mimari yapısında İslâmî usûl eski eserler göze çarpmakla beraber Hindu, Farsi ve Orta Asya etkisi de hissedilmektedir. Her ne kadar Gazneliler zamanında yapılan eserler günümüze ulaşmadıysa da Babürlülerden kalma yapılar varlığını sürdürmektedir. 1566'da Ekber Şah tarafından yeniden yaptırılan Lahor Kalesi daha sonraki hükümdarlar döneminde çeşitli ilavelerle bugünkü göz alıcı haline kavuşturuldu. Ayrıca şehrin etrafı on üç kapılı muhteşem bir surla çevrilmiştir. Lahor'un başlıca camileri hemen hemen tamamı XVII. yüzyılda yapılan Meryem Zamânî, Moti, Vezirhan, Anaga, Kanboh ve yüz bine yakın cemaat kapasitesi ile dünyanın en büyük camilerinden biri olan Bâdşâhî (Padişah) Camii'dir. Bu camiler dışında yine çoğunluğu aynı döneme ait olan çok sayıda türbe bulunur. Bâdşâhî Camii'nin yanı başında bulunan ve Pakistan'ın millî şairi Muhammed İkbal'in yattığı türbe bunların en meşhurlarından biridir. Şehir ayrıca Babürlüler tarafından yaptırılan yürüme alanları ve 'çarbağ' denen göz alıcı bahçeleri içeren geniş bahçelere sahiptir. Bunlardan en önemlisi 1640'larda 320.000 m² alan üzerine kurulan ve dört yüzden fazla şadırvan ve fiske, üç göl, su kanalları ve üç devasa terasa sahip olan Şâlâmâr Bahçesi'dir. Lahor Kalesi ve Şâlâmâr Bahçeleri UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer almaktadır. İkbal Parkı'nda yer alan ve Pakistan'ın bağımsızlık sembolü sayılan Minâre-i Pakistan isimli anıt kule, 23 Mart 1940'ta Hindistan'da yaşayan Müslümanların bağımsız bir Pakistan devleti kurma fikrini ilk kez beyan etmeleri anısına dikilmiştir. Yine Pakistan'ın millî şairi Muhammed İkbal, halkı Anadolu'ya yardıma çağıran tarihi konuşmasını 1919'da Lahor'da yapmıştı.

Vezirhanî Camii ve Lahor Müzesi de şehrin mutlaka görülmesi gereken yerlerindendir. Söz konusu camii muhteşem freskolarla göz alıcı bir çekiciliğe sahip iken, Lahor Müzesi estetik mimarisi yanında Babürlüler, Hindu-Pakistan ve İngiliz Sömürüsü dönemine ait çok sayıda koleksiyonun sergilendiği önemli bir kültür mekânı olarak dikkatleri çekmektedir. Ayrıca 200 yıllık bir geçmişe sahip olan Anarkali Pazarı da Güney Asya mıntıkasının halen aktif olan en eski pazarlarından biridir.

Ülkenin başkenti İslamabad'a dört saat uzaklıkta olan ve Karaçi'den sonraki en büyük şehir ünvanını elinde bulunduran Lahor, bilim ve eğitim alanında da önemli bir yere sahiptir. 1882'de kurulan Pencap Üniversitesi, Government College, King Edward Medical College, UET, Islamia College ve Kinnaird College gibi pek çok üniversiteye sahip olan Lahor Kâidîâzâm Muhammed Ali Cinnah Kütüphanesi'ne de ev sahipliği yapmaktadır.

Ülkedeki toplam sanayi kuruluşlarının 5'te 1'i Lahor'da bulunmaktadır. Özellikle tekstil, deöir-çelik ve kauçuk sanayi çok gelişmiş olan şehir, kara, hava ve demir yolları ağırları sayesinde

de ulaşım sorunun büyük ölçüde giderildiği ve böylece çevre bölgelerin pirinç ve buğday başta olmak üzere tarım ihtiyaçlarının giderildiği önemli bir tarım merkezidir aynı zamanda. İstanbul ile kardeş şehir olduğunu daha önce söylemiştik. Bunun bir göstergesi olarak şehirde bir İstanbul Caddesi bulunuyor. İstanbul'da da aynı şekilde Vatan Caddesi'nde bir Lahor Yolu var.

Genel anlamda Pakistanlılar Türkleri çok seviyorlar. Bu ilgide her iki ülkenin de bağımsızlık mücadelelerinde birbirlerine verdikleri destek şüphesiz çok etkili olmuş. Hiçbir millet, başka hiçbir millette bu kadar saf duygular beslemiyordur herhâlde. Pakistan'a ayak bastığınız andan itibaren, sokaktaki vatandaştan üst düzey devlet yetkililerine kadar hemen herkes size yakın ilgi gösterebilir, buna şaşırmanızın. Türk olduğunuzu öğrenen bir kişi hemen sizinle sohbet etmek isteyebilir. Ne güzel! Keşke tüm Müslüman âlemi birbirlerine karşı böyle hissedebilse ve keşke Pakistan aynı karşılığı bizim insanımızdan da görebilse.

Aslında son iki-üç senedir genelde Pakistan ile özelde Lahor ile ilişkilerimiz ileri bir düzeye çıkma yolunda hızla ilerliyor. Pakistan'ın diğer bölgeleri gibi, Lahor da kapılarını Türk işadamlarına sonuna kadar açmış durumda. Söz gelimi yaklaşık 10 yıl aradan sonra ilk kez otoyol inşaatı için Türk şirketleri bu kent üzerinden Pakistan'a girmeyi hedefliyorlar. Ayrıca edinilen bilgilerden Lahor'da 40 hektar alan üzerine kurulacak olan dev bir 'Helal Park' projesini de bir Türk şirketinin üstlendiğini öğreniy-

**Şehrin en önemli
simgelerinden biri
Pakistan'ın milli
şairi ünlü mütefekkir
Muhammed İkbâl
ve onun Bâdşâhî
Camii'nin yanında
bulunan türbesi.**

ruz. Özellikle şehrin güneş, su ve kömürden enerji üretimi, demir madenciliği, yol, konut ve işyeri inşaatı ile gıda ve deri işleme sektörlerinde yatırıma ihtiyacı olduğu söyleniyor. Şunu da belirtmek gerekirse genel anlamda Pakistan hayvan varlığında ve süt üretiminde dünyada üçüncü sırada bulunuyor. Ayrıca Pencap eyaleti dünyanın en geniş sulama havzasına sahiptir.

Türkiye'den Lahor'a yatırım yapan şirketlerden biri de Albayrak Holding. Lahor kentinin çöp ve katı atık ihalesini kazanan Albayrak Holding, temizlik araçlarından 44 tanesini önümüzdeki günlerde Pakistan'a göndermeyi hedefliyor. Pakistan'a deniz yolu ile gönderilecek ilk parti temizlik araçları arasında 3 kepçe, 20 çöp aracı, 8 mini danper, 8 azura, 7 arazöz ve 3 danperli dorse bulunuyor. Bu çerçevede İstanbul'a gelen Pencap eyaleti Başbakanı Şahbaz Şerif ile Başbakan Yardımcısı Hacı Ahmet Hasan geçtiğimiz günlerde Albayrak Spor Kompleksi'nde sergilenen temizlik araçlarını inceledi. Temizlik araçlarını tek tek inceleyen ve Albayrak Holding Yönetim Kurulu üyesi Bayram Albayrak'tan araçların özellikleri ile ilgili bilgi alan Pencap Başbakanı Şahbaz Şerif bir ara çöp toplama aracının direksiyonuna geçerek bir süre kullandı. Şerif ayrıca Lahor projesi ile her iki ülke ticaretinin daha canlanacağını, Türk işadamlarını ise bölgede görmekten büyük bir memnuniyet duyduklarını vurgulamaktadır. 320 milyon dolarlık şaşırtıcı bir rakamla ihalenin tamamlandığını ve bunun kendileri için çok edici olduğunu söyleyen Şerif, İstanbul'un temizliğine önemli katkı yapan bir şirketle işbirliğinin Lahor için kazanç olduğunu altını çizdi. Albayrak Grubu Yeşil Adamlar Atık Yönetimi'nin Lahor'a göndereceği Atık Yönetimi araç ve ekipmanlarıyla birlikte Lahor'un çehresi olumlu yönde değişecektir. 2011 yılı Kasım ayında yapılan anlaşmanın kendileri için önemli olduğunu da söyleyen Şerif, İstanbul'un temizliğini gördükten sonra kendilerinin ne derece anlamlı bir anlaşmaya vardıklarını önemini kavradıklarını söyledi.

Pakistan'ın İngiliz sömürgesindeki Hindistan'dan, yaşanan kanlı bir mücadele sonrası ayrılarak 14 Ağustos 1947'de kurulmasının ardından Pencap'taki Lahor şehri Pakistan'da kaldı.

HAYAL GÜZELLİĞİNİN EL DOKUSUYLA SANATA DÖNÜŞMESİ

TELKARİ

Başta gümüş olmak üzere, altın ya da diğer madenlerin yüzyıllardır dantel gibi işlendiği telkari sanatı, ülkemizdeki hemen her el sanatı gibi hayatta kalma savaşı veriyor. Kuyumculuk sektöründeki endüstrileşmeyle varlık alanı giderek daralan telkari, yetenekli ustaların elinde bugüne kadar geldi. Midyat, Beypazarı ve Trabzon, telkari sanatının yaşatıldığı merkezler olarak dikkati çekiyor.

Telkari kelimesinin etimolojisi hakkında farklı görüşler var. Bazıları Ermenice 'iplik' anlamına gelen 'tel' ile Farsça 'işçilik' anlamına gelen 'kari' kelimelerinden oluştuğunu; bazıları ise Orta Asya dillerinde altın anlamına gelen 'tilla' ile yine 'kari'nin birleşiminden oluştuğunu savunuyor. Ancak genel olarak bakıldığında telkari tel ile yapılan sanat anlamına geliyor. Fakat tel ile yapılan her sanatsal çalışma telkari diye isimlendirilmiyor elbette. Mesela ağaç üzerine yollar açıp içine döverek tel gömme işinin de telkari olduğu sanılmaktadır; oysa bunun adı 'tenzil' sanatıdır. Bu ayrımı yaptıktan sonra telkariye aynı zamanda 'vav işi' denildiğini de belirtmemiz gerekiyor. Bunun nedeni Arap alfabesindeki vav harfinin telkari uygulamalarında sıkça kullanılıyor olması. Ayrıca bu sanata çift işi diyenler de vardır. Bu ismin kaynağı ise, işin yapımı sırasında parçaların teker teker bir araya getirilmesinde kullanılan, cımbıza benzer ancak ucu daha ince olan ve 'çift' olarak isimlendirilen alettir. Bu iki isim de genellikle sanatkarlar arasında kullanılır.

Telkarinin tarihini çok eskilere götürmek mümkündür. Geçmiş 5 bin yıl öncesine kadar dayanan altının gizemli yolculuğu, kuyum ustalarının hünerli ellerinde şekil bulan el sanatlarıyla hayat buluyor. Bu kuyumculuk sanat-

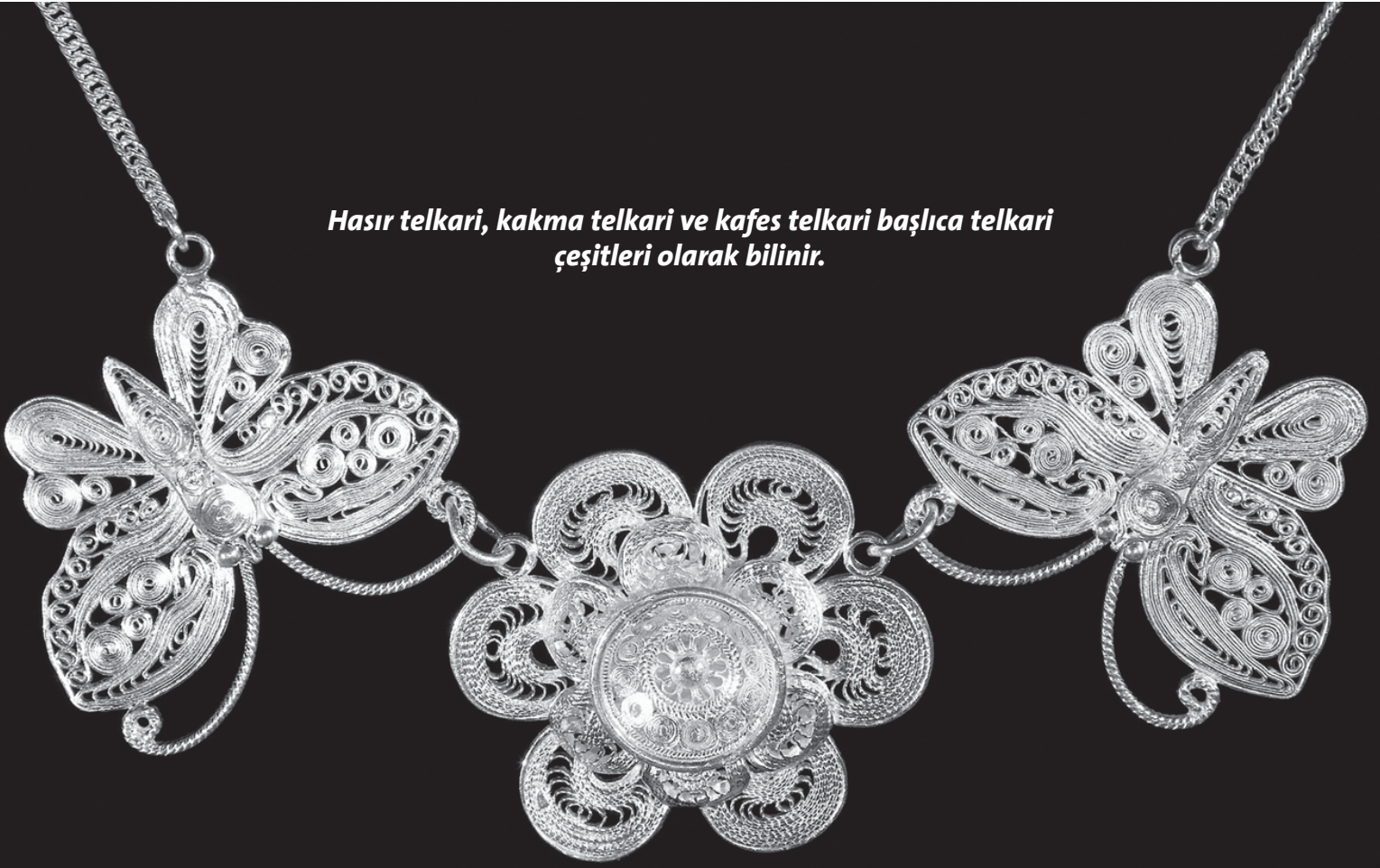
larından biri de telkari. Deyim yerindeyse saç teli inceliğindeki altın ve gümüş tellerle yapılan el dokuması bu iş. Ustaların ellerinde şekilden şekle giren takılar, insanı adeta Binbir Gece masalarına alıp götürür. Telkari tekniğinin işlendiği ürünlerde göze çarpan sanat inceliği, insanı tarihin karanlıklarından günümüze bir sanat yolculuğuna çıkarıyor. Sanat işlemeciliğinde tel, ne kadar ince olursa takının değeri de o kadar artar. İncecik, dantelvari işlemecilik sanatı olan telkarinin tarihi geçmiş de oldukça eskiye dayanıyor. Melleart'ın bilimsel araştırmalarının bulguları referans alınarak geliştirilen tezlere göre, maden sanatının ilk adresi Anadolu'dur. 8000 yıldan uzun bir tarihe sahip olan Çatalhöyük'te yapılan arkeolojik kazılarda çıkarılan bakır ve kurşundan yapılmış süs eşyaları da bu tezi kuvvetlendirmektedir. Geleneksel Türk maden sanatına ait altın, gümüş, bakır, pirinç ve tunç objeler Selçuklu ve Osmanlı ustalarının eserleridir. Malzeme olarak daha ziyade altın ve gümüşün kullanıldığı kuyum sanatı, Türk maden işçiliğinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Arkeolojik kazılardan elde edilen bulgulara göre, telkari tekniğinin M.Ö. 3000 yılından beri Mezopotamya'da M.Ö. 2500'den bu

*Telkari tekniğinin
işlendiği ürünlerde
göze çarpan sanat
inceliği, insanı tarihin
karanlıklarından
günümüze bir sanat
yolculuğuna çıkarıyor.
Sanat işlemeciliğinde
tel, ne kadar ince olursa
takının değeri de o
kadar artar.*

Hasır telkari, kakma telkari ve kafes telkari başlıca telkari çeşitleri olarak bilinir.

Telkari sanatı ile sigara ağızlıklarından, tütün kutusundan, fincan zarflarından tutun da çeşitli tepsiler, kemerler, tepelikler ve aynalara kadar pek çok uygulama yapılmaktadır.

yana da Anadolu'da kullanıldığı anlaşılmaktadır. Telkarinin asıl merkezinin 12. yüzyılda Musul olduğu, bu sanatın Musul'dan Suriye'ye, oradan da Anadolu'ya geçtiği ileri sürülmektedir. Telkari yapımının 15. yüzyıldan bu yana ise Türkler arasında da yaygın olduğu, özellikle de Güneydoğu Anadolu'da çok geliştiği bilinmektedir.

Pek çok geleneksel sanat dalında söz konusu olduğu üzere, telkaride de sanatkâr işinde kullanacağı her türlü malzemeyi kendisi yapmak zorundadır. Başka bir ifadeyle usta, telkaride kullanacağı telleri kendi atölyesinde ham maddeden elde etmek durumundadır. Bu durumda telin yapımı telkari sanatının bir parçası olarak üzerinde durulması gereken bir konudur.

Bir ocakta pota içerisinde eritilen maden –ki bu genellikle gümüş bazen de altın ya da diğer madenlerdir- çubuk haline getirilmek için kalıba dökülür. Yapılacak işin şekline göre çubuk döküm, üzerinde genişten dara doğru delikleri olan çelikten yapılmış haddeden geçirilir. Haddeden geçirme işlemi zor ve zaman alıcıdır. Hadde sağlam bir yerde sabitlenmek zorundadır. Haddenin geniş tarafından sokulan tel, öteki ucundan çekilirken uzar ve aynı zamanda inceler. Maden, bu tekrarlar sırasında sertleşir; sertleştikçe kor haline gelinceye kadar ateşte bekletilerek tavlânır, daha sonra haddeden kolay geçsin diye balmumuna daldırılır. Haddeden çekmek için özel penseler kullanılmaktadır. Haddeden çeken usta beline manda derisinden yapılmış, üzerinde madeni halkalar olan kalın bir kuşak bağlar.

Kol gücünün yetmediği ve telin uzadığı zamanlar telin ucunu belindeki derinin madeni halkalarına takar ve beden gücünü de kullanarak işi sona erdirir. Bu yorucu çalışma, kalınlığı aşağı yukarı 0.5 cm olan gümüş çubuk 1 mm'lik ince bir tel haline gelinceye kadar sürer.

Her telkari işi iki ana kısımdan meydana gelmiştir. Birincisi işin ana iskeleti olan 'muntaç' (kılavuz); ikincisi de muntaç içine yerleştirilmiş vav, kake, dudey, gül, tırtıl, güverse vb. isimlerle anılan her biri farklı biçimlerde yapılmış motiflerdir. Çalışmaya önce muntaç yapımıyla, yani ana iskelet kurularak başlanır. Muntaçın tel kalınlığı motiflerin tel kalınlığının iki katıdır. Muntaçtan soma ara boşluklar teker teker büyük bir titizlik ve sabır ile doldurulur. Bütün bu çalışmalar, ceviz ağacından kesilmiş düz yüzeyli bir levha üzerinde yapılır. Bu ceviz levha, üst yüzü yakılarak yağı alındıktan soma, ağır demir levhalar altında iki-üç gün bekletilerek kullanılacak hale getirilir. Son zamanlarda, ceviz levha yerine iletken özellikleri zayıf, yanmaz amyant levhalar da kullanılmaktadır. Bazı kaynaklar, ana iskeletin kurulmasında tellerin 'lehim'le birleştirildiğinden söz ederler. Bu bütünüyle yanlışır. Çünkü bir gümüş işine lehim değdi mi, o iş hurdaya atılır. Lehim gümüşü çürütür. Gümüş tellerin birleştirilmesinde kullanılması gereken yöntem kaynak yapmaktır. Milimetrik tellerin kaynak yapılması çok güçtür. Çünkü ısı biraz fazla kaçırılsa telin kendisi erir. Dolayısıyla bu çalışma büyük titizlik, ustalık ve sabır ister. Bunun için önce, ayarı belli bir ölçüde düşürülen gümüş, eğelenerek küçük tanecikler halinde bir güderi parçası içine toplanır. Eğelenmiş gümüş bir kaba konur ve içerisine toz boraks katılır. Suyla daldırıldıktan soma amyant üzerine yerleştirilen ana iskeletin her bir parçası bu gümüş-boraks karışımı ile kaynak yapılarak birleştirilir. İskeletin yapımından sonra motif yerleştirme işi, aynı şekilde kaynak yöntemiyle devam eder. Ancak motif yapımı uzun zaman alır. Bu yapım sırasında da büyük bir titizlik gereklidir.

Telkari sanatı ile pek çok uygulamalar yapılabilir. Söz gelişi sigara ağızlıklarından, tütün kutusundan, fincan zarflarından tutun da çeşitli tep-siler, kemerler, tepelikler, aynalar hep telkari tekniği ile yapılmışlardır.

Yurdumuzda ise en önemli telkari merkezi Mardin'in Midyat ilçesi olmuştur. Midyat işleri son derece zarif ve kıymetli olarak nitelendirilir. Öyle ki Mardin ve Midyat ilçesi, telkarinin doğup büyüdüğü yer olarak dahi hafızalarda yerini çoktan kazımış durumda. Sayıları bugün bir elin parmaklarını geçmeyen ustalar, telkariyi yaşatmak ve geleceğe taşımak için çalışmalarını sürdürürken, devlet imkânlarının da kendileri için seferber edildiği görülüyor. Bugün, telkari sanatının sürekli-

Yurdumuzda en önemli telkari merkezi Mardin'in Midyat ilçesi olmuştur. Midyat işleri son derece zarif ve kıymetli olarak nitelendirilir. Bunun yanı sıra Beypazarı ve Trabzon'u da saymak gerekir

KIRMIZI
BEYAZ

35

kültür

Elde edilen bulgulara göre telkari sanatının ilk adresi Anadolu'dur.

liğini sağlamak için ilde genç ustalar tarafından işlenen telkarilerin Avrupa'daki moda evlerine kadar götürülmesi planlanıyor. Böylece geleneksel el sanatı, broşür dağıtımından uluslararası fuarlara kadar birçok hizmetten faydalanmış olacak. Bugün el kalemi ile parlatma işlemi Mardinli ustaların bir geleneği olarak devam etmektedir.

Bunun yanı sıra telkarinin daha geniş kesimlerce uygulanabilmesi için çeşitli çalışmalar da yürütülmektedir. Geçtiğimiz aylardan itibaren Midyat ilçesinde 'Ortak Akıl Örgütlenmesinde Midyatlı Kadınlar' projesi kapsamında, kadınlara telkari gümüş işlemeciliğinin öğretildiği faaliyetlere başlandı. AB'nin de desteklediği projede özellikle Söğütlü, Çavuşlu ve Şenköy belediyelerinde uygulanan çalışmanın amacının kadınları telkari sanatı konusunda meslek sahibi yapmak olduğu ifade ediliyor.

Ankara-Beypazarı da telkari sanatının yoğun olarak uygulandığı yerlerden biridir. Bu sanatın Beypazarı'na ahilik yoluyla kazandırıldığı düşünülmektedir. Beypazarlılar bu sanatı kabul etmişler ve zaman içinde geliştirmişlerdir. Daha çok süs eşyaları ve takılar yapılmaktadır. Kemer, kolye, bilezik, küpe, iğne, başlık ve tılsım başlıca takı çeşitleridir. Telkarideki motifler tabiatın Türk-İslam düşüncesi ile yorumlanması ve Türk zevkini yansıtır. Beypazarı ilçesi, telkari sanatı, giyimi kuşamı, yemekleri, evleri ve el sanatları açısından incelenmeye ve araştırılmaya değer özellikler gösterir. İlçede gümüş işleri yapımının tarihi çok eskilere dayanır. Eski ustalar döküm gümüş ve altın işleri yaparken son 40 -50 yıldan bu yana telkari ile uğraşmaya başlamışlardır. Bu eski ustaların yetiştirdiği ve onların bıraktığı yerden başlayan yeni ustalar ise 20. yüzyılın son çeyreğinde telkariyi Beypazarı'nda geliştirerek adını yurtdışına kadar duyurmuşlardır. Beypazarı'nda üretim geleneksel tekniğinden sapmadan küçük işletmelerde yapılmaktadır.

Bunların yanı sıra pek çok telkari çeşidinden de söz etmek mümkündür. Hasır telkari adıyla da bilinen 'örgü işi' veya 'Trabzon işi' de denilen bu teknikte, ürün tellerin örülmesi ile ortaya çıkarılmaktadır. Daha çok Trabzon yöresinde uygulanan bu teknikte altın ve gümüş teller sekiz santimetreye kadar ender örülerek şeritler haline getirilmektedir. Daha sonra silindirler arasından geçirilen bu örgüler ezilerek tam bir örgü şerit haline getirilir. Bu şeritler uygun uzunlukta kesilerek bilezik ve kolye yapılır.

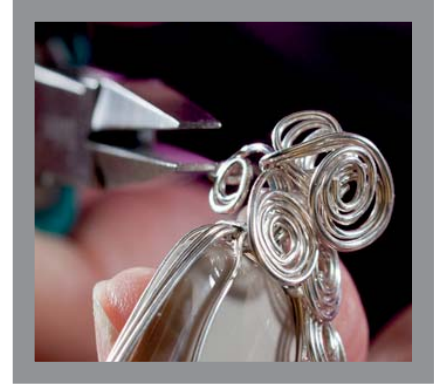
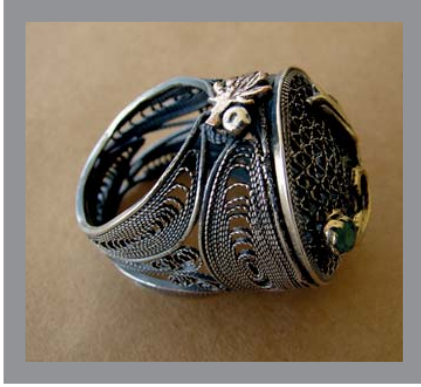
Bir diğer çeşidi ise kakma telkaridir. Bu teknikte bir taş, maden veya ağaç yüzey üzerine kazınan şekil ya da oyukların içine tel yerleştirilir. Tel kakma yapılacak yüzey üzerine çizilen şekil, kazıma veya asitle oyma tekniği ile yüzey üzerinde çukurlaştırılır. Bu çukura yerleştirilen çoğunlukla köşeli tel çekiçle vurularak sıkıştırılır.

lır ve şekil içerisine gömülür. Yüzeyden taşan kısımlar alınır, eğelenir, perdahlanıp parlatılır. Bu teknikle silah kabzaları, bıçak sapları, şemsiye sapları, zarf açacakları, yazı takımları, kaşık sapları, tespihler, nalınlar, ağızlıklar, baston sapları, şamdanlar, vb. eşya süslenir.

Bir diğer tür olan kafes telkari de ise tellere şekil verildikten sonra kaynakla birleştirilerek bir ana iskelet oluşturulur. Bu iskeletin içi daha ince tellerle doldurulduktan sonra yine kaynak yapılır ve gerekirse ürün minik kürelerle ve topraklarla süslenir. Bu teknikle kül tablaları, çakmak kılıfları, sigara ve mücevher kutuları, şamdanlar, tepsiler, şekerlikler, vazolar, ağızlıklar, nar-gile uçları, çiçekler, sigara tabakaları, fincan, bardak, sü-rahi vb. eşya kılıfları, abajurlar, çeşitli tabaklar, düğmeler, kol düğmeleri, küpeler, tepelikler, kolyeler, broşlar, bilezikler, kemerler ve yüzükler üretilir. Beypazarı'nda telkaride bu teknik kullanılır.

Her ne kadar telkarinin yaşatılması için çalışmalar sürse de bu sanatın etkinlik alanının yavaş yavaş daraldığı görülüyor. Telkari sanatını büyük şehirlerde sürdürmeye çalışan ustalar teknolojik gelişmelerin ve kuyumculuk mesleğinin giderek endüstrileşmesinin ardından bu sanatın doğduğu topraklara gitmeyi tercih ediyorlar.

Telkari sanatını büyük şehirlerde sürdürmeye çalışan ustalar teknolojik gelişmelerin ve kuyumculuk mesleğinin giderek endüstrileşmesinin ardından bu sanatın doğduğu topraklara gitmeyi tercih ediyorlar.

TARIMDA TÜMOSAN DEVRİMİ DEVAM EDİYOR

Türkiye sanayileşme hamleleri hızlı bir şekilde artan bir ülke. Bununla beraber ekonomide hareketlilik ve istihdam açısından tarımın yeri de yadsınamaz. Bu nedenle tarım sektörünün sürekli olarak yenilikçi bakış açısını esas alan üretim yaklaşımlarına ihtiyacı bulunmaktadır. Türkiye'nin ilk dizel motor ve yerli traktör üreticisi TÜMOSAN Motor ve Traktör San. A.Ş. bu ihtiyaca cevap veren firmalardan biri. TÜMOSAN, kurulduğu günden bu yana teknolojinin en son imkânlarını kullanarak Türk tarımı ve çiftçisine destek olmaya devam ediyor. Firmanın Türk tarım hayatına katkılarını, geçirdiği aşamaları ve ileriye dönük projelerini TÜMOSAN Genel Müdürü Kurtuluş Ögün ile konuştuk.

Öncelikle TÜMOSAN'ın tarihi hakkında bilgi verebilir misiniz? Ne zaman kuruldu ve hangi aşamalardan geçerek günümüzdeki yapısına ulaştı?

TÜMOSAN Motor ve Traktör San. A.Ş. motor tahrik ve aktarma organları ile benzeri teçhizatı imal etmek amacıyla 1975 yılında Kamu İktisadi Teşebbüsü niteliğinde

kurulmuştur. Kuruluş ile birlikte beş proje uygulaması esas alınmış olup proje kapsamında ilgili firmalar ile lisans, mühendislik, ikmal, pazarlama ve eğitim anlaşmaları yapılmıştır.

- Traktör Projesi: Fiat Trattori-İtalya
- Dizel Motorları Projesi: Fiat Trattori-İtalya
- Hafif Hizmet Dizel Motorları Projesi: Mitsubishi-Japonya
- Kamyon ve Ağır Kamyon Motorları Projesi: Daimler Benz-Almanya Volvo-İsveç
- Aktarma Organları Projesi: Zahradfabrik (ZDF)-Almanya

FIAT hariç Mercedes Benz- Volvo, Mitsubishi ile dizel motor, ZDF ile aktarma organları konusunda imzalanan üretim lisans sözleşmeleri gerçekleştirilememiştir.

FIAT ile 10 yıllık lisans sözleşmesi kapsamında 1981 yılında dizel motor ve 1983 yılında traktör üretimine başlanmıştır. Lisans sözleşmesi 1989 yılında sona erdikten sonra TÜMOSAN, edindiği tecrübe ve teknoloji ile üretime devam etmiştir. TÜMOSAN 1998 yılında özelleştirme kapsamına alınmıştır. Şirketin 24 Nisan 2000 tarihinde yapılan ihalesine 4 firma katılmış, ihale sonu-

TÜMOSAN, traktör üretim faaliyetine başladığı 1983 yılından özelleştirilmesinin yapıldığı 2004 yılına kadar geçen sürede 10.046 adet traktör üretmiştir. Yıllık ortalama üretimi 500 adet olarak gerçekleştirmiştir. Gelineen aşamada ise TÜMOSAN ayda 1.200 adet traktör üretim ve satış rakamlarına ulaşmış bulunmaktadır.

TÜMOSAN Ar-Ge politikası, rekabetçi ve özgün ürünlerin uygun maliyetle ve azami düzede ülke kaynaklarından faydalanarak oluşturulmasıdır. Bu kapsamda, teknoloji yaratmayı, düşük maliyetleri çözümler üretmeyi ve sanayi-üniversite işbirliğini gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

cunda Anadolu Ortak Girişim Grubu birinci sırada ve Konya Selçuklu Ortak Girişim ikinci sırada yer almıştır.

İhale sonucunda alıcı olarak belirlenen girişimlere sırası ile yöneltilen satış sözleşmesinin belirlenen sürelerde imzalanmaması nedeniyle teminatlar irat kaydedilmiş ve ihale olumlu olarak sonuçlandırılmamıştır.

İhale sonrasında faaliyetlerine kısıtlı olarak devam eden TŪMOSAN 2003 yılında SŪmer Holding'e bağlanmıştır. Özelleştirilmesi amacıyla ikinci kez ihaleye 2004 tarihinde çıkmış ve TŪMOSAN varlık satışı ile Alçelik Çelik Yapı İnşaat San. ve Tic. A.Ş. tarafından satın alınmış, 1 Temmuz 2004 tarihinde devir teslim işlemi tamamlanmıştır.

TŪMOSAN ağırlıklı olarak hangi alanlarda üretim yapmaktadır? Üretim kapasitesinden ve pazardaki son durumundan söz edebilir misiniz? TŪMOSAN'ın geçmiş üretimleriyle günümüzü kıyaslarsanız nasıl bir sonuç elde ediyorsunuz?

TŪMOSAN, dizel motor ve traktör üretimi gerçekleştirmektedir. 3-4-6 silindir dizel motor üretim kabiliyeti hâlihazırda mevcut olup yılda 75.000 adet motor üretim kapasitesi bulunmaktadır. TŪMOSAN, 9 seride ve 173 farklı modelde yıllık 45.000 adet traktör üretim kapasitesine sahiptir.

TŪMOSAN, traktör üretim faaliyetine başladığı 1983 yılından özelleştirilmesinin yapıldığı 2004 yılına kadar geçen sürede 10.046 adet traktör üretmiştir. Yıllık ortalama üretimi 500 adet olarak gerçekleşmiştir. Geline aşamada ise TŪMOSAN ayda 1.200 adet traktör üretim ve satış rakamlarına ulaşmış bulunmaktadır.

Türkiye traktör pazarı ve TŪMOSAN'ın bu pazardaki son durumu ve ihracat faaliyetleri hakkında bilgi verir misiniz?

Ulusal pazarda traktör üretim ve satışını gerçekleştiren firma sayısı her geçen gün artmaktadır. 2001 yılında sadece 4 marka yurt içi pazarda rekabet ederken, bu rakam 2011 yılında 36'ya yükselmiştir. Günümüzde hemen hemen dünyadaki tüm traktör markaları Türkiye piyasasında bulunmaktadır. 2005'e kadar olan süreçte yurt içi traktör pazarı, genel olarak farklı segmentte ve değişik ürün talebine karşılık az sayıda üreticinin ve ürünün olduğu bir yapıya sahipti. 2005 yılı sonrasında, özellikle TŪMOSAN'ın sektörde göstermiş olduğu başarılar dolayısıyla bu yapı kırılmıştır.

Dünya traktör pazarında Türkiye önemli bir konumdadır. Kuzey Amerika, Latin Amerika, Hindistan ve Pakistan'ın ardından Türkiye, traktör satışlarının en yoğun gerçekleştiği ülkeler arasındadır.

TUİK tarafından yayımlanan nihai Ekim 2011 ayı trafik kayıt verilerine göre 2011 yılı 10 ayında ulusal pa-

zardaki toplam traktör satışı 50.000 adet olarak gerçekleşmiştir. TŪMOSAN ise bu dönemde 7.500 adet traktör satışı yaparak pazardaki payını %15'e çıkarmayı başarmış ve 36 firma arasında ikinci sırada yer almıştır. TŪMOSAN'ın 2011 yılı toplamında bayilere sattığı traktör sayısı ise 10.500 adet olmuştur.

Özelleştirildiği 2004 yılında TŪMOSAN pazar payı %0.7 iken gelinen aşama TŪMOSAN başarısının en somut göstergesidir. Yapılan çalışmalar, gösterilen yoğun çabalar sonucu TŪMOSAN ayrıca ISO 500 Büyük Sana-yi Kuruluşları arasında da yer almaktadır.

Yurt dışı pazarlara yönelik hâlihazırda Cezayir, Fas, Irak, Ürdün ağırlıklı olmak üzere ihracata devam edilmektedir. Birkaç ay önce Romanya ve Kuzey İrlanda ile distribütörlük sözleşmelerinin yapılmış ve traktörlerin sevk edilmiş olması bizleri Avrupa pazarı için de umutlandırmaktadır. Devam eden motor Ar-Ge çalışmaları kapsamında egzoz emisyon standartlarında yapılacak iyileştirmeler ile özellikle AB pazarına olan satışlar artacağını değerlendiriyoruz.

AR-GE Konseptiniz ve çalışmalarınızdan bahsedebilir misiniz?

TŪMOSAN, Ar-Ge ve Proje Yönetim faaliyetlerini İstanbul merkezli olarak yürütmektedir. Oluşturulan bu yapı sayesinde ihtiyaç duyulan insan gücü temininde karşılaşılan sorunlar çözümlenmiş ve sanayi üniversite işbirliğinin ideal şartlarda oluşturulmasına imkân sağlanmıştır.

TŪMOSAN Ar-Ge politikası, rekabetçi ve özgün ürünlerin uygun maliyetle ve azami düzede ülke kaynaklarından faydalanarak oluşturulmasıdır. Bu kapsamda, teknoloji yaratmayı, düşük maliyetleri çözümler üretmeyi ve sanayi-üniversite işbirliğini gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Bu kapsamda tamamlanmış olan bazı Ar-Ge proje projelerimiz arasında;

- Stage III Motor Projesi
- 4x4 Ön Aks
- 16+4 & 16+16 Vites Kutusu
- 3&4 Silindir Traktör Tasarım projeleri yer almaktadır.

Motor gürültü seviyesinin düşürülmesi, LPG/CNG motor geliştirilmesi ve 100-130 BG traktör tasarımı ve üretimi ise şu an üzerinde çalıştığımız projelerdir.

Türk tarımının rekabet gücü dendiğinde ilk aklara gelen üretim biçimlerinin modernizasyonu. Türk tarımı için teknoloji üreten bir firma olarak, mevcut modernizasyon süreci konusundaki değerlendirmelerinizi ve bu yoldaki engeller ve

TÜMOSAN, ulusaldan evrensele uzanan bir marka olma vizyonu ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu uzak görüşlülük çerçevesinde piyasa değeri yüksek bir marka yaratmayı amaçlıyoruz.

çözüm yolları hakkında yorumlarınızı öğrenebilir miyiz?

Tarımsal sürecin modernleşmesi mekanizasyonun gelişimi ile doğrudan ilgilidir. Mekanizasyon dediğimiz kavram ileri teknolojilerin uygulanmasını, ayrıca toprak su, gübre, ilaç, v.b. girdilerin etkin kullanımını olanaklı kılarak tarımda verimliliği sağlayan önemli bir üretim aracıdır. Kalkınmış ülkeler tarımında verimlilikte sağlanan gelişmelerin tümünde mekanizasyon anahtar rol oynamıştır. Türkiye tarımında ise modernizasyon bu bağlamda yaklaşık elli yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu süre zarfında traktör ve tarım makinaları varlığında ve bunların kullanımında önemli kazanımlar elde edilmiştir. Ülkemiz traktör parkı 1,5 milyon'a yakın bir sayısal çokluğa erişmiştir. Ancak, ulaşılan düzey gelişmiş ülke değerlerinin henüz çok gerisindedir. Ayrıca mevcut parkın yaş ortalaması çok yüksek (16 yaş), güç ortalaması çok düşük (42 kW-55 BG)'tür; traktör başına düşen tarım makinesi sayısı ancak 4 kadardır. Bunların yanı sıra tarımsal yapının elverişsizliği nedeniyle mekanizasyon etkinliği düşüktür. Ülkemizde, tarımsal nüfus ve işletme sayısı fazla, dolayısıyla fert ve işletme başına düşen gelir ve alan değerleri küçüktür. Ayrıca, işletmelerdeki parsel sayısı da fazladır. Bu nedenlere bağlı olarak mekanizasyon araçları edinimi zor, kullanımında ve bu bağlamda tarımsal üretimin genelinde verimlilik düşüktür.

“Çağdaş Tarım” hedefine ulaşmada öncelikle bu yapının

değiştirilmesi gereklidir. Giderek gelişen küresel rekabet ve AB'ye giriş isteğimiz, bu sürecin uygun strateji ve politikalarla hızlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. İşletme ölçeğinin büyütülmesinde zaman alıcı fiziksel genişlemenin yanı sıra şirketleşme, ortak üretim planlaması, satın alma birlikteliği, satış organizasyonu gibi konular tek tek çiftçilerin yetersiz kaldığı durumlarda destekleyici olabilen gerçekçi ara çözümler olacaktır. Ayrıca bireysel mülkiyetin yüksek teknoloji kullanımı için yetersiz kaldığı durumlar için, sosyal ve ekonomik yapıımıza uygun “Ortak Makina Kullanım Modelleri” geliştirilerek uygulanması ile minimum sermaye ile ileri teknolojiye geçme, tam kapasite ile çalışma, için bir çözüm sonucu olacaktır.

Vurgulamamız gereken diğer bir hususta bilişim sektörünün diğer birçok sektördeki işin yapılış şekli ve tarzını etkilediği gibi tarım sektörünü de etkiliyor olması ve buna bağlı olarak yapılan tarım şeklinde değişikliklere gidiliyor olmasıdır. Daha ekonomik ve çevreye daha duyarlı üretimi hedefleyen bir işletmecilik ve tarımsal üretim yöntemi hedeflenmektedir.

Gelişmiş ülkelerde özellikle bilişim teknolojilerinin uygulanması ile çevreye duyarlı, üretimde kalite ve verimlilik artışına olanak sağlayan ciddi bir evrim geçirmektedir. Tarımsal üretimde insan gücünden hayvan gücüne ve daha sonra da traktör gücüne geçiş sürecinin devamı olarak değerlendirilen “Hassas Tarım” olarak adlandır-

duğumuz gelişen teknolojilerinin ekonomik ve çevre ile bütünleşik üretim faaliyetlerinde kullanıldığı tarım uygulamaları söz konusudur.

Genel anlamda Hassas Tarım ile; ileri teknolojilerin kullanılması suretiyle, tarlanın bütününe yapılan alışıl gelmiş sabit düzeyli uygulama yöntemleri yerine, çok daha küçük kısımlarına ait toprak ve bitki özelliklerinin (toprak nemi, topraktaki bitki besin elementlerinin düzeyi, toprak bünyesi, ürün koşulları, verim, v.b.) belirlenmesi sayesinde değişken düzeyli uygulama esas alınmaktadır. Her bir kısma kendi ihtiyacı kadar gübre veya ilaç uygulanması, farklı derinlikte toprak işleme, farklı normlarda ekim, farklı düzeylerde sulama ve drenaj yapılır.

Hassas Tarım sonucu gerek traktör gerekse traktöre bağlı kullanılacak ekipmanların donanım ve kapasitelerinin yükseltilmesi ve zenginleştirilmesi gerekmektedir. Teknik özellikler ve endüstriyel tasarımlar güncel ihtiyaçlara karşılık verecek özelliklerde olmalıdır.

Son olarak firmanın gelecek ile ilgili hedeflerini vurgular mısınız?

TÜMOSAN, ulusaldan evrensele uzanan bir marka olma vizyonu ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu uzak görüşlülük çerçevesinde piyasa değeri yüksek bir marka yaratmayı amaçlıyoruz. Söz konusu stratejik hedeflerimiz doğrultusunda hedeflerimizi size şöyle özetleyebilirim:

- AB Normlarına uygun 3-4-6 silindirli 50-270 BG arasında dizel motor ve traktör üretimini gerçekleştirmek,
- Motor teknolojisinde Hibrid ve çok yakıtlı özgün teknolojileri geliştirmek,
- 2017 yılında %30 pazar payına ulaşmak.

Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

SEVDANIN İNANCIN VE IŞIĞIN ŞEHİRİ

VAN

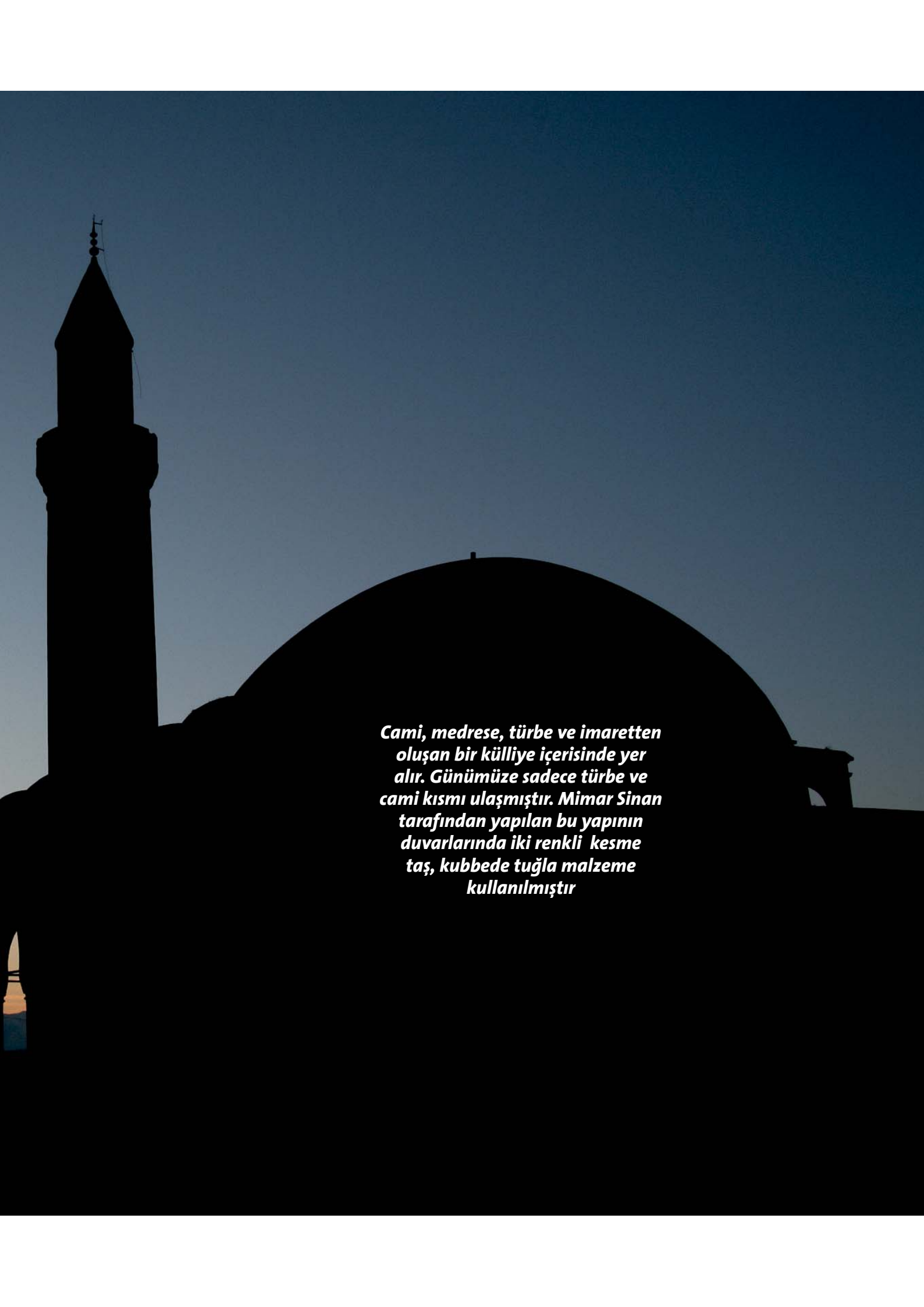
Bir tarafı dağ, bir tarafı göl, bir tarafı ova, sırtınızı da tarihe yaslayıp temaşa eyleyin Van Diyarını. Baş dumanlı bu yüksek dağlardan efsaneler dinleyin. Burası efsaneler şehri. Burası birbirine kavuşamayan âşıklar şehri. Bu şehrin zaman mahzeninde çok hatıralar birikmiş. Her bir cihetinde başka bir hikâye saklı. Doğu'nun topraklarında bir vaha sanki.

Şehrin orta kısmındaki tek yükseklik olan Van Kalesinden etrafı seyrederken, şehrin hemen yanındaki yüksek dağlar sanki size 'Beni dinle! Bak neler anlatacağım...' der. Başınızı sağa çevirdiğinizde Van Gölü bütün cazibesiyle 'Benim hikâyem daha güzel, dikkatli bak, belki canavarımı da görebilirsin'diye seslenebilir.

Efsanede Van'ın M.Ö. 1800 yılında Asur Kraliçesi Semiramis tarafından kurulduğu anlatılmaktadır. Dediği dedik bu Asur Kraliçesi çıktığı bir seferde Van ve civarının hâkimi olan Ara adında genç bir hükümdara gönlünü kaptırır. Bölgeyi ele geçirmeye çalışan Kraliçe-Semira- heybetli ettirir hasre- adında-

ki komutanına bırakarak ülkesine geri döner. İşte Van'a isim babahğı yapan kişinin bu komutan olduğu söylenmektedir.

Van bölgesindeki en eski medeniyetin tarihi M.Ö. 4000 yıllarına kadar uzanır. Hurrilerle başlayan tarihi, Asurlular ve Urartularla devam etmiştir. Urartu Kralı I. Sarduri M.Ö. 841-836 tarihlerinde Van'ı yani Tuşpa'yı başkent yapmıştır. Kral I.Sarduri MÖ. 840-825 tarihlerinde Van Kalesini inşa ettirmiştir. Sardur Burcu, Analı-kız Açık Hava Tapınağı, Menua ve Sarduri Kaya Mezarları ve sulama kanalları Urartular zamanında yapılmıştır. İyi tarımcı olduğu söylenen Urartular'ın meyve ve sebze bahçelerini sulamak için yaptırdığı bu su kanallarının ileri bir teknoloji ile yapıldığı gözlenmektedir. Öyleki Kral Menua tarafından yaptırılan 56 km.'lik ve 2800 yıllık zamana meydan okuyan bu su kanalları

*Cami, medrese, türbe ve imaretten
oluşan bir külliye içerisinde yer
alır. Günümüze sadece türbe ve
cami kısmı ulaşmıştır. Mimar Sinan
tarafından yapılan bu yapının
duvarlarında iki renkli kesme
taş, kubbede tuğla malzeme
kullanılmıştır*

**Van bölgesindeki en eski
medeniyetin tarihi M.Ö. 4000
yıllarına kadar uzanır. Hurrilerle
başlayan tarihi, Asurlular ve
Urartularla oradan da Bizans, Sasani
ve Selçuklu-Osmanlı hâkimiyetlikleri
ile devam etmiştir.**

yakın zamana kadar Vanlılar tarafından da kullanılmıştır. Ayrıca Urartular dünyanın en eski ulaşım yolunu yapmışlardır. Van'dan Malatya'ya uzanan bu karayolu 5.40 m genişliğinde olup her 25-30 km'de konaklama istasyonlarına sahiptir. Bugün bu yolların en iyi kalıntıları Bingöl Dağları üzerinde görülebilir. Ayrıca Toprakkale için inşa edilen Keşişgöl Barajı da yapılan onarımlarla günümüzde de kullanılmaktadır. Urartular bölgelerinin sarp kayalık yapısından dolayı çok ölçülü kaleler ve yapılar, tapınaklar ve kaya anıtları inşa etmişlerdir. Van Kale-sindeki kayalara oyulmuş kral mezarları türünün dünyadaki ilk örneklerindendir. Urartuların yapmış oldukları bu bayındırlık faaliyetlerinin yanı sıra maden işlemecilik sanatında da oldukça ileri bir medeniyete ulaştıkları görülmektedir. Yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkan eserlerde Doğu Anadolu Bölgesinin en iyi kuyumcu topluluğu olduğu anlaşılmaktadır.

Urartular'dan sonra İskitlerin eline geçen bu topraklarda sırasıyla Medler, Persler, Büyük İskender, İskenderin komutanı Selevkius, Romalılar, Partlar, Bizanslılar ve Sasaniler hüküm sürmüşlerdir. 625 yılında bölgeye Hazar Türkleri yerleşmiştir. Ermenilerin bölgedeki hâkimiyeti VII. yy sonlarından itibaren başlamaktadır. Vaspurakan bölgesinde yaşayan Ermeni Prensi Gagik'e Abbasi Halifesi, içişlerinde serbest, dış işlerinde kendine bağlı olmak kaydıyla kral ünvanı verir. X.yy'dan itibaren Ermeni Prensleri Bizans hâkimiyetine girmeye başlar. Selçuklu akınlarının başlamasıyla Son Vaspurakan Kralı II. Basil 40 bin kişiyle Sivas ve çevresine yerleşerek 113 yıl hüküm süren Vaspurakan Ermeni Krallığını sona erdirir ve 1021 tarihinde Van ve çevresini Bizanslılara bırakır. 1064 yılında Selçuklu sultanı Melikşah tarafından ele geçirilen bu bölgede, 1071 Malazgirt savaşıyla kesin Türk hâkimiyeti sağlanmıştır. 1100 yılından itibaren Ahlatşahlar Beyliği tarafından idare edilmiştir. Anadolu Selçukluları, Moğallar, Karakoyunlular'dan sonra Safevi-Osmanlı mücadelelerinin ardından Yavuz Sultan Selim, 1514'te Çaldıran Savaşıyla bu toprakları ele geçirmiştir. 1548 tarihinde Kanuni Sultan Süleyman tarafından bölgede Osmanlı hâkimiyeti sağlanmıştır.

İşığın kalesi

Van ve kalesi yüzyıllar boyunca burada egemenlik kuran çeşitli uygarlıkların onarım ve eklemeleriyle günümüze ulaşmıştır. İç içe dört surla çevrili bu kale, üzerinde çivi yazısı ile yazılmış Urartu tarihinin en eski yazısına panoluk yapıyor. Yazıtı gördüğünüzde biraz şaşırabilirsiniz. Çünkü yazıt kalenin dik duvarında oldukça yüksek noktasında yer almakta. İnsan gözünün görme eşiğinin çok üstünde yer alan bu yazıt bir tapınma anıtı olarak kaleyi oluşturan dağ kütlesinin taşına işlenmiş.

Van kalesi tarihi boyunca pekçok medeniyet tarafından kullanıldı. En son Osmanlılar tarafından cami, medrese, su kulesi, kışla yapısı ve depo gibi eklemeler yapılarak yıllarca hizmet verdi. Eski Van denilen yerin neresi olduğu kaleye çıkınca daha da iyi anlaşıyor. Şehir tam anlamıyla bir harabe kente dönüşmüş durumda. I. Dünya Savaşına kadar kalenin güney kısmında surlarla çevrili olan bölgede Mimar Sinan tarafından yaptırılan Hüseyin Paşa Külliyesi, han-hamam, türbe, medrese, imaret ve

çeşme yer alıyormuş. Bugün bu saydıklarımızdan sadece Hüsrev Paşa Camii ve Kaya Çelebi Camii mevcut ve restorasyonu yeni bitmiş. Kaynaklarda geçen o görkemli Ulu Cami bugün yok. Sadece bir minare kalıntısı var. Yine ismi geçen Kızıl Camii'nin de sadece minaresi bulunmakta. Eski kayıtlarda pekçok hamamlardan bahsedilmekte. Günümüze ise sadece Çifte Hamam'ın kalıntıları ulaşabildi. Eski Van'dan günümüzde kullanılan tek eser Kaya Çelebi Camii denilebilir.

İnci Kefalinin ev sahibi Van Gölü

Van Gölü 3712 km² yüzölçümüyle Nemrut Volkanı'nın patlamasıyla oluşmuş büyük bir göl. Gölün en derin yeri 451m. Denizden 1650 m. yükseklikte. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde şöyle anlatır. 'Makdisi tarihinde anlatıldığına göre, Nemrut Tanrılık iddiasıyla dünyayı gezerek bütün usta ve dağdelenleri toplayıp, kırk yılda Nemrut Seddi yaptırmış ki, temelinden tepesine işçiler her taşı yedi günde ancak çıkarırlarmış! Sonra Nemrut, İbrahim Aleyhisselamin Urfa Vakası ile Allah'a isyan ettiğinden, Allah'ın emri ile Cibril-i Emin o yüksek dağın temeline bir kanat vurup havaya uçurduktan, üzerindeki bütün işçi ve insanları ile yerle bir etmiş ve Allah'ın emri ile dağ yere geçip orada bu Van Gölü meydana gelmiştir.'

Van Gölü çok güzel bir günbatımına sahne oluyor. Üzerinde, yük vagonları taşıyan feribotlar adalara yolcu ta-

şıyan motorlar ve su sporları yapanlar var. Gölün suyu hafif tuzlu ve sodalı. Yeryüzünün en büyük sodalı gölü olduğu biliniyor. Çelebi'nin satırlarında göl hakkında şöyle bir bilgiye ulaşıyoruz: 'Gölün suyu zehir gibi acıdır. Bu gölün etrafında oturanlar bu suda giyeceklerini yıkadıklarında, asla sabun kullanmaya ihtiyaç duymazlar. Suyunda o kadar saf, beyaz ve temiz olarak çamaşır yıkanır ki, bezler pamuk gibi olur.'

Birçok plajı bulunan gölün içinde dört adet ada mevcut. Akdamar, Çarpanak, Adır ve Kuş Adaları. Gölde yaşayan tek balık türü İnci Kefali. Son yıllara kadar bu balık türünü Vanlılar ve birkaç bilim adamından başka kimse bilmiyordu. Gölün tuzlu ve sodalı suyunda yaşayabilen endemik bir balık türü. Adı kefal olsada sazangillere mensup bir balık İnci kefali.

Ortalama 20 cm. boyunda 70 gr. ağırlığında olan bu balıklar göldeki planktonlarla besleniyor. Üremek için sürüler halinde akarsulara göç ediyorlar. Yumurtasını bıraktıktan sonra tekrar geri dönen bu balıkların yavruları da yumurtadan çıkıp göle geri geliyorlar.

Aşıklar Adası

Gölün üzerindeki adalardan en büyüğü Akdamar Adası. Gevaş ilçesinin tam karşısında yer alan bu adada bir manastır bulunuyor. Akdamar adası hüzünlü bir aşk

hikâyesinin günümüze ulaşmış bir anıttır. Hikâye halk arasında şöyle anlatılır: Keşiş'in kızı olan güzeller güzeli Tamara gönlünü karşı kıyıda yaşayan Türk gencine kaptırır. Çok iyi bir yüzücü olacak ki bu Türk genci hergün Tamara'nın tuttuğu fenerle sahilten adaya kadar yüzer, Tamarayla buluşur. Bunu farkedene Keşiş fırtınalı bir gecede fener tutarak Türk gencini çağırır. Genç ışığa doğru yüzdükçe ışık uzaklaşır. Kollarında derman kalmayan genç 'Ah Tamara!' diye bağırarak dalgalı suda can verir. Bu olaydan dolayı adanın adı günümüze Akdamar olarak ulaşır.

Adada yer alan kilise 915-921 yıllarında Vaspurakan Kralı I. Gagik tarafından keşiş Manuel'e yaptırılmış. 1021 yılında Vaspurakan Krallığı ortadan kalkınca yapı 1113'de manastıra çevrilerek Kutsal Haç Kilisesi adını almış. XIII. yy sonlarında Stephanus Şapeli, 1296'da Zacharias Şapeli, 1763'te kilisesinin batı tarafında yer alan jamatun (Büyük dış hol) XIX. yy'da Çan Kulesi yapılmış. Kilise bölgenin en güzel süslemelerine sahip. Dört kollu haç biçimli planı, taş işçiliği, kilisenin üzerindeki kabartma tekniğiyle bezenmiş motifler göz alıcıdır. Bu motiflerin her biri kutsal kitaplarda geçen konularla süslenmiştir. Akdamar Kilisesi'nin duvarlarında yasak ağacın meyvesini yiyen Hz.Adem ve Havva, Calut'u öldüren Davut Peygamber, gemiden atılarak bir balık tarafından yutulan Yunus Peygamber, salkım üzüm bağları içerisinde onlarca hikâye, Ermeni tarihiyle ilgili kişiler, krallar, prensler ve aziz resimleri yer alır. Kilisenin iç kısımlarında ise zengin freskler yer alır.

Van Gölü içindeki bir diğer ada Çarpanak adası. Merkeze yakın Dibekdüzü köyü burnunun karşısında yer alan adaya Van iskelesinden ya da köy iskelesinden ulaşmak mümkün. Adada IX. yy'a ait St. Jean'a adanmış Ktouts manastırı, jamatonu ve şapeli yer alıyor. Merkeze bağlı Yaylıkaya Köyü yakınlarındaki Adır Adasında da 1305 tarihli bir manastır yer alıyor. 1621 tarihli St. Georges Kilisesi'ne, 1766 tarihinde jamaton ve şapel eklenmiş.

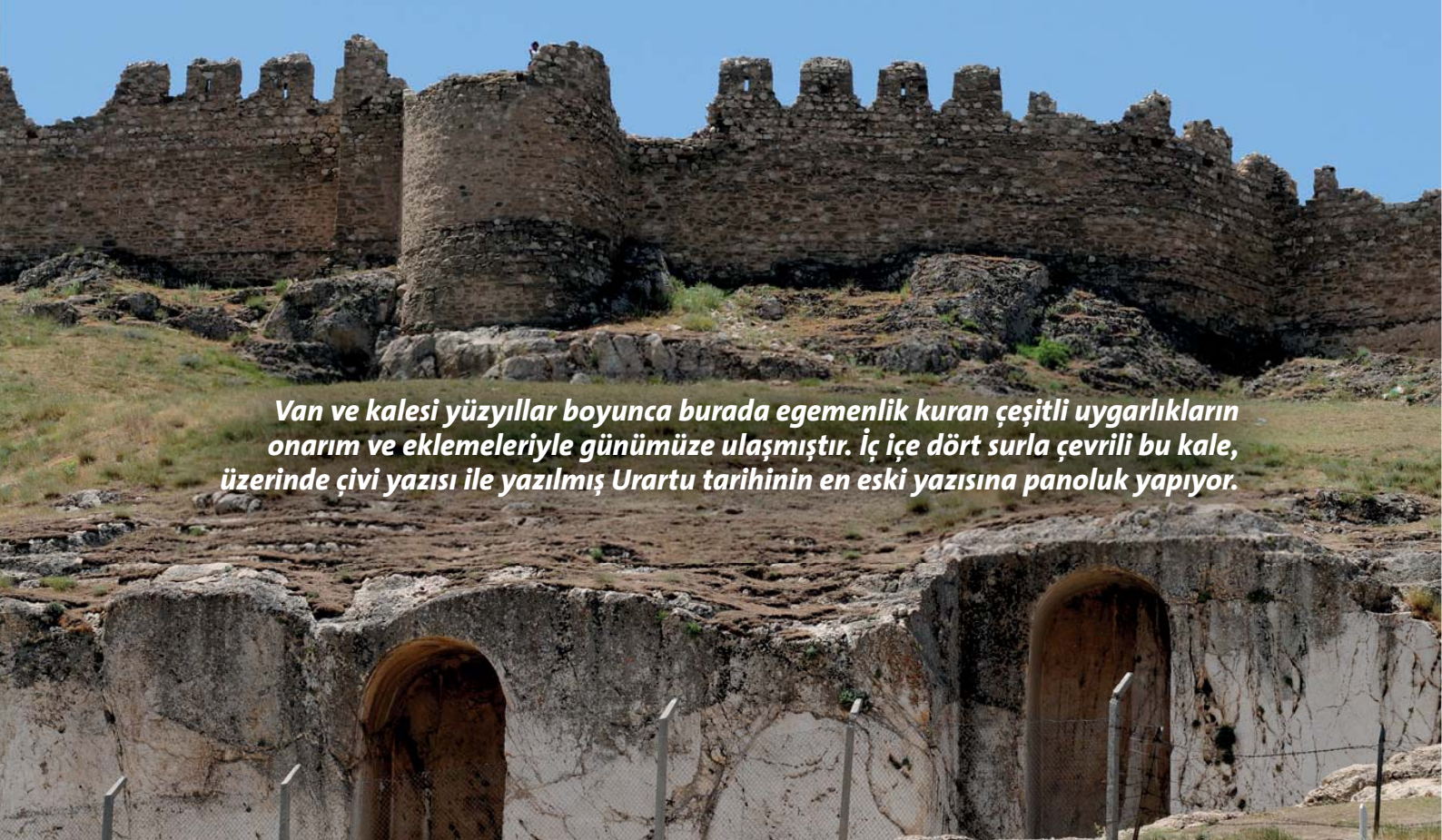
Van Gölünün içinde yer alan bu üç adanın Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin yapmış olduğu incelemelerde bir botanik cenneti olduğu ortaya çıkmıştır. Adalarda toplam 346 ayrı bitki türü bulunmuştur. Göl ve çevresinde aynı zamanda birçok göçmen ve yerleşik kuş türlerine de rastlanmaktadır. Ayrıca Van Gölünün 30 km. doğusunda, denizden 1800 m. yüksekte bölgenin ikinci büyük gölü Erçek gölü yer alır. 99 km2 yüzölçümüne sahip gölü, Memedik Çayı besler. Suyu Van Gölü gibi acı ve sodalıdır. Eskiden yapay bir gölet olan Keşiş ya da bir diğer adıyla Turna gölü de Van'da yer alan bir diğer göldür.

KIRMIZI
BEYAZ

49

gezi

Van ve kalesi yüzyıllar boyunca burada egemenlik kuran çeşitli uygarlıkların onarım ve eklemeleriyle günümüze ulaşmıştır. İç içe dört surla çevrili bu kale, üzerinde çivi yazısı ile yazılmış Urartu tarihinin en eski yazısına panoluk yapıyor.

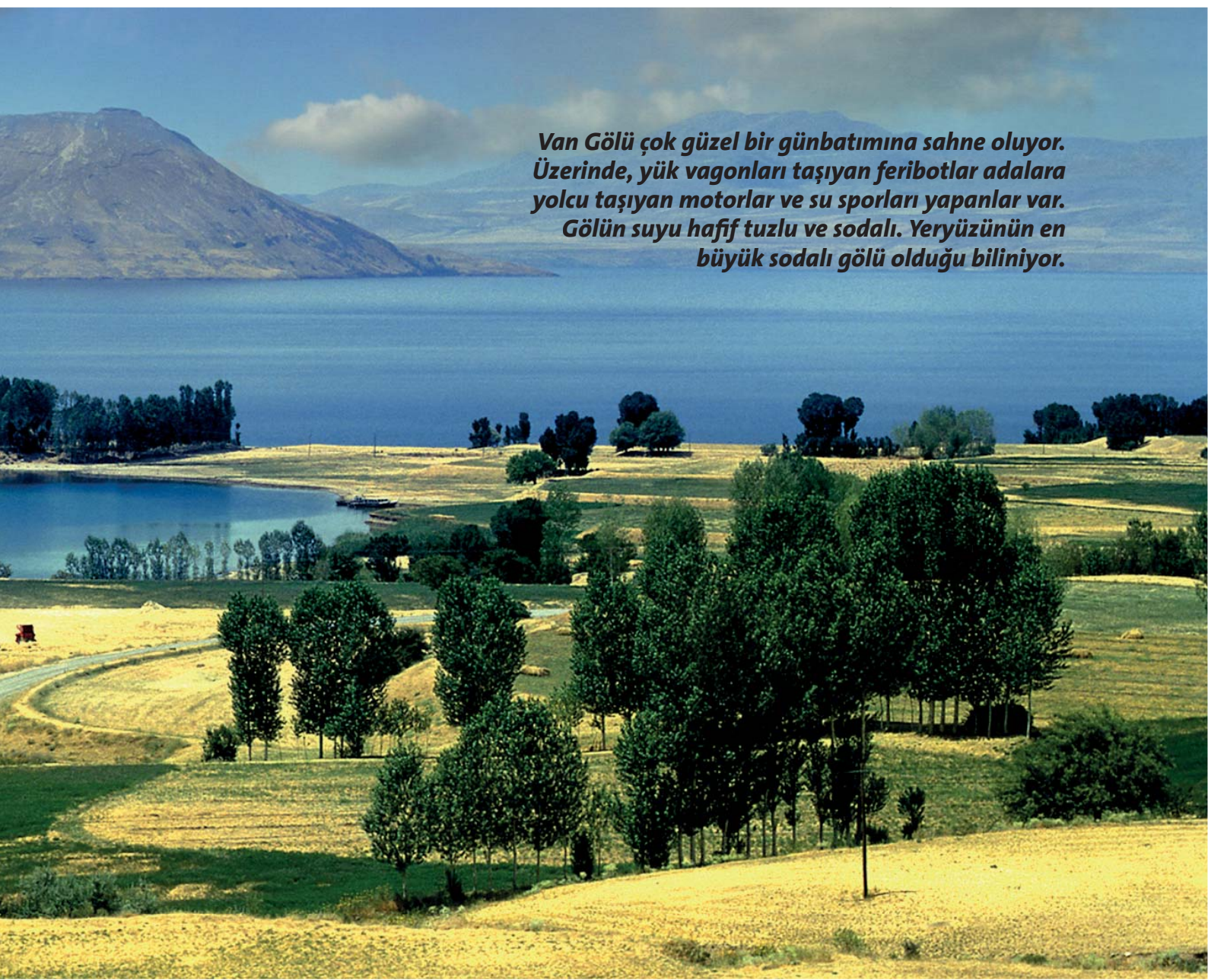
Kalelerden kurulan şehir

Van ili kaleleriyle meşhurdur. İlde küçük büyük çok sayıda kale bulunur. Bunların içinde Hoşap Kalesi bölgenin en fazla turist çeken kalesidir. Bir ortaçağ kalesi olan bu kale adını, 'iyi ya da tatlı su' anlamında kullanılan hoşap'tan alır. Van'a 60 km. mesafede yer alan bu kale Hoşap Suyunun kuzeybatısında sarp ve dik bir kaya üzerine inşa edilmiştir. Tarihi Urartular'a uzanan kale 1643 yılında Mahmudilerin Beyi Sarı Süleyman tarafından yenilenecek günümüze ulaşmıştır. Kale iç kale ve dış kale olmak üzere iki kısımdan oluşmuş olup, kalenin kuzeydoğusunda bir gözetleme kulesi yer almaktadır. Kale içerisinde bir cami kalıntısı medrese, çeşme, su sarnıcı, fırın, zindan ve çok sayıda oda kalıntıları ve eski evler yer alır. Kalenin içkısımında Mahmudi saray ola-

rak nitelendirilen çeşitli yapılar, üst doğu kısmında Seyir Köşkü, harem ve selemlik yer alır. Kalenin giriş kapısı üzerinde yazıtı ve aslan kabartmaları yer almaktadır. Orijinal demir kapı kanatları günümüzde hala kullanılmaktadır. Van'ın Gürpınar ilçesinin Çavuştepe Köyünde yer alan Çavuştepe kalesi Van'a 25, Gürpınar ilçesine 10 km. mesafededir. Kale II. Sarduri tarafından M.Ö. 764-734 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Kale yukarı kale ve aşağı kale olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Kalenin içinde Haldi (Urartu savaş tanrısı) Tapınağı ve bir açık hava tapınağı yer alır. Doğudan batıya doğru depo, tapınak, saray binaları ve sarnıç yer alır.

Toprakkale Urartu Kralı II. Rusa tarafından M.Ö. 685-645 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Tuşpa'dan sonra Urartu Krallığının ikinci önemli merkezidir. Van mer-

Van Gölü çok güzel bir günbatımına sahne oluyor. Üzerinde, yük vagonları taşıyan feribotlar adalara yolcu taşıyan motorlar ve su sporları yapanlar var. Gölün suyu hafif tuzlu ve sodalı. Yeryüzünün en büyük sodalı gölü olduğu biliniyor.

kezin Zimzim dağlarına bağlı bir kayalık üzerinde yer alır. Açık hava tapınağı, Haldi Tapınağı, sarnıç ve kerpiç duvar kalıntıları yer alır. Yabancılar tarafından yapılan araştırmalar sonucu çoğu yurtdışı müzelerinde sergilenen madeni küçük eserler ve fildişleri buranın dikkat çeken eserleridir.

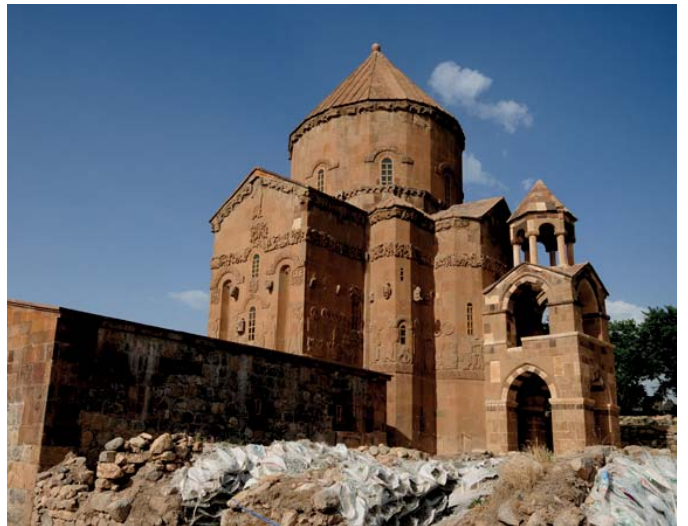
Anzaf Kalesi Van'ın 10 km. kuzeydoğusunda Van-Özalp karayolu yakınında yer alır. Kale aşağı ve yukarı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Aşağı kale Urartu Kralı İşpuini tarafından bölgedeki askeri ve ticari yolları denetlemek üzere inşa edilmiştir (M.Ö. 850-810). Yukarı kale ise Kral Menua döneminde yapılmış olup iri kalker bloklarla çevrilmiştir. Kale içerisinde tapınak, saray, atölye, depo binaları yer almaktadır. Kalenin 150 m güney kısmında Urartu sivil yerleşimini gösteren şehir

kalıntıları bulunmaktadır.

Van'da bu kalelerden başka birçok kale daha görebilirsiniz. Urartu ve ortaçağ tarihli bu kalelerin başlıcaları, Zivistan Kalesi, Çatak Kalesi, Hişet Kalesi, Beyüzümü Kalesi, Hamurkesen (Zernek) Kalesi, Zernaki Tepe Kalesi, Pizan Kalesi, Kalecik, Muradiye Kalesi, Albak (Başkale) Kalesi, Deliçay kalesi, Müküs Kalesi, Yoncatepe kalesi sayılabilir.

Her şehrin bir Ulu Camii vardır

Ulu Camii: Ahlatşahlardan I. Sökmen tarafından 1100-1112 tarihleri arası veya II. Sökmen tarafından 1128-1185 tarihlerinde yapıldığı sanılmaktadır. Selçuklu eseri olan bu camiden günümüze sadece silindirik gövdeli tuğladan yapılmış minaresi ulaşmıştır. Minareninde şe-

refeden sonraki kısmı yıkılmıştır. Temelleri ve minaresi bulunan bu yapının Selçuklu izlerini taşıması açısından önemi büyüktür.

Süleymanhan Camii: Van kalesinin üst kısmında yer alan bu cami Van kalesi silüetleri arasında yer alır. Kare planlı caminin silindirik gövdeli bir minaresi yer almaktadır. Günümüze sadece kible duvarıyla, üst kısmı yıkılmış şerefesi ulaşmıştır.

Kızıl Minareli Camii: Eski Van'ın doğusunda Tebrizkapı mahallesinde yer alan bu caminin minaresi Selçuklulara, camisi ise Osmanlılara aittir. Silindir biçimli minarenin kaidesi kare planlı ve kesme taştan olup, gövde kısmı tuğladan yapılmıştır. Minarenin gövdesi üzerinde geçme olarak isimlendirilen geometrik bir şerit yer alır. Bu şeridin alt ve üst kısımlarında çiniler yer alır. Camiden günümüze sadece duvarları kalmıştır.

Hüsrev Paşa Camii - Medrese ve Türbesi: Van Beylerbeyi Köse Hüsrev Paşa tarafından 1567 tarihinde yaptırılan bu cami Van'ın Ortakapı mahallesinde bulunmaktadır. Cami, medrese, türbe ve imaretten oluşan bir külliye içerisinde yer alır. Günümüze sadece türbe ve cami kısmı ulaşmıştır. Mimar Sinan tarafından yapılan bu yapının duvarlarında iki renkli kesme taş, kubbede tuğla malzeme kullanılmıştır. Kare planlı caminin son cemaat yeri yıkılmıştır. Kapının bulunduğu cephe ile diğer cephelere yerleştirilen pencereler caminin içine ferahlatıcı bir aydınlık sunmaktadır. İç mekânlarda duvarlarda çini olduğu söylenmektedir. Günümüzde bu çinileri göremiyoruz. Silindir gövdeli minare onarılmıştır. Caminin kalker taşından olan mihrabı geometrik şekilleriyle taş işçiliğine güzel bir örnektir. Ayrıca cami içindeki eliş ve çinilerden çok azı günümüze ulaşmıştır. Hüsrev Paşa Külliyesi caminin kuzey tarafında yer alır. Oldukça harab bir vaziyette olan külliye 1996 yılında kazı ve onarım çalışmaları başlamıştır. Yapılan restorasyon çalışmaları sonunda U planlı 16 medrese odası ortaya çıkarılmıştır. Moloz taşlarla kare planlı olarak inşa edilen bu medresenin üzeri bir kubbeye örtülmüştür. Ayrıca medresenin güneybatı köşesinde cami hizasında bir dershane bulunmuştur. Medrese odalarının ön kısmında yıkılmış ahşap revaklar ve avlu ortasında şadırvan bulunmuştur. Bütün bu yapılar ve duvarlar günümüzde yıkık bir haldedir. Hüsrev Paşa'nın 1588 tarihinde ölümü üzerine Mardinli Mimar Abdullah oğlu Şaban tarafından altıgen planlı bir türbe yapılmıştır. Türbenin üzeri, çeşitli geometrik ve bitkisel süslemelerle işlenmiştir.

Kaya Çelebi Cami: Vakfiyesine göre Kaya Çelebi Zade Koçi Bey tarafından 1660 tarihinde yapımına başlanmış olup, Koçi Bey'in idamı üzerine 1663 tarihinde Cem Dedemoğlu Mehmet Bey tarafından tamamlanmıştır. Cami kare planlı ve tek kubbeli, beş gözlü son cemaat yerinden oluşmaktadır. İki renkli kesme taştan inşa

edilen caminin minaresi kuzeybatı köşesinde yer alır. Caminin kuzey cephesi kapı ve pencereleri geometrik desen ve bitkisel motiflerle süslenmiştir. Mihrabı kalker taşından yapılmış olup farklı süslemeler burada da yer alır. Osmanlı devrinin ayakta kalan tek ibadete açık camiidir. 1993 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yaptığı onarımla ibadete açılmıştır.

Gevaş İzzettin Şir Cami: Van ve Hakkâri meliki İzzettin Şir tarafından yaptırılan caminin tarihi tam olarak bilinmeyip, XIV- XV. yy'a ait olduğu sanılmaktadır. Cami kesme taşlarla yapılmış olup, kare planlıdır. Caminin kuzey kısmına bitişik medresesi yer alır. Cami mihrabının önü kubbeli ve iki sahnalıdır.

Van'da yer alan diğer camiler arasında Gürpınar ilçesindeki Hamurkesen Camii, Eski Van'ın Horhor bahçelerinde yer alan Horhor Camii, Horhor Camii ile Ulu Camii arasında kalan Abbasağa Camii ilk akla gelen isimlerden. Horhor Camii ve Abbasağa Camii'lerinin sadece belli duvarları günümüze ulaşabilmiş.

Gevaş ilçesinin Selçuklu Mezarlığının doğu kısmında yer alan Halime Hatun Kümbeti giriş kapısı üzerindeki kitabesine göre Melik İzzettin tarafından 1335 tarihinde kızı Halime Hatun adına yaptırılmıştır. Anadolu Selçuklularına ait bu kümbetler Türk mimarisinin en orijinal eserlerindendir. "Türk Çadırı" adını taşıyan bu eserler Türklere ait çadır kültürünün birer temsilcileridir. Çadırın taş ve mermere dönüşmüş hali diye tanımlayabileceğimiz bu kümbetler Selçuklularda önemli kişiler için yapılan mezarlardır. Gövdeleri yuvarlak veya köşeli olup, kaideleri kare şeklindedir. Kümbetlerin tepe kısmı huni veya piramit külah şeklindedir. Kümbetler iki katlıdır. Asıl mezar odası alt katta yer alır. Mezar odasına bir merdivenle inilir. Üst kattaki sanduka genellikle sembolik olarak konulur. Üzerleri genellikle farklı geometrik şekillerle bezelidir.

Van ve çevresi kümbetler açısından oldukça zengindir. Hüsrev Paşa Kümbeti, Erciş Kadem Paşa Hatun kümbeti, Erciş Zortul Kümbeti, Hoşap Süleyman Bey Kümbeti, Çaldıran Kübik Köyü Kümbetleri, Eski Van İkiz Kümbetler, Manevi şahsiyetiyle Abdurrahman Baba Kümbeti Van'ın önemli ziyaret yerlerindendir.

Türkiye'de kedi deyince aklımıza gelen ilk tür genelde Van kedisi olur. Beyaz ipeksi bir kürkü vardır. Bir gözü mavi, bir gözü kehribar renklidir. Uzun ve kabarık kuyruğuyla kedi dünyasının yıldızıdır Van kedileri. Baş ve kuyruk kısmında sarı lekelere bulunmaktadır.

Gölü, kedisi, kalesi, Akdamar'ı ile Van; misafirlerine anlatacağı uzun geçmişini sizinle paylaşmaya her dem hazırdır. Peki, siz Van'a gitmeye hazır mısınız?

CİHANI YÖNETEN İDARE MERKEZİNDE BİR GÜN TOPKAPI SARAYI VE SARAYDA YAŞAM

İstanbul'un fethinin ardından 1465'de yapımına başlanan Topkapı Sarayı gerek yapı gerekse içindeki yaşam düzeni itibariyle Osmanlı siyasetini, kültür ve sanatını olduğu gibi gösteren nadir bir müze olarak dikkati çeker. 80.000 metrekaarelik zemin alanı ile klasik hiyerarşi, güç ve anlamlı bir ihtişam döneminin sembolü olan Topkapı Sarayı, mimari anlamda Rokoko eklerle ömrünü tamamlarken, devletin son zamanlarında yerini Boğaziçi saraylarına bırakmıştır.

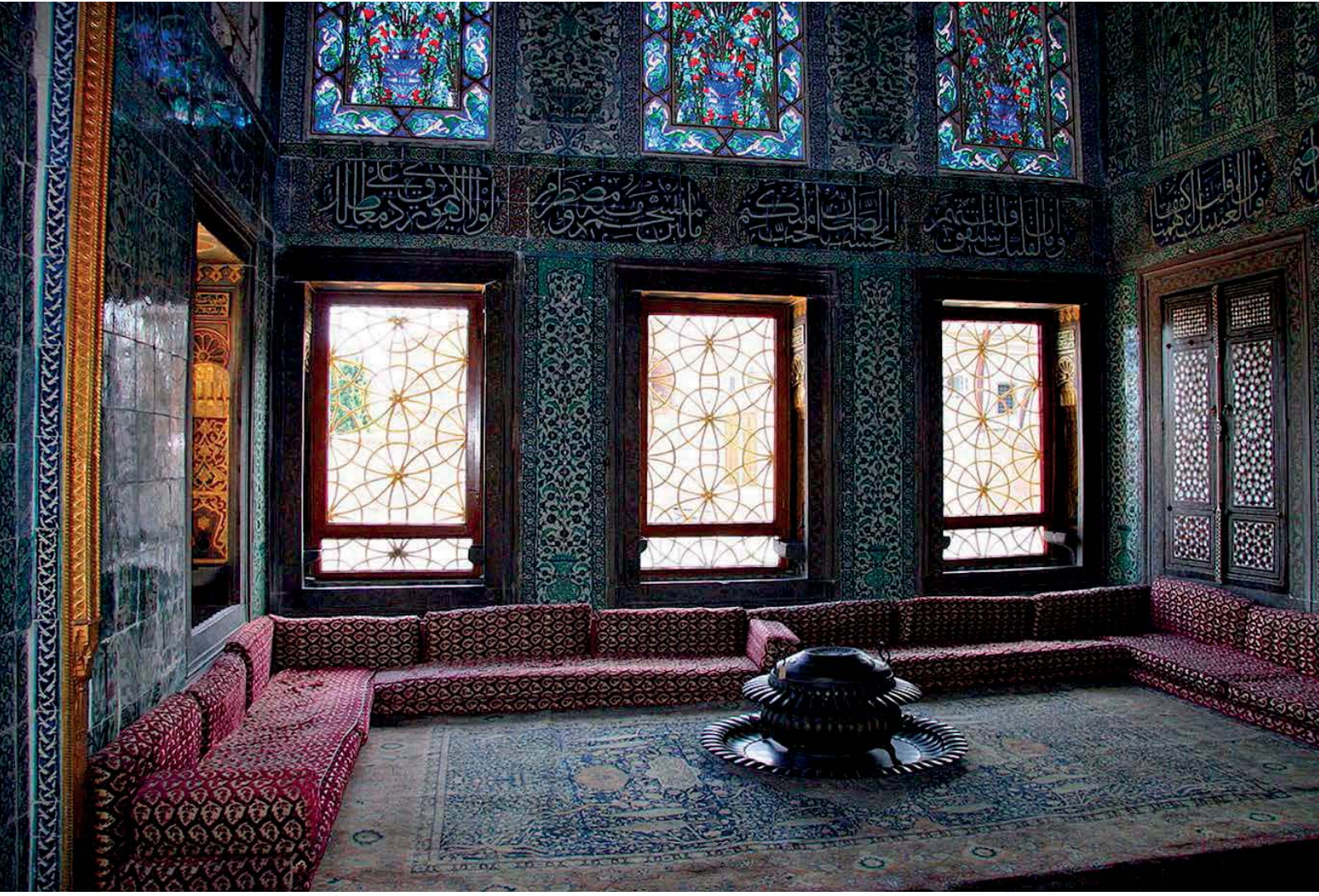

Topkapı Sarayı, Marmara Denizi, İstanbul Boğazı ve Haliç arasında kalan tarihi yarımada'nın ucundaki Sarayburnu'nda Bizans akropolü üzerinde kurulmuştur. Saray, kara tarafından Fatih Sultan Mehmet'in yaptırdığı Sûr-ı Sultânî, deniz tarafından ise Bizans surları ile şehirden ayrılmıştır. Çeşitli kara kapılarıyla ve deniz kapılarıyla saray içerisindeki değişik yerlere açılan kapıların haricinde, sarayın anıtsal girişi Ayasofya'nın arkasında bulunan Bâb-ı Hümayûn (Saltanat Kapısı)'dur. Topkapı Sarayı yönetim, eğitim yeri ve padişahın ikametgâhı olması sebebiyle oluşturulan yapılanmaya uygun olarak iki ana bölüme ayrılmıştır. Bunlar, birinci ve ikinci avludaki hizmet yapılarından oluşan Birün ile iç örgütlenme ile ilgili yapılardan oluşan Enderun'dur. Bunlara eklenen üçüncü bölüm ise Harem'dir. Yapımında başta Mimar Alaüddin, Davud Ağa, Mimar Sinan ve Sarkis Balyan olmak üzere çeşitli dönemlerde devletin ileri gelen mimarları görev almıştır.

Farklı dönemlerdeki eklemeler ve yenilenmelerle görkemli bir boyut ve işlev çeşitliliği kazanan saray, bu yönüyle Osmanlı devlet kurumlaşmasının bir yansıması sayılmıştır. Bâb-ı Hümayûn'u Bâbüsselam'a bağlayan

300 metre uzunluğundaki ağaçlı yol sultanların Cülus, Sefer, Cuma Selamlıklarına ihtişamla geçtiklerine sahne olmuştur. Bu avlu aynı zamanda Elçi alayları, Beşik alayları ile Valide Sultanların saraya taşınmasındaki Valide alaylarına da sahne olmuştur. Bunun dışında saray pek çok yapıyı da bünyesinde barındırırdı. Otluk Kapısı, Balıkhane Kapısı, Saadet Kapısı, Haseki Hammamı, Alay Köşkü, Zeynep Sultan Camii, Soğukçeşme Kapısı, Ayasofya, III. Ahmet Çeşmesi, Ahırkapı Feneri, İncili Köşk, Odun Kapısı, Has Ahır, Hasbahçe, Şevkiye Köşkü, Vükela Kapısı, Eski Kayıkhaneler, Sepetçiler Kasrı, Yalı Köşkü, Demirkapı, Yalıköşkü Kapısı, Yeni Darphane, Darphane Köşkü, Babı Hümayun, Gülhane Kasrı, Gotlar Sütunu, Bâbüsselam, Arz Odası, Çinili Köşk, Revan Köşkü, Bağdat Köşkü, III. Osman Köşkü, Sofa Köşkü, Lala Bahçesi, Birinci, İkinci ve Üçüncü Avlu surlarla çevrili bölümde yer alırdı. İç saraydaki yapılar ise Bâbüsselam, Mutfak kanadı, Bâbüssaade, Arz odası, Fatih Köşkü, Hekimbaşı odası, Ağalar Camii, İç hazine, Raht Hazinesi, Has Ahır, Kubbealtı, III. Ahmet Kütüphanesi, Sünnet odası ve III. Murat Köşkü olarak sıralamak mümkündür.

***Yaklaşık beş asırlık büyük
geçmişî dekorlayan
dramatik olaylar süreci
ile saray, dünya müzeleri
arasında tarihsel yaşantısı ile
günümüze ulaşabilmiş ender
örneklerden biridir.***

Sarayda hayat sabah namazından önce, gün ışımadan başlardı. Birinci Yer diye tabir edilen bölümde daimi oturanlar sabah namazını Ayasofya'da kılarlar, yalnız gündüzleri vazife görenler ise namazdan en geç bir saat sonra Bâb-ı Hümayûn'dan giriş yaparlardı. Has Fırın ekmekçileri bir taraftan fırını ateşlerken diğer taraftan hamurkârlar sarayın günlük ekmek ihtiyacı için hamur yoğurmaya başlardı. Aynı şey, Fodla fırınında av köpeklerinin günlük ekmeği için yapıldı. Bütün ekmeklerin öğle namazından bir saat önce hazırlanmış ve pişmiş olması gerekiyordu.

Sabahın bu erken saatleri saray mensuplarından hasta olanların muayene ve tedavisi ile devam ederdi. Sarayda bulunan özel doktor ve Sultan'ın sağlık danışmanı olan Hekimbaşı'nın emrindeki doktor, cerrah, göz hekimi, eczacı ve pansumancılar yoğun bir çalışma süreci içinde olurlardı. Aynı dakikalarda simsakalar, ellerindeki gümüş kaplarda taşıdıkları tertemiz sularla Kutsal Emanetlerin bulunduğu Hırka-ı Saadet dairesinin taşıgını yıkamaya giderlerdi.

Darphane'de o gün para basılacaksa Darphane Emni er-kenden gelir, basılacak altın ve gümüş kaydedildikten sonra Sersikkese'ne teslim edilir, o da para basıldıktan sonra kalan altın ve gümüşü tekrar kaydettirerek Defterdar'a teslim eder-

di. Yine bu sıralarda sarayın ahır ve atlarından sorumlu olan Baş İmrahor ve yardımcısı Küçük İmrahor, Padişahın emrini bekler; devlete ait binaların yapım, onarım ve vekilharçlığı hizmeti ile meşgul Şehremini, Sadrazam'ın ve Defterdar'ın emrini almak üzere memurlarıyla beraber dairelerinde bulunur ve günlük işleriyle uğraşırlardı. Bunlar yaşanırken, Kızlar Ağası başkanlığında Ağa Divanı kurularak ilgili memurlarla birlikte Mekke ve Medine'ye ait vakıfların işlerine bakılırdı. Kızlar Ağası, padişah adına bu vakıflara nezaret ederdi.

Orta Kapı'dan geçilince İkinci Yer denilen bölüme ulaşılır. Burası genellikle bayram ve alaylar için kullanılırdı. Bu nedenle bir adı da Alay Meydanı'dır. Dört tarafı mermer revaklarla çevrili bu meydan görkemli törenlere sahne olurdu. Sağ tarafta yer alan Matbah-ı Amire (Saray Mutfağı) ile beraber Kanuni döneminde yaptırılan Divanhane bu bölümün en dikkat çekici yapılarıdır. Sabah namazından sonra sarayın sekiz kısımdan oluşan mutfağında ocaklar ateşlenir ve o gün sarayda her kim bulunacaksa -ki sayının bazen 4-5 bini bulunduğu söylenir- herkesin yemeği pişirilmeye başlanırdı. Her kısımda bulunan aşçıbaşlarına Baş Aşçı başkanlık ederdi. Her gün pişecek olan malzemelerin temininden Pazarbaşı sorumlu idi. Yemeklerin de bütün aşamalarıyla öğle namazından önce tamamlanmış olması gerekiyordu. Bütün bunların yanında Padişah'ın yemekleri özel bir

bölümde ve özel bir gözetim altında pişirilirdi ve padişah bütün öğünlerde tek başına yemeğini yerdi.

İkinci Yer'in en önemli olayı bugünkü Bakanlar Kurulu'na benzeyen Divan-ı Hümayûn'un toplanmasıydı. Devletin en üst düzey yetkili organları burada bütün şikâyetleri ve davaları karara bağlamaya çalışırlardı. Herhangi bir dinî, millî ya da cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin herkesin başvurusu kabul edilirdi. Önce halka ait işler görülür, dilekçeler yüksek sesle okunur, kararlar kaydedilir daha sonra devlet işlerine geçirilirdi. Öğle vakti gelince yemekler yenilir, bundan önce eğer günü gelmişse Yeniçerilere ulufe denilen maaşları dağıtılırdı. Eğer kabul edilecek bir elçi varsa Divan'dan sonra ve yemekten önce kabul edilirdi.

Saray'daki protokol ve hiyerarşinin zamanla kazandığı görkem ve çok ünitelilik mimariyi şekillendirmiş, devletin yükselişi ve çöküşü de sanatsal anlatımını bu sarayda bulmuştur. Bâbüssaade'den geçilince Enderun başlardı. Yeni bir hükümdar tahta çıkacağı zaman bu kapının dışındaki revakın altına kurulan tahta oturup tebrikleri kabul ederdi. Arz Odası'nın da yer aldığı Enderun avlusunda, sultanlara ait en önemli yapılardan biri olan Hasoda 19. yüzyıldan beri Kutsal Emanetlerin teşhiri amacıyla kullanılır. Yavuz Sultan Selim'in 16.yüzyıl başlarında Memluk İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra, Mekke ve Medine'den Hz. Peygamber

Saray'daki protokol ve hiyerarşinin zamanla kazandığı görkem ve çok ünitelilik mimariyi şekillendirmiş, devletin yükselişi ve çöküşü de sanatsal anlatımını bu sarayda bulmuştur.

ve ilk halifelerin kutsal eşyalarını Abbasi Halifeliği kanalıyla getirip Hazine ve Hasoda'ya alarak İslam halifesi olduğunu bildirmiştir. Osmanlı sultanları için ümmet esasına dayalı bir imparatorluğun yöneticisi olarak bu eserleri korumak ve onların temsil ettiği ideal uğruna yaşamak başlıca yönetim prensibi olmuştur. Bu eserler arasında Hz. Peygamber'in hırkası (Hırka-i Saadet), kılıçları, rölikleri, Sancak-ı Şerif, ilk halifelerin kılıçları, semavi dinlerin tarihlerinden gelen çeşitli eserler vardır. Bu eserler, Ramazan ayının on beşinde bir saray töreniyle saraylılara, vezirlere ve harem halkına gösterilirdi. Enderun avlusuna ve Harem Dairesi yanındaki sultanların özel avlusu olan Sofa-i Hümayun Taşlığı'na açılan Hasoda'nın bakımında görevli 40 ağa Enderun mektebinin en yüksek aşamasına gelmiş ve sultanla beraber olmaya hak kazanmış ağalardır. Sarayın, Sarayburnu'na bakan arka bölümünde sultanın ve ailesinin zevkine mahsus köşkler vardır. Hasoda ve Harem gibi, sarayın hanedanını ilgilendiren özel bölümlerden biri olan

Sofa-i Hümayun terası üzerindeki mermer havuz, köşkerleri birbirinden ayırmaktadır.

Sarayda ikamet eden herkes gibi Padişah da güne sabah namazı ile başlar, daha sonra kiler odasında hazırlanmış kahvaltısını tek başına ederdi. Eskiden Osmanlı sarayında günde iki öğün çıkarken bu usul daha sonra yerini üç öğüne bırakmıştır. O gün Divan toplantısı yoksa padişah genellikle Has Oda'ya geçer ve orada kitap okuyarak ya da özel merakları varsa bunlarla vaktini değerlendirirdi. Bu sayede içlerinde âlim, musikişinas, şair, hattat vb. kabiliyetlere sahip pek çok sultan bulmak mümkündür. El sanatlarında maharet sahibi padişahlar el emeği göz nuru pek çok muhteşem sanat eseri ortaya koyarlar, daha sonra bu eserler satılır ve geliri sadaka olarak dağıtılırdı. Padişah'ın öğle yemeği Kuşhane mutfağından bir tabla ile gelirdi ve bu tür hizmetlerden sorumlu kişiler Kilercibaşı ve Çeşnigir idi. Padişah yemekten sonra namazını kılar, bir müddet istirahat eder ve eğer mevsim kış değilse sarayın bahçesinde gezintiyeye çıkardı. Bazen

de sarayın dışında Kadıköy bağı, Davutpaşa bahçesi, Beşiktaş bahçesi, Dolmabahçe, Kuruçeşme, Arnavutköy, Bebek, Emirgan, Kandilli, Ayazma, Salacak, Fenerbahçe ya da Florya'da gezintiye çıkardı. Bu gezintiler genellikle ikindi namazında sona erdi. Gezintilerin yapılmadığı kış günlerinde ve Ramazan aylarında ise Padişah, ülkede bulunan âlim, musikişinas, şair, düşünür vb. pek çok kişiyi davet ederek çeşitli oturumlar ve sohbetler düzenlerdi. Söz gelimi IV. Murat kış ve yaz Cuma geceleri âlimleri, şeyhleri, meşhur hafızları; Cumartesi geceleri musikişinas ve hanendeleri; Pazar geceleri şairleri; Pazartesi geceleri çeşitli sanat erbabını; Salı geceleri güngörmüş tecrübe sahibi ihtiyar vatandaşları; Çarşamba geceleri dervişleri davet eder, onlarla vakit geçirirdi. Akşam yemeğinden sonra namazı kılar, yatıyı da eda ettikten sonra uyumak üzere dairsine çekilirdi.

Uygun vakitlerde ülkede bulunan âlimleri, şeyhleri, musikişinasları, şairleri ve düşünürleri davet ederek çeşitli sohbetler düzenlemek padişahların en önde gelen zevklerinden biriydi.

KIRMIZI
BEYAZ

59

kültür

BİNLERCE YILLIK LEZZET BİRİKİMİNİN ADRESİ

HATAY HAS KRAL SOFRASI

Hatay, farklı din ve kültürlerden birçok sayıda insanın huzur içinde yaşamını sürdüğü bir şehir. Sokaklarda yürürken adımlarınıza eşlik eden kilise çanları ve kuş seslerine ezan sesi ile birçok yabancı dilin karışmasından oluşan etnik, dinsel ve kültürel çeşitliliğin, burada yaşayan insanların damak tatlarına da yansımış olduğunu görüyoruz. Bu çeşitliliği İstanbul'a taşıyan Hatay Has Kral Sofrası ile Türkiye'nin lezzet lideri şehirlerinden Hatay'ın yöresel tatları artık bize daha yakın.

İstanbul-Aksaray'da Horhor'un kebabçılarıyla dikkat çeken Ragıp Bey Sokağı'nda yer alan Hatay Has Kral Sofrası aslında yeni sayılabilecek bir mekân. Mekân sahibi Mesrur Kurt, çok küçük yaşta Hatay'dan İstanbul'a gelmiş, önceleri turizm sektöründe şansını denemiş fakat daha sonra 1986 yılında Laleli'de açtığı ufak bir mekân ile misafirlerine yöresel lezzetleri sunmaya başlamış. 2001 yılında künefe konusunda ustalaşan mekân, daha sonra alternatiflerini genişleterek 2004 yılından sonra, Hatay'ın binlerce yıllık birikime dayanan yöresel lezzetlerini de menüsüne eklemiş. Şimdilerde ise daha geniş bir yelpazede Hatay'da yaşayan Arapların, Türklerin, Hristiyanların, Yahudilerin ve diğer farklı din ve kültürlerle mensup insanların oluşturduğu kültürel zenginliğin bir parçası olan damak zevklerini de sunuyorlar. Üstelik yeni açılan Florya şubesi ile İstanbul'daki mekân sayılarını ikiye çıkardılar. Daha ferah bir dış manzara eşliğinde aynı tatları tatmak isteyen ve nispeten Aksaray semtine uzak kalanlar için burası da aynı şekilde ideal bir yer.

Yakın bir zamanda yenilenen dış cephesi ve oldukça ferah ve zevkli bir şekilde döşenmiş aydınlık iç salonu ile Horhor'daki diğer kebabçılarla mukayese edildiğinde Hatay Has Kral Sofrası'nın istisnai bir yer olduğu hemen

göze çarpmaktadır. Restorana uğramış tanınmış misafirlerin fotoğraflarının duvarlarında asılı olduğu hol ve karşı duvarı boydan boya kaplayan seramik süslemeler dikkat çekicidir. Emsallerini belki sadece doğal tarih müzelerinde görebileceğimiz duvar süslemelerinde Yunan tapınaklarından, Osmanlı camilerine ve günümüz plazalarına kadar Anadolu'dan gelmiş geçmiş bütün medeniyetlerinin mimari örneklerini seyredebilir ve kendinizi bu Büyük Anadolu'nun bir parçası olduğunuzu hissedebilirsiniz. Bu anlamda eğlenceli iç mimarisi ve başarılı dekorasyonu ile mekân, öncelikle göz zevkinize hitap ediyor.

Hatay Has Kral Sofrası'nın çok geniş ve zengin bir menüye sahip olduğunu söylemeliyiz. İsminden de anlaşıldığı gibi Hatay yöresine özgü yemekler var. Öncelikle bu mekânda hem kahvaltı hem de kebab türünün en iyilerini tadabileceğinize emin olabilirsiniz. Ancak kebabların hazırlanış ve lezzetindeki üstünlük kahvaltı menülerini gölgede bırakıyor tabii ki. Çok çeşitli bir menüye sahip olan mekâna ilk defa gidecekler için seçimi şefe bırakmalarını tavsiye edebiliriz. Bununla beraber bu özel mekânın zengin içeriğini bir fikir vermesi açısından anlatabiliriz. Kebablar arasında hem en dikkat çekici olanları hem de mekânın en iddialı yemeklerinden olduğu

*Her ne kadar
burada kısa bir
zaman dilimi
geçirseniz de ister
istemez mekânın
oluşturduğu
havadan, Hatay'ın
kültürü ile de
bütünleşiyor,
özdeşleşiyor
kısa süre de olsa
oraların havasını
soluyoruz.*

anlaşılan tuzda tavuk, tuzda kuzu ve testi kebabı gibi hepsi için en az bir gün öncesinden sipariş edilen kebaplar buraya geldiğinizde muhakkak tatmanız gereken lezzetler diye düşünüyoruz. Önceden sipariş ettiğiniz bu kebaplardan biri, Has Kral'a gelmenizden kısa süre sonra masanıza getirilir. Alevler içerisinde bir tuz kümesi ve testi göz alıcı bir görüntü oluşturur. Bir sanatçı edası ile garsonun, alevler içerisindeki tuzu kesmesini ve testi kırmasını hayretle izlersiniz. Tuzun kesilmesiyle beliriveren nar gibi kızarmış tavuk iştahınızı iyice açar.

Bunların yanı sıra yöresel yemekler arasında, meze-lerden kırma zeytinli zahter salatası, tebbuli, humus, muhammara, abugannuş, mütebbel, yöresel kebaplardan piliç kapama, kağıt kebabı, belen tava, tepsi kebabı, Arap Tava bulunuyor. Çiğ köftesi ve içli köftesi alışık olduklarınızdan farklı gelebilir. Çünkü Hatay'ın çiğ köftelerinin özelliği antrikottan ayrılan yağsız etten yapılması. Ne kadar bulgur varsa, o kadar et konuluyor. Ancak saydığımız mezelerden zahter salatasını şiddetle tavsiye ederiz. Zahter bir çeşit yabani kekik, bizde Hatay'da yetişiyor,

Lübnan ve Suriye mutfağında da yaygın kullanılıyor. Zeytin de Hatay'dan. Salatada zahter dışında maydanoz, kırmızıbiber ve az domates, sos olarak nar ekşisi ve

zeytinyağı bulunuyor. Bıçakta çekilmiş kuzu kıymasından yapılan Arap Tava'yı da tatmanızı öneririz. İçinde ayrıca soğan, maydanoz, domates ve tereyağı bulunan bu yemeğe bıçak kıyması zaten apayrı bir lezzet katıyor; domates ise sulu ve biraz ekşi olmasını sağlıyor. Alternatif olarak tepsi içinde fırına sürülen tepsi kebabını ya da salçalı sosta bir müddet bekletildikten sonra ızgaraya verilen Harbiye usulü tavuğu da tercih edebilirsiniz. Sini kebabını da aklınızda bulundurun. Alt kısmında Hatay'dan gelen özel bir peynir ve güneşte kurutulmuş patlıcan içinin tereyağı ile kavrulduğu sonrasında da bir lavaşa sarılmış halde servis edilen Dilber Dudağı'nı da önermeden geçmeyelim. Antep ve şamfıstıklı Paşa Kebabı ile yumuşacık pidenin içerisinde, mantar ve süzme yoğurt üzerine pekmez, ceviz katılarak hazırlanmış sosla servis edilen Sultan Kebabı da diğer alternatifler arasında sayılabilir.

Hatay Has Kral Sofrasında tatlı olarak künefenin haricinde, domates, kabak, patlıcan, turunc, incir ve ceviz tatlıları var. Arzu ederseniz ve yemeğin ardından gelen çay-kahve ve meyve salatasından sonra hala kendinize güvenebiliyorsanız bu tatlıları da tercih etmeniz mümkündür. Bu arada Hatay Has Kral Sofrası'nın servis ve hizmette de çok başarılı olduğunu söylemeliyiz. Gittiğiniz andan gidene kadar servisin çok hızlı, hatasız ve

saygılı olmasına çok özen gösteriliyor. Mekânın sağlığa uygun olmasına da çok dikkat ediliyor. Bu anlamda Hatay Has Kral Sofrası'nın en önemli özelliği ise hijyen, kalite konusunda hem ISO, hem TSE standartlarına uygun ve belgeli olması. Yanı sıra araba ile gelenler için vale park servisleri de bulunmaktadır. Hatay Has Kral Sofrası'nın fiyatları standart Horhor fiyatlarının biraz üstünde elbette. Ancak iyi bir kebabçıya gitmek istiyorsanız burası ideal bir yer.

Gelen herkesin memnun kaldığı bu restoran, gün geçtikçe çekiciliğini daha da artıracak gibi görünüyor. İşte Hatay Has Kral Sofrası'na yolu düşenlerden bazılarının mekân hakkındaki görüşleri: "Eğer aradığınız şey değişik ve lezzetli bir kebab deneyimi ise Hatay Has Kral Sofrası mutlaka denemeniz gereken bir yer"; "Avrupa yakasında Hatay yemekleri tatmak için en ideal mekândır. Geçerken değil planlı bir şekilde ve aç olarak gitmek gerekir, herkese şiddetle tavsiye edilir. Sadece humusu ve Gavurdağı salatası için bile gidilir"; "Gece saat 23 olmasına rağmen hizmet sanki öğlen vakti gibiydi. Hiç bir personelde yorgunluk görünmüyor"; "Bu kadar nefis yemekler, bu kadar sıcakkanlı ve itinalı servis İstanbul'da ilk defa karşımıza çıktı. Fiyatları ortalamanın biraz üstünde ama kesinlikle değer."

KIRMIZI
BEYAZ

63

mekân

Adres: Sofular Mah. Ragıp Bey Sokak No. 25 Aksaray - İstanbul Şenliköy Mah. Halkalı Cad. No: 12 Florya-İstanbul
Tel : (212) 534 97 07 / 534 97 08 (Aksaray), (212) 663 0700 (Florya) • Web: www.hatayhaskralsofrasi.com

2012 AVRUPA SPOR BAŞKENTİ: İSTANBUL

Geçtiğimiz günlerde Avrupa Spor Başkentleri Birliği (ACES) Başkanı Gian Francesco Lupatelli, İstanbul'un 2012 Avrupa Spor Başkenti seçildiğini açıkladı. 2001 yılından beri bu tür spor başkentleri ilan edilirken ilk defa bir Türk şehrinin bu büyük organizasyona ev sahipliği yapacak olması bütün Türkiye'yi sevindiren bir gelişme olarak değerlendirildi.

Türkiye özellikle son on yılda ev sahipliği yaptığı pek çok büyük organizasyonla adından söz ettiriyor. NATO toplantıları, Şampiyonlar Ligi finali, Akdeniz Oyunları, Formula 1 yarışları ve Üniversitelerarası Kış Olimpiyatları gibi dünya çapında ilgiyle takip edilen pek çok spor organizasyonuna bir yenisi daha ekleniyor: 2012 Avrupa Spor Başkenti.

Peki, bu süreç nasıl işlemiştir? Adaylık süreci Gian Francesco Lupatelli-ACES Başkanı ile Dr. Wolfgang Schuster – ACES Asbaşkanı tarafından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'a 2012 Avrupa Spor Başkentliğine aday olunması için yazılan davet yazısı ile 18 Mart 2010 tarihinde başladı. Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı Gençlik ve Spor Müdürlüğü öncülüğünde iştirak şirketlerinden SPOR AŞ ile yapılan işbirliğiyle 29 Haziran 2010 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına başvuruda bulunuldu. Bu kapsamda adaylık sürecinde İstanbul adına Büyükşehir Belediyesi yetkilileri, 6 Eylül 2010 tarihinde Avrupa Spor Başkentleri Örgütü'nün merkezi Roma-İtalya'ya giderek görüşmeler gerçekleştirdi. Ardından 29 Eylül 2010 tarihinde Brüksel-Belçika'da Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış'la birlikte ACES yetkililerine İstanbul'un spor politika ve çalışmalarıyla ilgili sunum yapıldı. ACES, İstanbul'un rakibi 2 kenti gezdikten sonra İstanbul'a geldi ve kentin parklarında halkın ücretsiz spor yapabileceği teçhizatı, son yıllarda yapılan yeni tesisleri ve 130'un üzerindeki okulda halka da açık olan spor tesislerini, mahalle aralarındaki basket potalarında

çocukların oyun oynadığını gördükten sonra bu kararı aldı. Böylece geçtiğimiz yılın Avrupa Kültür Başkenti İstanbul, bu defa 2012 yılını 'Avrupa Spor Başkenti' olarak geçirecek. Hedef ise oldukça büyük: 2020'deki Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapabilmek.

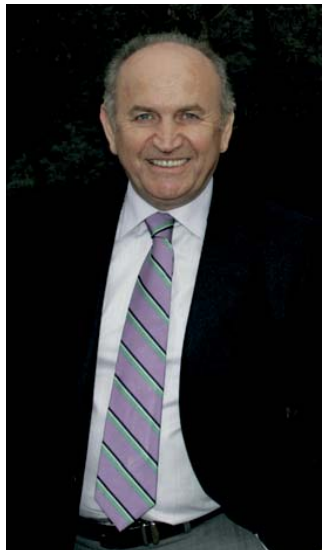
Avrupa Spor Başkentleri Birliği, her yıl bir kente, "Avrupa Spor Başkenti" özel ödülünü vererek, o kente avantaj yaratmayı hedefliyor. Avrupa Spor Başkenti unvanı, belediyeler düzeyinde evrensel Olimpiyat değerlerini tanıtmak ve Olimpiyat geleneğini sürdürmek amacıyla şehirlere verilen bir ödül. Olimpik halkaların birbirleriyle bağlı olması gibi; Avrupa Spor Başkenti üye şehirlerinin de birbiri ile sıkı bağlara sahip beş hedefi düzenli egzersiz, başarılı olma isteği, toplum bilinci, dürüst oynamayı öğrenme ve sağlığın gelişimi şeklinde sıralanıyor.

2001'de ilk kez Madrid kentine verilen "Avrupa Spor Başkenti" unvanını daha sonra sırasıyla Stockholm, Glasgow, Alicante, Rotterdam, Kopenhag, Stuttgart, Varşova, Milano, Dublin şehirlerine verilmişti. Bu unvanı bu yıl İspanya'nın Valencia şehri taşıyor. Valencia ise önümüzdeki yıl bu unvanı İstanbul'a devredecek. İstanbul'dan sonraki iki spor başkenti ise Belçika'nın Antwerpen ve İngiltere'nin Cardiff şehirleri. Lupatelli, Avrupa Spor Başkenti Birliği Komitesi'nin geçtiğimiz günlerde İstanbul'un farklı yerlerinde incelemelerde bulunduğunu belirterek, 'İstanbul 2012 Avrupa Spor Başkenti olarak seçilmiştir. Bundan dolayı çok büyük mutluluk duymaktayız' açıklamasında bulunmuştu.

**2001’de ilk kez Madrid kentine verilen “Avrupa Spor
Başkenti” unvanını daha sonra sırasıyla Stockholm,
Glasgow, Alicante, Rotterdam, Kopenhag, Stuttgart,
Varşova, Milano, Dublin şehirlerine verilmişti.**

**ACES, İstanbul'un
rakibi 2 kenti
gezdikten sonra
İstanbul'a geldi ve
kentin parklarında
halkın ücretsiz
spor yapabileceği
teçhizatı ve mahalle
aralarındaki basket
potalarında çocukların
oyun oynadığını
gördükten sonra bu
kararı aldı.**

2012 Avrupa Spor Başkenti seçilen İstanbul adına ise Başkan Kadir Topbaş'ın sertifikasını alacağı törende Devlet Bakanı ve Avrupa Birliği Baş müzakerecisi Egemen Bağış da yer almıştı. Egemen Bağış, İstanbul'un 2012 Avrupa Spor Başkenti seçilmesinin çok anlamlı olduğunu ifade ederek, 'Türkiye artık Avrupa'nın çok önemli aktörü. Bir zamanlar Avrupa'nın hasta adamı denilen Türkiye artık Avrupa'nın en dinamik en sağlıklı ülkelerinden biri olduğunu ortaya koydu' açıklamasında bulundu. Artık Türkiye'nin her alanda Avrupa'nın çok doğal bir üyesi olduğunu her vesileyle ortaya koymaya başladığına işaret eden Bağış, sözlerine şunları da ekledi: 'Şu anda Avrupa Konseyi'nin dönem başkanlığını Türkiye yürütüyor. AKPM Başkanlığını bir Türk milletvekili, Sayın Mevlüt Çavuşoğlu yürütüyor. Şu anda Avrupa'nın 6. büyük ekonomisi Türk ekonomisi. Ama Avrupa'nın en hızlı büyüyen en sağlıklı ekonomisi Türk ekonomisi. Avrupa'nın en güçlü ordusuna sahibiz.' AB Bakanı Bağış ayrıca bundan sonraki süreçte İstanbul gençlerinin ve spora ulaşmakta sıkıntı yaşayan çevrelerin daha da fazla sporla iç içe yaşaması ve kötü alışkanlıklarından kurtulması için bunun

çok önemli bir adım olacağını, İstanbulluların sağlıklı yaşaması için de çok önemli adımlar atılacağını söyledi. Avrupa Spor Başkenti projesi ile spor, sağlık, eğitim, demografi ve kentsel kalkınma alanında ulusal ve uluslararası örgütlerin, dernekler ve bilim enstitüleri ile birlikte çalışması hedefleniyor. Bu hedefleri gerçekleştirmek için; her şehir, uzun dönemde rekabetçi sporları olduğu kadar eğlence sporlarını da teşvik etme yükümlülüğünü üstlenmektedir.

2012 Avrupa Spor Başkenti unvanını alan İstanbul'da yapılacak işler ve düzenlenecek organizasyonlar için yetki İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde, sorumluluk ise bütün İstanbullularda olacak. İstanbul'un kültürün, sanatın, turizmin, ekonominin ve ticaretin başkenti, bir açık hava müzesi olduğuna dikkati çeken yetkililer, ilk kez Avrupa Birliği üyesi olmayan bir ülkenin bir şehrinin, böylesi bir unvana layık görülmesine dikkat çekiyorlar.

Bu organizasyon vesilesiyle İstanbul'da çok başarılı organizasyonlar düzenleneceğini vurgulayan uzmanlara göre en önemli eksiklikler tesisler konusunda görülüyor. Bu boşluğu doldurabilmek amacıyla İstanbul'da tesisler yapıldı, yapılıyor. Aslında geçtiğimiz yıllarda İs-

tanbul, spor organizasyonları alanında büyük bir tecrübe kazandı. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü idaresinde 2010 yılında, 100'e yakın uluslararası organizasyon yapıldığı belirtiliyor. Formula 1'den Dünya Basketbol Şampiyonası'na kadar pek çok kalburüstü organizasyon da bunlara dâhil.

Geçtiğimiz günlerde yapılan koordinasyon toplantısında konuşan Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç'a göre Avrupa Spor Başkenti olmak herhangi bir branşa odaklanan değil sporla iç içe yaşamak her bireyi sporla ilgili kılan bir kent olma esasını da beraberinde getirecek. Kılıç, eğer İstanbul adına Avrupa Spor Başkenti vurgusunu iyi anlayabilir ve gereklerini harfiyen yerine getirirsek, İstanbul en sağlıklı yaşayan başkentlerden biri haline geleceğini söyledi. Toplantıda söz alan Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış ise 'Şimdi 2012 Spor başkentinin etkilerinin yanı sıra sadece sporu insanlara sevdirmekle kalmayacağını aynı zamanda bu güzel şehre birçok spor tesisi kazandıracağını görüyoruz ve ümitliyiz. Van'daki deprem hepimizi çok üzdü ama çıkaracak muazzam dersler var. Şehrin depreme hazırlıklı hale gelmesi için spor başkentini bir fırsata çevirebiliriz diye düşünüyoruz. Başka İstanbul

***Uzmanlar ilk kez Avrupa Birliği üyesi olmayan
bir ülkenin bir şehrinin, böylesi bir unvana layık
görülmesine dikkat çekiyorlar.***

Avrupa Spor Başkentleri Birliği, her yıl bir kente, “Avrupa Spor Başkenti” özel ödülünü vererek, o kente avantaj yaratmayı hedefliyor.

yok hep beraber İstanbulumuza ve Türkiyemize sahip çıkacağız. Bu vesileyle 2012 için ortaya koyacağımız kararlılık 2020 yılında olimpiyatlara ev sahipliği yapmamızı sağlayacaktır. 2011 Avrupa Kültür başkentinde yaptıklarımız Spor Başkenti titrini almamıza vesile olduysa, 2012 Avrupa Spor Başkenti de yeni başarılar almamıza vesile olacaktır’ şeklinde konuştu. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş da ‘Arzumuz 2020 Olimpiyatlarını yakalamak bu konuda bakanlıklarımız özel idaremiz belediyemizin katkıları ve birlikte adımlar atmaktayız. Belediyemiz, büyükşehir ve spor bakanlığımız zaten gereken çalışmaları yaptı. Bu farklılaşma 2012’deki çalışmaların ve başarıların da bir devamı olacak’ şeklinde görüş belirtti.

30 Kasım 2011 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ve AB Bakanı Egemen Bağış, Brüksel’den ‘Spor Başkenti’ bayrağını alacak ve İstanbul’a getirecekler. Sonrasında bu bayrak, İstanbul’un spor aktivitelerinin başkenti olduğunu hatırlatacak biçimde dalgalanacak. Aslında geriye dönüp bakıldığında Türkiye’nin sportif başarılarla Avrupa’da önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Galatasaray’ın UEFA Kupası’nı,

Efes Pilsen’in Koraç Kupası’nı, Fenerbahçe Acıbadem ve Vakıfbank Güneş Sigorta Türk Telekom’un Avrupa ve dünya şampiyonluklarını, Halil Mutlu, Naim Süleymanoğlu ve Hamza Yerlikaya’nın madalyaları, Türkiye’nin Avrupa Şampiyonası’nda gösterdiği başarılar bunun bir göstergesi sayılabilir. Peki, bu unvan İstanbul’a neler kazandıracak? En başta İstanbul’un trafik sorunuyla ilgili çok önemli adımlar atması gerekiyor. Yetkililer bir genel ulaşım planının ve organizasyonlarda ulaşımın nasıl sağlanacağına yönelik bir master planın hazırlık aşamasında olduğu belirtiyor. ACES Başkanı Lupatelli ‘Biz İstanbul’un başkentliğini sürdüreceği 1 Ocak 2012’den 31 Aralık 2012’e kadar olan dönemde okullara öğrencilere yaşlı insanlara birçok spor aktivitesi sunarak onların spor yapmasını sağlamak istiyoruz’ açıklamasında bulunmuştu. Bu çerçevede İstanbul’un pek çok spor organizasyonuna ev sahipliği yapması hedefleniyor. ‘Avrupa Spor Başkenti’ kavramı uluslararası spor etkinliklerini öğrencilerin, gençlerin ve yaşlıların sporla buluşmasını sağlamak ve onlara spor sevgisini aşılacak açıdan önemli olduğunu vurgulayan yetkililer bundan sonraki süreçte İBB önderliğinde pek çok çalışmanın yapılacağını ifade ediyorlar.

**2012 Avrupa Spor Başkenti
unvanını alan İstanbul'da
yapılacak işler ve düzenlenecek
organizasyonlar için
yetki İstanbul Büyükşehir
Belediyesi'nde, sorumluluk ise
bütün İstanbullularda olacak.**

KIRMIZI
BEYAZ

69

spor

GÜNÜMÜZDE EN SIK GÖRÜLEN HASTALIKLARDAN BİRİ

DİYABET YA DA ŞEKER HASTALIĞI

Bugün insanların en çok şikâyet ettikleri konularından başında şeker hastalığı gelmektedir. En basit haliyle vücudun şeker yakmasında ortaya çıkan bozukluğun neden olduğu bir rahatsızlık olan ve tıp literatüründe 'diyabet' olarak bilinen şeker hastalığı, pankreasın, kandaki şeker miktarını kontrol eden insülin maddesini yeterince salgılayamaması neticesinde kandaki fazla şekerin karaciğere depo edilmesiyle baş gösterir.

Şeker hastalığı, her zaman toplumların en önemli sağlık sorunlarından birisi olagelmıştır. Günümüzde yeni tedavi yaklaşımları ve geliştirilen ilaçlar sayesinde kan şeker seviyesi kontrol altında tutulabildiğinden, diyabetin ölümcül olan komplikasyonlarından artık daha nadir söz edebiliyoruz. Şeker hastalığı tedavisi olmayan, ancak iyi bir bakımla kontrol altında tutulabilen kronik bir hastalıktır.

Peki, şeker hastalığı nasıl ortaya çıkmaktadır? Şeker hastalığı kandaki glikoz (kan şekeri) konsantrasyonunun normalden yüksek olması ile kendini belli eden bir metabolizma hastalığıdır. Bunun nede-nini anlayabilmek için vücudun gerekli enerjiyi nasıl sağladığının bilinmesi gerekmektedir. Her yemekte nişasta veya şeker olarak karbonhidrat tüketiriz. Sindirim sırasında karbonhidratlar glikoz ve diğer elemanlarına dönüşür ve bağırsaklardan emilerek kan dolaşımına katılır. Hücreler kan dolaşımı ile gelen glikozu alarak enerjiye dönüştürürler. Ancak glikozun hücre içine girmesi için insülin hormonuna ihtiyaç vardır. Yemeklerden sonra

kandaki glikoz düzeyi artar. İnsülin hormonu sayesinde glikoz hücre içine alınır ve enerjiye çevrilir. Böylece kanda glikoz seviyesi düşer. Eğer insülin hormonu hiç üretilmiyorsa veya gerekenden az üretiliyorsa ya da glikozun hücre içine girmesini sağlamıyorsa kanda glikoz düzeyi artar. Kanda şekerin çok artması, zehir etkisi yaratır ve vücudun tüm hücrelerini tahrip etmeye başlar. Bu durumda şeker hastalığı ortaya çıkar.

Şeker hastalığının bazı erken belirtileri vardır. Kan şekeri yüksek olan kişilerde başlangıçta yorgunluk, halsizlik, iştahsızlık, sık idrara çıkma, susama yara ve berelelerin uzun zamanda iyileşmesi gibi belirtiler vardır. Eğer ailenizde şeker hastası olan varsa bu hastalığa yakalanma riskiniz daha fazladır. Bu belirtilerle doktorunuza başvurduğunuz takdirde doktorunuz kan şekerinizin de belirlenmesini isteyecektir. Egzersizden uzak yaşamayı benimseyip, en kısa mesafeler için bile araba kullanmak, özellikle bilgisayar ve televizyon karşısında geçirilen zamanlar, dengesiz beslenmeye eklenince şişmanlık ve buna bağlı olarak şeker hastalığı kaçınılmaz olacaktır.

Uzmanlar genel olarak iki tür şeker hastalığından söz etmektedirler: Tip 1 ve Tip 2 şeker hastalıkları. İnsülin hormonunun mutlak eksikliğine bağlı olarak meydana

***Diyabetin etkilemediği organ
yok gibidir ancak en büyük
tahribat damarlarda olur.
Erişkinlerdeki görme kaybının
başlıca nedeni de şekerdir.***

Şeker hastalığının neden olduğu tahribat, çok yavaş ama karardır. Yavaşlık, düzeltme fırsatı açısından iyidir. Ancak işin kötü yanı, hastalarda şekerin önemli bir zararının olmadığı hissini yaratması ve hastalıkları konusundaki vurdumduymazlıklarını artırmasıdır.

gelen şeker hastalığına Tip 1 adı verilir. Her yaşta görülebildiği gibi, sıklıkla çocukluk ve gençlik yaşlarında başlar, bu nedenle juvenil diyabet adı da verilir. Ülkemizde 4 milyonun üzerinde olduğu sanılan şeker hastalarının %10'u bu tip şeker hastasıdır. Tip 1 diyabetin başlıca belirtileri bulantı, kusma, yorgunluk, karın ağrısı, derin solunum, aseton kokusu, baygınlık hissi, dalgınlık, kilo kaybı, özellikle geceleri idrara çıkmada artış, sıvı kaybı, susama ve ağız kurumasıdır.

Tip 2 şeker hastalığı ise erişkinlerde görülen diyabettir. Pankreas insülin üretir fakat vücut bunu gerektiği gibi kullanamaz. Daha çok 40 yaş üzeri kişilerde ortaya çıkar. Başlıca belirtileri arasında sık idrara çıkma, çok su içme, çok yemek yeme, kilo kaybı, plazma kan glikoz düzeyinin yükselmesi (aç karnına 126 mg'dan büyük ya da eşit olması), yorgunluk, vücuttaki yaraların geç iyileşmesi, kuru ve kaşıntılı cilt, sık geçirilen enfeksiyonlar, bulanık görme, ellerde ve ayaklarda uyuşma, karıncalanma ve ağız kuruluğu sayılabilir.

Şeker hastalığının neden olduğu tahribat, çok yavaş ama karardır. Yavaşlık, düzeltme fırsatı açısından iyidir. Ama kötü yanı, şeker hastalarında şekerin önemli bir zararının olmadığı hissini yaratması ve hastalıkları konusundaki vurdumduymaz-

lıklarını artırmasıdır. Diyabetin etkilemediği organ yok gibidir. Ama en büyük tahribat, damarlarda olur. Erişkinlerdeki görme kaybının başlıca nedeni şekerdir. Ayrıca katarakta ve glokom dediğimiz göz tansiyonuna da yol açar. Böbrek yetmezliği ve üreminin en önemli nedenlerinden biridir. Şeker hastaları, koroner kalp hastalığına ve felce 2-4 kat daha fazla yakalanırlar.

Bu nedenle şeker hastalığına yakalananların bir dizi tedavi yöntemine sadık kalması gerekir. Bu yöntemlerin başında diyet yani beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesi, yaşam tarzının değiştirilmesi ve egzersiz programlarının uygulamaya konması yer almaktadır. Eğer, bu tedavi planı ile kan şekeri normal sınırlar içinde tutulamazsa ağızdan hap olarak alınan şeker düşürücü ilaçlar tedaviye eklenir. Ancak bazı hastalarda kan şekeri düzeyini normal sınırlar içinde tutabilmek için insüline ihtiyaç duyulabilir. Bu durumlarda uygun dozda insülin ile tedavi desteklenmektedir.

Beslenme alışkanlığının yanı sıra stresli bir yaşam da şeker hastalığının en büyük sebepleri arasında gösterilmektedir. Bu nedenle şeker hastaları için huzurlu bir yaşam ortamı aynı zamanda bir ilaç işlevi görür.

KIRMIZI
BEYAZ

73

sağlık

OTOMOBİL ÜRETİMİNDE GELECEĞİN TEKNOLOJİSİ ELEKTRİKLİ OTOMOBİL

Elektrikli otomobil nedir ve nasıl çalışır, çalışma prensibi nedir? 100 km'de ne harcar, yakıt tüketimi nedir? Modelleri ve özellikleri nelerdir? Nasıl şarj edilir? Henüz yaygınlaşmasa bile son zamanlarda basında yer alan bu tip haberlerle birden bire dikkatleri üzerine çeken elektrikli otomobiller aslında hayatımıza gireli epeyce bir zaman oldu.

Elektrikli taşıtlar, elektrik enerjisini mekanik enerjiye çevirme prensibiyle çalışmaktadırlar. Elektrikli otomobillerin otomotiv endüstrisinde ileride önemli bir etkinin olacağı düşünülmektedir. Elektrikli araçların yakıt tasarrufu yanında şehir kirliliğini düşüreceği ve karbon emisyonunu azaltacağı sanılmaktadır. Karbondioksit emisyonunun azalma derecesi elektrik üretimine bağlı olup %30'luk bir azalma beklenmektedir.

Aslında bu tip bir araç uzun süredir insanlığın gündemindeydi. Elektrikli bir taşıt ilk defa, 1837 yılında İngiliz Robert Davidson tarafından tasarlandı. Bu araç günümüzdeki elektrikli taşıtların temelini oluşturmaktadır. Buluş çok eski yıllara dayanmasına rağmen içten yanmalı motorların daha yüksek hız daha uzun menzil daha hızlı dolum ve daha fazla ağırlık taşıma kapasitesi ile daha geniş bagaj olanakları sunması nedeniyle elektrikli araçlar yeterince yaygınlaşmamıştır. Ancak son yıllarda elektrik makineleri ve enerji depolama sistem teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak elektrikli taşıt teknolojisinde de ilerlemeler sağlanmıştır. Buna paralel olarak daha yüksek menzil ve kullanım rahatlığı sağlanmaktadır. Elektrik motorlu taşıtların en büyük avantajı egzoz emisyonunun ve gürültüsünün olmamasıdır. Bu nedenle çevre ve gürültü kirliliği konularında çözüm olabilecek niteliktedir. Atmosfere atılan kirle-

ticilerin tümü içinde karbonmonoksitin % 65'i, azot oksitlerin % 55'i, hidrokarbonların ise % 45'i benzin ve dizel yakıtı kullanan taşıtların egzoz emisyonlarından kaynaklanmaktadır. Günümüzde içten yanmalı motorlarının çevre kirliliğinin çok ciddi boyutlara getirmesi ve fosil yakıtların önümüzdeki 50-55 yıl içerisinde biteceği belirtilmesi nedeniyle elektrikli taşıtlara ilgi gün geçtikçe artmaktadır.

Otomotiv sektörü temiz bir çevre sağlayacak ya da çevreyi daha az kirletecek bir takım teknolojileri son zamanlarda daha fazla uygulamaya başladı. Uzmanlara göre, günümüzde bütün dünyada 940 milyon motorlu taşıt dolaşmakta, yani dünya nüfusunun altıda biri motorlu taşıt kullanmaktadır. Bir yandan şehirleşme, bir yandan sanayileşme, bir yandan da gelişme sürerken çevre sorunları da kaçınılmaz olarak gündemdedir. Dünyada oluşan bu kirliliğin ve küresel ısınmanın sebebi olarak karbondioksitin çıkış sebebi içerisinde otomotiv yüzde 13 gibi bir paya sahip. Bunu önlemenin yolu ise karbondioksit çıkışını azaltan elektrikli araç üretimini yaygınlaştırmak. Bu nedenle elektrikli otomobillerin gelecekte daha fazla tercih edileceği tahmin ediliyor. Bu sayede elektrikli araçlar kullanılarak hava kirliliğinin de azaltılması planlanmaktadır.

Elektrikli otomobillerin en büyük sorunlarından biri,

**Elektrikli
bir taşıt ilk
defa, 1837 yılında
İngiliz Robert Davidson
tarafından tasarlandı. Son
yıllarda elektrik makineleri
ve enerji depolama sistem
teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak
elektrikli taşıt teknolojisinde de ilerlemeler
sağlanmıştır.**

Elektrikli taşıtlar, elektrik enerjisini mekanik enerjiye çevirme prensibiyle çalışmaktadırlar.

hiç kuşkusuz ağır olmaları ve bataryalar tam dolu da olsa çok fazla yol yapamamaları ve şarja ihtiyaç duymaları. Elektrikli araçlara artan talep üzerine otomotiv sektörü bu konuda çok ciddi çalışmalar yapmaya başlamış ve pek çok firma elektrikli araç üretimini seri hale getirmiştir. Üretimine başlanan elektrikli otomobillerin tek seferlik şarjla 100 milin üzerinde yol kat edebilmektedir. Ayrıca 70 mil sürata ulaşarak mil başı inanılmaz bir rakam olan 3 centlik yakıt tüketimi sağlar. Bu araçlar aynı zamanda rejeneratif frenleme sistemin sayesinde frenlemede kaybedilen enerjinin geri dönüşümünü sağlar. Yüzde yüz emisyonlu olduğu belirtilen bu araçların ağırlıkları da ciddi oranda azaltılmıştır. 2011 Ağustos ayı verilerine göre 59

marka tarafından üretilmiş olan 123 elektrikli veya hibrit elektrikli otomobil modeli tespit edilmiştir.

Bu modellerin; Nissan ve Peugeot 6'şar adedi, Renault, Toyota, Mercedes, Lexus, Honda ve Audi 5'er adedini ve BMW, Ford, Hyundai 4'er adedini üretmiş veya üretmeyi planladığını duyurmuştur.

Türkiye dünyanın çok önemli otomotiv üretim üslerinden biri olarak elektrikli araçların da üretimine ev sahipliği yapmaktadır. Henüz kendi üretimimiz olan bir elektrikli otomo-

bilden söz edemesek bile Renault, 2009 yılının Ekim ayında Elektrikli Fluence Z.E'nin Türkiye'de üretilmesi kararını almıştı. Bireysel satışlar ve özel kurumların talepleri çerçevesinde 2012 yılının ilk çeyreğinde piyasa sürülmesi beklenen bu araçlar için İstanbul Büyükşehir Belediyesi otoparklarda 9 tane şarj istasyonu oluşturdu. Bu yılsonuna kadar şarj istasyonu sayısının 40'ı bulacağı tahmin ediliyor. Ankara, Gaziantep, Bolu, Kocaeli ve diğer belediyelerde bu konuda harekete geçmiş durumda. Avrupa'da yapılan istatistiklerde bu araçların yüzde 80'inin şarjlarının evlerde ve iş yerlerinde yapıldığı görülmektedir. Bununla beraber Türkiye'de şarj istasyonu altyapılarını üreten firmalar çalışmalarına devam etmektedir. Bu teknoloji araçların kullanılabilir olduğu algılanmaya başladıkça, Türkiye'de bu dinamiğin çok daha hızlı oluşacağı düşünülüyor. Ancak uzmanlar elektrikli otomobil üretimiyle ilgili en önemli sorunlardan birini, pil yatırımının azlığı olarak görmektedirler. Elektrikli oto üretilirken, bunun pil yatırımının Türkiye'de yapılmaması halinde, otomobil fiyatı kadar akü ithalatı yapmak zorunda kalınacağı uyarısında bulunuluyor.

Otomotiv sektöründe elektrikli araçların motorlu araçlarla rekabeti ise kimi zaman bu tip araçlara yönelik eleştirilerin de çoğalmasına neden oluyor. Bu eleştirilerin başında elektrikli otomobillerle ilgili çok fazla beklentinin bulunduğu; bugün için altyapı ve konforunun kullanıma uygun olmadığı; onun yerine hibrit teknolojili araçların kullanım alanının daha yaygın olduğu gelmektedir. Bilindiği gibi hibrit araçlar, elektrikli ve benzinli iki motora birden sahip olan ve kendi kendini şarj ettiği için elektrikli araçların yaşadığı pek çok sıkıntıyı yaşamayan bir teknolojiye sahipler.

Elektrikli ulaşımın hayata geçirilmesi için toplumun her katmanından kişi ve kurumlara sorumluluklar düşmektedir. Özellikle üniversitelerimiz, sanayicilerimiz, araştırma merkezlerimiz bu konuda bilgi birikimi sağlamalı ve Türkiye elektrikli otomobil üretir hale ivedilikle getirilmelidir. Aksi takdirde 21. yüzyılda hüküm süreceği kesin olarak görülen elektrikli ulaşım sisteminin bileşenlerini de geçmişte olduğu gibi dışarıdan satın alır ve ekonomik bağımlılığımızı bu anlamda yine sürdürür konumda kalırız. Bu nedenle elektrikli otomobil üretiminin devlet tarafından da desteklenmesi gerekiyor. Vergi sisteminde dünyanın her yerinde desteklenen bir teknolojiyken ülkemizde hala üzerinde çalışmalar yapılıyor. Bu çerçevede çevre dostu araçların kullanımının yaygınlaştırılması için toplumda farkındalık seviyesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı ve düşük karbondioksit emisyonu olan çevre dostu araçların (elektrikli, hibrit ve emisyon değeri düşük diğer araçlar) kullanımını teşvik eden bir vergilendirme sistemi için çalışma yapılacağı belirtiliyor.

KİTAP KOLEKSİYONCULUĞU

Pek çok hobinin yanında kitap koleksiyonculuğu çoğumuza sıkıcı bir uğraş gibi gelebilir. Ancak kitapları seven, sayfaları çevirmekten hoşlanan hatta bir kitabın kokusuna tutkun olan kişiler için son derece zevkli bir faaliyettir. Bu yolda ömrünü harcayan pek çok isimden bile söz edebiliriz. Kitap koleksiyonculuğunun en öncelikli şartları okumayı ve kitapları sevmektir.

İlk ve Ortaçağ'da kitap çok değerli sayılır, saraylar ya da dinsel kurumların sahip olduğu metinlerin gizemi kulaktan kulağa fısıldanırdı. Koleksiyoncu "güzel, zor bulunur, belgesel ya da maddi değeri olan nesneleri bir araya getiren ve sınıflandıran kişi" olarak tanımlanır. Amatör kitap koleksiyoncuları çoğunlukla sahip oldukları yapıtlara tutkuyla bağlıyken, profesyonel koleksiyoncu istese bile kendisi için kitapları saklayamaz. Profesyonel koleksiyoncular da sahaf ve antikacı olarak ikiye ayrılırlar.

Koleksiyon yapmak için kitap seçerken aranan ölçütlerden bazıları kitabın aranan bir baskısı olması, kitabın fiziksel durumu, benzerlerinden daha değerli olan kitaplar ve güç bulunan kitapların onarılmış ya da tümlenmiş baskılarıdır. Kitapla ilgilenenler, aşırı kitap sevgisini bibliyofili, kitap tutkusunu ise bibliyomani olarak isimlendirmektedir.

Profesyonel kitap koleksiyoncusu kıymetli kitapları aramak, nadir dizileri tamamlamak, incunable, müteferrika, manuscript vb. gibi müze envanteri olabilecek türleri, bunların perakende dolaşan bazı sayfalarını, resimlerini, gravürlerini ve haritalarını toplamak amacıyla kitap ve eşya müzayedelerini, antikacıları, sahafçıları hatta evlerden eski eşya toplayan seyyar satıcıları, bunların simsarlarını yakından izlemek durumundadır. Koleksiyoncu eksiklerini tamamlamak için yanında bazı notlar ve bir küçük defter (cep bilgisayar) bulundurmak zorundadır. Böylece koleksiyon eksiklikleri ve perakende kitaplar daha yakından takip edilebilir. Kitap koleksiyonculuğu ilginizi çekiyorsa; ilk iş olarak Osmanlıca yazmayı, okumayı ve anlamayı öğrenmekle işe başlayabilirsiniz.

Ansiklopediler kitabı, "dikilmiş ya da ciltlenerek bir araya getirilmiş basılı yaprak bütünü" olarak tanımlıyor. Oysa eski çağlarda kullanılan kil tabletler ne denli kitap sayılırsa, bugünkü elektronik ortam içindeki metinlerin tümü de o denli kitaptır. Bu nedenle günümüzde kitap koleksiyonculuğunun alanı daha da genişlemiştir. Üstelik günümüzde kitap koleksiyonculuğu yapmak biraz daha kolaylaştı. Bu hobiyle ilgilenen pek çok internet sitesi, arayıp da bulmakta zorlandığınız nadir eserlere ulaşabilme imkânı sunuyor.

Kitap koleksiyonculuğunu ele alıp da Ali Emîri Efendi'den bahsetmemek olmaz. Çocukluğundan itibaren kitap okumaya meraklı olan Ali Emîri Efendi, çocukluğundan beri büyük bir özveriyle kitap toplamaya başlamış, Osmanlı coğrafyasının çeşitli bölgelerinde vazifesi gereği gittiği her yerde yine hiç ara vermeden okumaya ve kitap biriktirmeye devam etmiştir. Parasının yetmediği veya sahibi satmadığı için elde edemediklerini ise istinsah etmiş yani kendisi yazmıştır. Hatta onun bazı kitapları elde etmek için uzak diyarlara gittiği veya tayinini çıkarttığı bile oluyordu. Kitaplar onun için bir koleksiyon malzemesi değil, geçmişi keşfetmenin birer aracıydı. En sonunda topladığı kitaplarla Fatih'teki Millet Kütüphanesi'ni kurarak yaklaşık yüzyıldan beri Türk milletinin hizmetine sunmuştur.

Siz de Ali Emîri Efendi kadar olmasa da mütevazı bir kitap koleksiyonunun sahibi olabilir, daha sonra bu kitapları evlatlarınıza ya da Ali Emîri Efendi gibi bütün millete armağan edebilirsiniz.

Günümüzde kitap koleksiyonculuğu yapmak biraz daha kolaylaştı. Bu hobiyle ilgilenen pek çok internet sitesi, arayıp da bulmakta zorlandığınız nadir eserlere ulaşabilme imkânı sunuyor.

Kitapla ilgilenenler, aşırı kitap sevgisini bibliyofili, kitap tutkusunu ise bibliyomani olarak isimlendirmektedir

KLASİKTE UZAK, RADİKAL VE SPOR BİR TASARIM

JAGUAR XJ

Jaguar'ın uzun zamandır üretimine devam ettiği serisi XJ, şimdiye kadar genel hatlarıyla ilk modele benzer tasarımlarla sunuluyordu. Ancak geçtiğimiz günlerde test sürüşü yapılan ve 2012'de piyasaya sürülmesi beklenen yeni XJ modeli, Jaguar'ın klasik tasarımlarını bir kenara bırakarak yeni, radikal ve spor bir yaklaşımı benimsediğinin de habercisi oldu.

İngiltere merkezli lüks otomobil markası Jaguar, piyasayı sarsmaya devam ediyor. Geçmişini inişli çıkışlı seyirlerle dolu Jaguar üst sınıf grubuna girmek için çok çaba harcamıştı. 1920 yılında kurulan firmayı BLMC (British Leyland), 1990 yılında Ford'a sattı. 2008'e kadar Ford'un PAG adı verdiği ve Land Rover, Volvo, Aston Martin gibi lüks ve prestijli markalardan oluşturduğu alt grubunda yer almaktaydı. 26 Mart 2008 tarihinde ise Hindistan'ın en büyük otomotiv markası Tata'ya satıldı. En önemli modeli 1965 yılında piyasaya sürülen E-Type, büyük bir satış başarısı elde etmişti. Diğer bir önemli model ise 1970-80 döneminde üretilen XJ-S 2 kapılı modeldi. Şimdilerde ise yeni jenerasyon XJ serisi ile üst sınıfın en gözde markalarından biri haline geldi. Öte yandan bu yeni modelin Tata Motors için de önemi

büyük. Jaguar'ı kontrolünde bulunduran Tata Motors, Jaguar XJ ile ilk lüks sedan üretimini denemesini de gerçekleştirmiş olacak.

Jaguar tasarım direktörü Ian Callum'un imzasını taşıyan ancak test aşamasındaki prototip bir model olması nedeniyle detayları konusunda henüz bir bilgi bulunmayan bu lüks model, genel itibarıyla üst sınıfın iddialı oyuncusu olmaya devam edecek gibi görünüyor. Ağır kamufaj ile donatılan aracın gövde yapısına bakıldığında zaman bugünlerde ilgi odağı olan dört kapılı coupe havası sezileniyor. 2012 yılında satışa sunulması beklenen Jaguar XJ'nin Audi A7, Mercedes CLS ve Porsche Panamera gibi zorlu rakipler ile kıyasıya rekabete girmesi bekleniyor.

KIRMIZI
BEYAZ

81

otomobil

Tasarımında rahatlık, zariflik ve konforun öne çıktığı Jaguar XJ, aerodinamik olarak optimize ön ve arka stil değişikliklerini içerirken aynı zamanda yeni 20-inç alaşım jant tasarımına sahip. Kırmızı boyalı fren kaliperleri ve ön ve arka yolcular için isteğe bağlı spor oturak göz alıcı bir güzellik katıyor.

Serinin bu seneki ürünü XJ 2011, ICOTY ödüllerinde Yılın Uluslararası Lüks Araç Ödülü ile ödüllendirilmişti. 2012'de piyasaya sürülecek aracın da benzer bir başarı yakalaması sürpriz sayılmayacaktır. Bunun gerçekleşmesindeki en büyük etken şüphesiz XJ'nin tasarımındaki kalite. XJ gelişmiş alüminyumun kullanım teknikleriyle rakiplerine göre 150 kg kadar ağırlık tasarrufları sunuyor.

Uzmanlara göre Jaguar, XJ ile lüks sedan araçlarında

tamamen yeni bir performans ve bir şablon oluşturdu. XJ, spor potansiyeli ve dinamik sürüş yeteneklerini sorunsuz bir şekilde harmanlayan bir kombinasyon. Jaguar'ın uzun yıllar ana tasarımı korunarak üretilen XJ Serisi'nin radikal tasarımlı son neslinde görev yapan 5.0 lt'lik kompresörlü V8, 510 HP güç üretirken, 1892 kg ağırlığındaki lüks İngiliz'e 4.9 saniyelik 0-100 km/s hızlanması kazandırıyor. 238.000 Euro'luk başlangıç fiyatına sahip olan Jaguar XJ'de TV, navigasyon sistemi, sesli komut sistemi, 20 inçlik alaşım jantlar, 1200 W gücünde Bowers&Wilkins müzik sistemi, çift xenon adaptif farlar, elektrikli bagaj kapağı, 8 inçlik dokunmatik ekran, 4 belgeli otomatik klima, masaj özellikli elektrikli koltuklar gibi donanımların standart olarak sunulması öngörülüyor.

2012 yılında satışa sunulması beklenen Jaguar XJ'nin Audi A7, Mercedes CLS ve Porsche Panamera gibi zorlu rakipler ile kıyasıya rekabete girmesi bekleniyor.

XJ, spor potansiyeli ve dinamik sürüş yeteneklerini sorunsuz bir şekilde harmanlayan bir kombinasyon.

Jaguar'ı kontrolünde bulunduran Tata Motors, Jaguar XJ ile ilk lüks sedan üretimi denemesini de gerçekleştirmiş olacak.

DÜNYACA ÜNLÜ TÜRK DOKTOR VE BİLİM ADAMI PROF. DR. GÖKHAN S. HOTAMIŞLIGİL

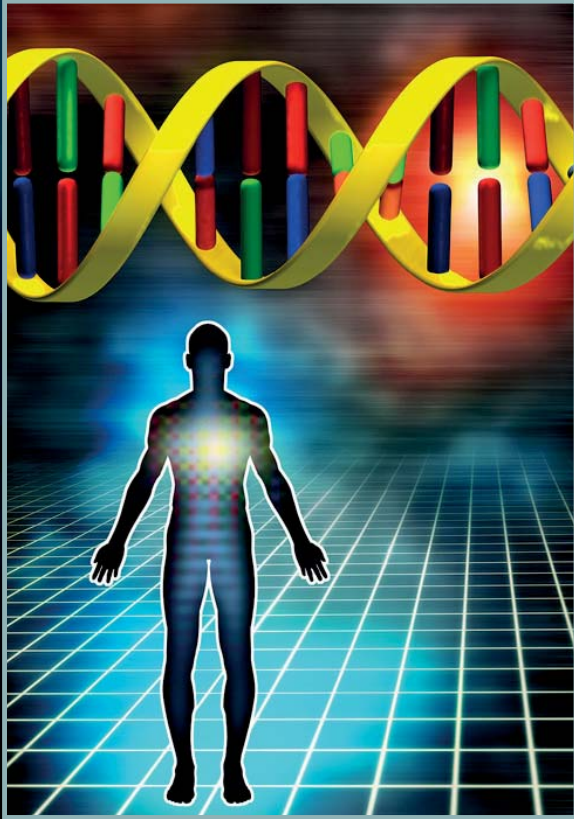
Bizler Türkiye’de belki de çok fazla haberdar değiliz ama bütün dünya, yaptığı buluşlarla sağlık araştırmalarına yön veren Türk bilim adamlarını ilgiyle takip ediyor. Bunlardan biri de Harvard Üniversitesi’nde görev yapan Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil. Hotamışlıgil, kendisi için oluşturulan kürsüde ve 30 laboratuarda araştırma ekibiyle birlikte çalışmalarını şişmanlığa ve şişmanlığın yol açtığı hastalıklar üzerine yoğunlaştırıyor.

Türklerin dünyada önde oldukları alanların başında tıp geliyor. Yüzlerce isim alanlarının en iyisi olarak gösteriliyor. Bunlardan biri de ABD Harvard Üniversitesi Genetik ve Kompleks Hastalıklar Bölümü Başkanı Prof. Dr. Gökhan S. Hotamışlıgil. 24 Haziran 1962 tarihinde dünyaya gelen Hotamışlıgil’in babası da kendisi gibi bir doktor. Harvard Üniversitesi’nde uzmanlık çalışmalarını tamamlamış ve öğretim üyesi olarak göreve başlamıştır. Genetik ve Metabolizma alanında ihtisas yapan Hotamışlıgil’in Harvard Üniversitesi’nde bir araştırma laboratuvarı bulunmaktadır. Hotamışlıgil, yine bu üniversitede Genetik ve Kompleks Hastalıklar bölümünün başkanlığını da yürütmektedir. Bütün dünyada ses getiren bir dizi buluş ve araştırma sonucundan sonra genç yaşta, 2003 yılında Harvard’da ‘profesör’ unvanı alan Hotamışlıgil’i ayrıcalıklı kılan unsurlardan biri bilimi bir tutku haline getirerek her sabah insanlığa umut olabilecek bir buluşu yapabilme imkânına inanmış olması.

Hotamışlıgil yaptığı buluşlarla dikkati çekiyor. Yaklaşık 20 yıldır şişmanlık ve şişmanlıktan kaynaklanan hastalıklarla ilgili araştırmalar yapan Hotamışlıgil şişmanlık, diyabet ve kalp damar hastalıklarının tedavisi ile ilgili tıp alanında büyük ilerlemeler yapılmasını sağladı. En önemli çalışmaları arasında şişmanlığa yol açan mekanizmayı keşfetmesi ve ardından besinlerin vücutta tahribat yapan etkilerini ortadan kaldıran STAMP2 genini bulması gösterilmektedir. Böyle bir genin varlığı daha önceden biliniyordu ancak bunun hangi gen olduğu Hotamışlıgil’in çalışmaları sayesinde aydınlığa kavuştu. Bu çalışmaları ile Amerikan Diyabet Vakfı’nın Olağanüstü Bilimsel Başarı Ödülü’nü alan ilk Türk olarak tarihe geçti. Buna benzer şekilde, daha önce tanımlanamayan yaklaşık 10 geni tanımlayan Hotamışlıgil şu anda şişmanlık, diyabet ve kalp damar hastalıklarına çare olabilecek bir ilaç üzerine çalışıyor.

Yaklaşık 20 yıldır şişmanlık ve şişmanlıktan kaynaklanan hastalıklarla ilgili araştırmalar yapan Hotamışlıgil şişmanlık, diyabet ve kalp damar hastalıklarının tedavisi ile ilgili tıp alanında büyük ilerlemeler yapılmasını sağladı.

Yaptığı buluşlarla Amerikan Diyabet Vakfı'nın Olağanüstü Bilimsel Başarı Ödülü'nü kazanan ilk Türk olan Hotamışlıgil, Harvard'da otuz laboratuvarı birden yönetmektedir.

DEDEMİN İNSANLARI

***Nereye Gidersen Git
Hiçbir Yere Ait Değilsin!***

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Yapım: 2011, Türkiye

Oyuncular: Çetin Tekindor, Hümeysra, Yiğit Özşener, Zafer Algöz

Film yıllardır yaşadıkları topraklarda Türk diye dışlanırken mübadele sırasında Türkiye'ye gelen insanların bu sefer 'gavur' diye dışlanmasını ve bu sırada küçük bir çocuğun yaşadığı kimlik sorununu işliyor.

Son yıllarda Türk sinemasında yapım ve yönetim açısından bir dönemin kapanıp yeni bir dönemin başladığı herkesçe malum. Ferzan Özpetek, Serdar Akar, Nuri Bilge Ceylan gibi yönetmenler gibi Çağan Irmak da Babam ve Oğlum, Issız Adam, Ulak ve Karanlıkakiler gibi filmleriyle bu dönüşümün en önemli isimlerinden biri olarak dikkat çekiyor. Irmak, hem senaryosunu yazdığı hem de yönettiği Dedemin İnsanları ile bir kez daha sinemaseverlerle buluşuyor. Film yıllardır yaşadıkları topraklarda Türk diye dışlanırken mübadele sırasında Türkiye'ye gelen insanların bu sefer 'gavur' diye dışlanmasını ve bu sırada küçük bir çocuğun yaşadığı kimlik sorununu işliyor. Hem oyunculuk hem de yönetim açısından son derece başarılı olan film, mübadele konusunu ayrıntılı bir şekilde işleyen ilk film olma özelliğini de taşıyor.

Film kabaca şu taslak üzerinde ilerliyor: Ozan, Ege'de küçük bir sahil kasabasında yaşayan 10 yaşında bir çocuktur. Girit göçmeni dedesi Mehmet Bey nedeniyle arkadaşları onunla 'gavur' diye alay etmektedir. Yalnız kalmaktan korkan Ozan, başta dedesi olmak üzere ailesine kızar ve 'Biz Türküz!' diyerek onlara kafa tutar. Ozan'ın dedesi Mehmet Bey, kasaba eşrafından, saygın bir adamdır. Kasaba halkına kol kanat gerer, sorunlarıyla

Atilla Dorsay film hakkında şöyle diyor: “Çağan Irmak’ın başyapıtı bu film... Yalnızca göç olayı değil, mübadeleden 1960 ihtilâline, Kıbrıs çıkarmasından 12 Eylül’e kadar Türkiye’nin başına gelmiş birçok olaya küçük de olsa değinmeler var. Bütün bunlar çok büyük bir aile tablosu ve geçmişle hesaplaşma serüveni haline getirilmiş.”

ilgilenip, onlara yardım eder. Hoşgörüsüyle bilinen Mehmet Bey torununun bu durumundan dolayı üzülmekte ve endişe duymaktadır. Mehmet Bey daha yedi yaşındayken, ailesi zorla topraklarından kopartılmış, mübadeleyle Girit’ten göçmüşlerdir. Mehmet Bey’in en büyük arzusu ölmeden evvel doğduğu toprakları görebil-mektir. Bu özlemle sık sık içinde mektuplar olan şişeleri Ege’nin mavi sularına bırakmaktadır.

Dedemin İnsanları, küçük bir kasabada yaşayan on yaşında bir çocuk ve dedesi aracılığıyla, bir ailenin ve bir ülkenin geçirdiği büyük değişimi anlatıyor. Kalabalık ve sıcak Ege insanlarının hikâyesini izlerken, mübadeleye, öteki olmaya, nereye gidersen git bir yere ait olamamaya, iki yakaya, çok sayıdaki azınlığa, ihtilâllere, bir defa daha ama bu kez farklı bir yerden bakmanızı sağlıyor.

Aslında film, Çağan Irmak’ın kendisini ve dedesini anlattığı bir çalış-ma. Mehmet Yavaş da yıllar önce mübadele sırasında, yaşadığı toprakları terk etmek zorunda kalmış ve bunun sıkıntılarını çek-mektedir. Türkiye ile Yunanistan arasındaki mübadele, oradan bu tarafa gelenlerin çektiği sıkıntılar ve dışlanmaları, Cumhuriyet’ten 12 Eylül darbesine ve oradan da günümüze kadar uzanan bir hikâye içinde çok başarılı bir biçimde anlatılmış görülüyor. Bu yüzden pek çok sinema eleştirmeni tarafından Babam ve Oğlum kadar acıklı ve dokunaklı olmasa da Çağan Irmak’ın başyapıtı sayılıyor bu film. Atilla Dor-say şöyle diyor:

“Çağan Irmak’ın başyapıtı bu film... Yalnızca göç olayı değil, mü-badeleden 1960 ihtilâline, Kıbrıs çıkarmasından 12 Eylül’e kadar Türkiye’nin başına gelmiş birçok olaya küçük de olsa değinmeler var. Bütün bunlar çok büyük bir aile tablosu ve geçmişle hesaplaş-ma serüveni haline getirilmiş.”

Filmin samimi bir dile sahip olması kendisini en çok küçük yıldız Ozan’da gösteriyor. 1980 yılında kim olduğunu nereye ait oldu-ğunu bilemeyen Ozan’ın yaşadığı kimlik krizine fazlasıyla üzülen dedesi Mehmet, torunuyla aynı yaşlarda yaşadığı mübadele za-manlarını anımsıyor. Sadece bir insanın anıları değil, bir ailenin yaşadığı dram üzerinden koskoca bir ülkenin değişimi ele alınıyor filmde. Türkler tarafından dışlanmamak ve kendisine yapılandırılan ‘öteki’ etiketini sökebilmek için ‘öteki’nin mahallesine gidip camları taşlamak, bu duygunun nasıl da kolay bir şekilde bir çocuğu karanlıklara sürükle-yebileceğini çok çarpıcı bir bi-çimde anlatıyor.

KIRMIZI
BEYAZ

87

sinema

İŞ YAŞAMINDA YENİ TEKNOLOJİLER

Porsche Görünümlü Akıllı Telefon: P'9981 BLACKBERRY

Porsche Design P'9981 BlackBerry akıllı telefonunu piyasaya sundu. RIM işbirliğiyle Porsche Design tarafından tasarlanan Porsche Design P'9981, lüks markanın ilk akıllı telefon olup mühendislikle performansı bir arada sunuyor. Bir Porsche Design ürünü olduğu ilk bakışta anlaşılan Porsche Design P'9981 BlackBerry akıllı telefonu, paslanmaz çelik çerçevesi, el yapımı deri arka kapağı, oymalı QWERTY klavyesi ve kusursuz dokunmatik ekranı ile en kaliteli ve seçkin malzemeler kullanılarak üretildi. Bu mükemmel tasarıma sahip yeni Porsche Design P'9981, özel bir Porsche Design Kullanıcı Arayüzü ve isteğe bağlı olarak sunulan Wikitude World Tarayıcı destekli artırılmış gerçeklik uygulaması deneyimi ile birlikte sunuluyor. Aynı zamanda Porsche Design P'9981, başka bir P'9981 kullanıcıyı kolayca tanımlayabilmek için özel PIN'ler içeriyor.

Porsche Design P'9981; 1.2 GHz işlemci, HD video kaydı, 24-bit yüksek çözünürlükte grafikler ve artırılmış gerçeklik deneyimi sunmak için gelişmiş sensör özelliklerine sahip yüksek performanslı bir platformdan oluşuyor. 8 GB dahili hafızaya sahip olan akıllı telefonun hafızası, harici Mikro SD kart ile 40GB'a kadar artırılabilir. En yeni BlackBerry® 7 işletim sistemine sahip

yeni Porsche Design P'9981, gelecek nesil BlackBerry® tarayıcısı ile hızlı ve akıcı bir web deneyimi sunuyor. Ayrıca, Liquid Graphics™ teknolojisi ile sunulan yeni akıllı telefon, kullanıcıya son derecede hızlı ve kusursuz bir dokunmatik ekran deneyimi sunuyor. NFC (Yakın Saha İletişimi) teknolojisi ile birlikte sunulan Porsche Design P'9981, bu teknoloji ile birçok yeni ve heyecan verici yeniliğe imkân sağlayacak. Porsche Design P'9981 BlackBerry akıllı telefonu yılın ilerleyen günlerinde Porsche Design mağazalarındaki yerini alacak.

Motorola'dan iPad Katili Tablet: XOOM 2

Motorola, tablet dünyasını derinden sarsacak bir ürünü piyasaya sürmeye hazırlanıyor. Daha önce üretilen ve 'iPad katili' olarak nitelenen Xoom'un beklenen başarıyı göstermemesinden sonra kolları sıvayan yetkililer, daha gelişmiş özelliklere sahip Xoom 2'yi tasarladı. Eski Xoom'un yenilenen versiyonu Xoom 2, 10.1 inç boyutunda Gorilla Glass camla kaplı ekrana sahip ve Android 3.2 işletim sistemini kullanıyor. İşlemci olarak da 1.2 GHz çift çekirdek işlemcinin kullanıldığı Xoom 2, önde ve arkada olmak üzere iki kamerası da barındırıyor. Öndeki kamera 1.3 MP, arkadaki kamera ise 5 MP iken 16 GB'lık bellek kapasitesi ile dikkati çekiyor. 2011'in son günlerinde çıkması beklenen Xoom 2, 3G'li internete sahip. Ayrıca yetkililer Xoom 2'nin 10 saatlik pil ömrü olacağını belirttiler. 600 gr. ağırlığında olması beklenen Xoom 2'ye dair bir fiyat aralığı vermek ise şimdilik mümkün görünmüyor. İlk Xoom modelinin piyasada yüksek fiyatı nedeniyle başarısız olmasından hareketle bu sefer Xoom 2'nin daha uygun bir fiyatla satışa sunulabileceği konuşuluyor.

Cep Telefonu Teknolojisinde Bir İlk: HTC EDGE

Cep telefonu piyasasındaki hızlı ilerlemeden nasibini alan işlemciler hızla tüketiliyor. Doğal sonucu olarak da 4 çekirdekli ilk telefonun bilgileri de gelmeye başladı. Bu bakımdan büyük telefon üreticilerinden HTC'nin Rhyme gibi başarılı telefonların ardından yeni bir telefon üzerinde çalıştığı bilgileri gelmeye başlaması ilginç bir gelişme değil ancak bu telefonu ilginç kılan, işlemcisi. Dünyanın 4 çekirdekli ilk telefonu olacağı düşünülen HTC Edge, görücüye çıkmayı bekliyor.

Telefon ile ilgili elimizdeki bilgiler 4.7 inçlik bir ekrana sahip olduğu, 1 GB bellek ile geleceği ve 32 GB'lık bir kapasite sunacağını gösteriyor. İşlemcisi Kal-El kod adlı NVIDIA, Tegra 3 olacak. İşlemci hızı ise 1.5 GHz olarak belirlenmiş. İşletim sistemi hakkında detay yok ancak Android 4.0 ile geleceği ihtimali en kuvvetli olanı. Fiyatı konusunda herhangi bir bilgi yok ama pahalı olacağına kesin gözüyle bakılıyor. 4 çekirdekli bir işlemci için sunacağı pil ömrü de soru işaretlerinden başka biri. Telefonun çıkış tarihi içinse 2012'in ilk çeyreği ya da ikinci çeyreğinin başları olacağı konuşuluyor.

Dizüstü Bilgisayarda Geline Son Nokta: ASUS ZENBOOK

Asus, dizüstü piyasasını derinden sarsacak yeni ürününü kullanıcılara sunmaya hazırlanıyor. Hem son derece ince, hem güçlü hem de uzun batarya süreli Zenbook, kendi kategorisinin liderliğini ele geçirme peşinde. İnce ve şık dizüstü bilgisayarlar genellikle işlemci gücü ve pil ömrü de dâhil bazı diğer özelliklerden feragat edildiğini biliyoruz. Asus, Zenbook adıyla piyasaya süreceği seriyle bu algıyı değiştirmeyi hedefliyor. Zenbook'u tanıtan Asus Yönetim Kurulu Başkanı Jonney Shih, tasarım aşamasında sade tasarım, rakipsiz performans, çevrecilik ve sınırları belirleyen ses düzeyi olmak üzere dört ilke benimsedikleri söyledi. Zenbook 'instant-on' özelliğiyle sisteme iki saniye içinde dönüş yaparken, 2 hafta gibi normal standartlara göre 4 kat daha uzun stand-by süresi ile dikkat çekiyor. Mevcut teknolojileri yerleştirebilmek için V şeklinde kanal kullanarak özel soğutma teknolojisi tasarlanan Zenbook'un batarya ömrü yüzde 5'in altına düştüğünde veri kaybını engellemek için tüm dosyaları kaydetme özelliğine sahip. Daha az enerji tüketen Zenbook'un kullanıcıları, aynı zamanda Asus patentli Super Hybrid Engine II teknolojisini kullanarak, pil ömrünü akılcı koruyor ve diğer UltraBook tasarımlarına göre yüzde 25 daha fazla pil ömrü sağlıyor. Zenbook serisinin ABD fiyatları ise 1000-1500 dolar aralığında seyrediyor.

KÜLTÜR-SANAT AJANDA:

KIRMIZI
BEVAZ

90

kültür-sanat

Yenikapı Mevlevihanesi, Topkapı
30 Mart 2012

Gösteri: YENİKAPI'DA MEVLEVÎ ÂYİNİ

İtrî ve Dede Efendi gibi ustaların elinde klasik Türk-Osmanlı musikisinin ulaştığı en zirve noktalardan birini teşkil eden Mevlevî ayinleri günümüzde de ilgi çekmeye devam ediyor. Bir diğer adıyla mukâbele-i şerif'e ilk önce Hz. Peygamber'e övgü niteliğindeki Naat-ı Muhammed okunarak başlanır. Dört selamdan oluşan ayinde ney, kudüm ve diğer mutrib heyetinin katkılarıyla semâzenler Mevlana'nın fikirlerini hareketleriyle resmederek bütün âleme yayılan ilâhî tecellileri duymaya (sema) çalışırlar.

Yenikapı Mevlevihanesi'nde Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi Medeniyetler İttifakı Enstitüsü olarak her ayın son Cuma günü Ömer Tuğrul İnancer yönetiminde Kültür Bakanlığı İstanbul Tarihî Türk Müziği Topluluğu Sema programı gerçekleştiriliyor. Kaçırmamanızı tavsiye ederiz.

Lütfi Kırdar Kongre Merkezi, İstanbul
15 Nisan 2012

Konser: MÜNİR NUREDDİN'İN ANISINA

Klasik musikimizin yirminci yüzyıldaki en büyük temsilcilerinden Münir Nureddin Selçuk, İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği Korusu'nun vereceği bir konserle tekrar bizlere konuk oluyor. Kalamış, Aziz İstanbul, Endülüs'te Raks, Dönülmez Akşamın Ufkundayız gibi aralarında Yahya Kemal'in pek çok şiirinin de bulunduğu besteleriyle hem Batı tarzını hem de yerli geleneği içinde harmanlamış kendine özgü bir melodik dünya inşa eden Münir Nureddin, Türk müziğinde solist icrasını başlatan sanatçı olarak da bilinir.

Verdiği konserlerin yanı sıra, kurulduğu tarihten beri TRT kurumunda televizyon ve radyo programları yapan İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği Korusu, çok sayıda üniversitede ve akademide konserler vermekte; yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen çeşitli uluslararası festivallerde, kongrelerde ve sempozumlarda faaliyetlerini sergilemektedir. Halen, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren koroyu, Şef Fatih Salgar, Şef Yardımcısı Birol Yayla, Koro Müdürü Mehmet Güntekin ve koro sanatçılarından Ayfer Çağlayan ile Aziz Şenol Filiz'den oluşan Sanat Kurulu yönetmektedir.

Düzenleyen: İstanbul Devlet Klasik Türk Müziği Korusu

Kibele Sanat Galerisi, İş Kuleleri – İstanbul
2 Mart – 14 Nisan 2012

Sergi: MEHMET PESEN – RETROSPEKTİF SERGİ

Mehmet Pesen'in 1944'ten günümüze ortaya koyduğu yaklaşık 200 eseri retrospektif bir sergiyle Kibele Sanat Galerisi'nde sanatseverler ile buluşuyor. Sergide Pesen'in nakış, yarı soyut, figüratif ve çağdaş minyatür dönemi eserleri yer alıyor. Sanat hayatının ilk yıllarında halk oyunları, davul, zurna, saz çalanlar konularını işleyen ve 1970'lerin sonlarında minyatürde karar kılan Pesen, minyatüre Batı Resmi'nden devşirdiği derinlik ögesini katarak kendi tarzını yarattı. Pesen, kendine özgü minyatür tarzı ile yüzlerce yapıt üretti. Bunların içinde konu olarak köy düğünleri başı çekerken daha sonraki zamanlarda Anadolu'nun çeşitli kentleri, bölgeleri, özellikle de İstanbul kompozisyonları eserlerinin konusunu oluşturdu. 2000'li yılların başında geçirdiği rahatsızlık nedeniyle artık resim yapamayan Pesen'in 58 yıllık sanat hayatı boyunca ürettiği üç bini aşkın yapıttan yaklaşık 200'ünün yer alacağı Mehmet Pesen retrospektif sergisi, sanatseverlerin kaçırması gereken etkinliklerden.

(Sergi, pazar ve pazartesi günleri hariç, her gün 10.00-19.00 saatleri arasında izlenebilir.)

Konser: CEMAL REŞİT REY'DE AHMET ÖZHAN KONSERİ

Genç yaşta başlayan sahne performanslarıyla Ahmet Özhan, 70'li ve 80'li yılların popüler Türk Müziği yorumcusu olarak tanınmıştır. İlerleyen yıllarda zamanın çeşitli üstatlarından birebir istifadeleri olmuş, bu arada plak çalışmalarının yanı sıra, sinema filmleri, televizyon dizi ve konserleri, radyo çalışmaları ile çeşitli televizyon kanallarının müzik programlarında yorumcu, programcı ve yönetmen olarak da görev üstlenmiştir. Bu zaman zarfında onlarca 45'lik plak ve longplay doldurmuş, daha sonra çok sayıda kaset, albüm çalışmaları bugüne kadar sürgelmıştır. Ahmet Özhan, popüler ve klasik Türk müziğinin yanı sıra, 80'li yılların başından itibaren tasavvuf müziği çalışmaları ile ülkesinde yeni bir akımın da öncüsü olmuş, bu alanda da üretim ve araştırmaları devam etmektedir. 1998 yılında "Devlet Sanatçısı" unvanı alan Özhan, 1981- 1991 yılları arasında TRT İstanbul Radyosunda ses sanatçısı olarak görev yaptı. 1991 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nun kuruluşunda yer alan sanatçı, bu tarihten itibaren topluluğun Kurucu Genel Sanat yönetmenliği görevini sürdürmektedir

Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Harbiye/İst.
31 Mart 2012 Cumartesi 22.00

Sempozyum: DİN VE MÜZİK

İnsanlık tarihi ile eş zamanlı başladığı kabul edilen Din ve Müzik, birbiriyle sürekli olarak ilişkili iki olgudur. Müziğin ilk olarak, dini hayatta kullanıldığı rahatlıkla söylenebilir. Din ve Müziğin bu yakın ilişkisi, müziğin aşkın bir boyutu olduğu düşüncesini gündeme getirmiştir. Ayrıca müzik tarihindeki önemli bazı isimlerin aynı zamanda dinî kişilikler olduğu da hatırlanmalıdır. Aynı zamanda bir müzik nazariyatçısı olan İslam filozofu Farabî (ö. 950), Klasik Batı Müziği bestecisi ve nazariyatçısı Bach (ö. 1750), Türk Müzik tarihinin kilometre taşlarından sayılan besteci İtrî (ö. 1712) ve Dede Efendi (ö. 1846) kayda değer örneklerdendir. Din ve Müzik ilişkisi, tarih boyunca, her zaman uyumlu tezahür etmemiştir. Dinî gelenek içinde, zaman zaman müziğin dindeki yeri tartışılmıştır.

Bu tartışmalardan bir kısmı, dinin müzikle ilişkisini koparmak noktasına gelirken, bir kısmı bu ilişkiyi sınırlamak seviyesinde kalmıştır. Bu konuda, İslam dünyasında Süfîlerin sema ve tegannileri üzerine yapılan tartışmalarla Ortaçağ Avrupa'sında Kilise'nin müzik hakkındaki düşünceleri örnek olarak zikredilebilir. Müzikle ilgili bu tartışmaların bugün de yer yer sürdürüldüğü bilinmektedir.

İstanbul Üni. İlahiyat Fakültesi, Fatih/İst.
26-28 Nisan 2012

Müze: DİVAN EDEBİYATI MÜZESİ (GALATA MEVLEVİHÂNESİ)

1491 yılında Beylerbeyi İskender Paşa'nın av çiftliği üzerine inşa edilen Galata Mevlevihânesi, Osmanlı döneminde uzun yıllar boyunca bilim ve edebiyat çevrelerinin önemli bir merkezi olmuştur. Mevlevihânelerin çevresinde toplanan pek çok kişi güzel sanatların pek çok dalında öğrenim görmüş ve bilimsel alanda kendilerinden uzun uzun söz ettirmişlerdir. Beyoğlu semtinde Yüksekaldırım'a inen yokuşun başında yer alan mevlevihâne, İstanbul'un en eski mevlevihânesidir. Külliye halinde inşa edilmiş olan mevlevihâne; semahane, derviş hücreleri, şeyh dairesi ve hünkâr mahfeli, bacılar kısmı, kütüphane, sebîl, muvakkithane, mutfak, türbeler ve hazineye oluşmaktadır.

Mesnevî Şarihi İsmail Ankaravî ve Hüsni Aşk'ın yazarı Şeyh Gâlib başta olmak üzere tasavvuf kültürünün pek çok önemli isminin kabrinin de bulunduğu mevlevihâne, yıllarca süren bir ilgisizliğin ardından uzun zamandır restore ediliyordu. Divan Edebiyatı Müzesi olarak tekrar gün yüzüne çıkarılan yapı bütün göz alıcılığı ile sizleri bekliyor.

Galip Dede Caddesi No:15 Tünel, Beyoğlu
Pazartesi hariç her gün 09.30 - 17.00

Bir Çift Ayakkabı | Sunay Akın

Yayınevi: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2011

Etkileyici üslubu ile kitapseverlerin gönüllerinde haklı bir yer edinen Sunay Akın, bu kez Bir Çift Ayakkabı'yla çıkıyor karşımıza. Yazar bu kez, insanın, tarihin bilinmeyen tozlu yollarındaki macerasını ele alıyor. Bir Çift Ayakkabı kimi zaman boya sandıklarındaki hayat ağacı imgesine dönüşüyor, kimi zaman koskoca bir padişahın imdadına yetişiyor. Sinemanın, sanatın, aşkın, savaşın ve Ay'ın tarihine ışık tutuyor. Nasıl mı? Mesela Ay'ı ele alalım. Ay'a ilk ayak basan astronot Neil Armstrong'un aydan aldığı taş örnekleri fazla ağırlık yaptığı için, 30 bin dolar değerindeki özel yapım ayakkabılarını Ay yüzeyinde bıraktığını biliyor muydunuz? Peki ya, daha sonra aya giden tüm astronotların aynı şeyi yaptığını ve mehtaplı akşamlarda âşıkların yanak yanağa izlediği o Ay'ın, kocaman bir ayakkabı dolabına dönüştüğünü... Muhtemelen, muhtaç olmasın diye, evden kaçan karısının ayakkabısının içine para koyan terk edilmiş kocayı da tanıımıyorsunuz! Van Gogh'un tablosunda ters çevirdiği ayakkabı nasıl gezdirdiğini; Hayat Ağacı'nın boyacı sandıklarındaki suretini, Kız Kulesi'nin pa-buçlarını nereye düşürdüğünü; sonra Galata Köprüsü'nden geçen en büyük ayaklara nasıl ayakkabı bulunduğunu ve Dünya'nın giriş kapısında kimlerin ayakkabılarının bulunduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? Sunay Akın, hikâyeleri inci gibi birbirine dizen anlatımıyla sizleri bu keyifli soruların cevabını bulmaya çağırıyor.

Belgelerle Lozan | Sevtap Demirci

Yayınevi: Alfa Yayınları, 2011

Kitap esas olarak 1998 yılında Londra'da doktora tezi olarak hazırlanmıştır. Bilindiği gibi Lozan Antlaşması bugün hâlâ Türkiye Cumhuriyeti'nin -ki hemen Lozan ertesinde kurulacaktır- temel dayanaklarından biri olmayı sürdürmekte ve Türkiye'nin iç ve dış ilişkilerinde çok önemli bir rol üstlenmeye devam etmektedir. Söz gelimi Papa'nın yakın dönemde Türkiye'ye gerçekleştirdiği ziyaret sırasında gündeme gelen Rum Ortodoks Patriğinin ekümeniklik iddiası, antlaşmanın ihlali olarak değerlendirilmiştir. Yıllar içerisinde Lozan Konferansı üzerine çok sayıda çalışma yapılmış olmasına karşın bu monografi her tarih çalışmasının arzuladığı kusursuzluğu vaat ediyor. Sevtap Demirci daha önce Lozan üzerine çalışmalar yapan bilim adamlarının hakkını teslim etmekle birlikte araştırmasının Türk-İngiliz diplomasi taktiklerinin evrim sürecini inceleyen ilk çalışma olduğunu altını çizmektedir. Bu yönüyle eser, Lozan Konferansı'na ilişkin ayrıntılı ilk akademik çalışma ve yine görüşmeler sürecinde Türkiye-İngiltere arasında izlenen taktikleri özellikle arşiv belgelerine dayanarak analiz eden ilk araştırma olma özelliğini taşımaktadır.

Aşk-ı Revan | Meryem Aybike Sinan

Yayınevi: Nesil Yayınları, 2011

Aşk-ı Revan Evliya Çelebi'yi konu alan yazar Meryem Aybike Sinan'ın son romanı. UNESCO'nun Evliya Çelebi yılı ilan ettiği 2011'de okurla buluşan bu kitapta yazar, Evliya Çelebi'nin öyküsünü bize üç farklı mekân, üç farklı zaman ve üç farklı dünyada kurguladığı paralel öyküler içinde anlatıyor. Mısır'da Nil nehrinin serinliğinde kaynaşan biri Lübnanlı, öteki Amerikalı iki genç Evliya Çelebi merakı ve akademik çalışmaları, siyasi ve tarihi tartışmaları, Aşk-ı Revan'ın ana ekseni. Yazar aynı zamanda eserinde, okuru Evliya'nın çocukluğuyla buluşturuyor ve ondaki seyahat aşkının derinliklerini gözler önüne seriyor. Eser Evliya'nın Fatih semtinde doğuşunu, sıbyan mektebine gidişini, Enderun'a kabul edişini, babası Zergeran Mehmet Zillî Efendi'yi, Yemenli Bacı Kalfa'yı dönemin şartları içinde anlatan birbirine paralel üç kurguyla kaleme almış. Bu arada Amerikalı genç kızın İslam fobisi ve Müslümanlara temkinli yaklaşımı da günümüz dünyasıyla o günün dünyası arasındaki çelişkiye farklı bir dokunuş olarak dikkatleri çekiyor.

**HERKES SUSSA DA BİZ GERÇEKLERİ
SÖYLEMEYE DEVAM EDECEĞİZ!**

tv net

GERÇEK

60 yıl 10.000 çalışan!

1952’de inşaat projeleriyle başladığımız iş hayatımıza bugün 6 sektörde yaptığımız yatırımlarla devam ediyoruz. Yurt içinde ve yurt dışında inşaat, sanayi, lojistik, hizmet ve enerji, turizm ve medya sektörlerinde, 20’den fazla şirketimizde 10.000’i aşkın kişiye istihdam sağlıyoruz.

Fakat yapmamız gereken daha çok iş, fayda sağlamamız gereken daha çok insanımız olduğuna inanıyoruz. Albayrak Grubu olarak bundan sonra da ülkemizin yarınlarına yatırım yapmaya devam edeceğiz.

albayrak